

A topographic map of the Radotín area, showing terrain contours, a river, and a town. Overlaid on the map are various planning lines: a red line with arrows pointing towards the town, a green line, and a blue line. There are also red crosses and a blue star symbol. The title 'Střet dvou světů' and subtitle 'Analytická část Radotína' are centered on the map. The author's name 'Michaela Tolopčenková' is positioned below the subtitle. At the bottom, 'DP - Diplomová práce' is written next to a small circle symbol.

Střet dvou světů

Analytická část Radotína

Michaela Tolopčenková

DP - Diplomová práce

Diplomová práce

I. část | Analytická část

Koncepce pro Radotínské údolí

Vypracovala: Michaela Tolopčenková

Vedoucí práce: doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.

ATELIER SALZMANN-BEČVÁŘOVÁ-POZDECH
FA ČVUT V PRAZE
LETNÍ SEMESTR 2024

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

1/PŘIHLÁŠKA na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Michaela Tolopčenková

Datum narození: 4.9.1999

Akademický rok / semestr: 2023/24

Ústav číslo / název: 15120 Ústav krajinářské architektury

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Klára Salzmann, Ph. D.

Téma diplomové práce – český název: Střet dvou světů – Radotínské lomy

Téma diplomové práce – anglický název: Encounter of two words

Podpis vedoucího diplomové práce:

Klára Salzmann

12.02.2024

Prohlášení studenta:

Prohlašuji, že jsem splnil/a podmínky pro zahájení diplomové práce, které stanovují „Studijní plán“ a směrnice děkana „Státní závěrečné zkoušky na FA“.

V Praze dne

podpis studenta

14.2.2024 *Tolopčenková*

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

Jméno a příjmení: Michaela Tolopčenková

datum narození: 4.9.1999

akademický rok / semestr: 2023/24

obor: Krajinářská architektura

ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Klára Salzmann, Ph. D.

téma diplomové práce: Střet dvou světů – Radotínské lomy

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem mé práce je návrh rekultivace Radotínských lomů, které v minulosti velmi zasáhly do vzhledu dnešní podoby Radotínského údolí a v území vytvořily neprostupnou bariéru. Těžba povrchová (otevřené jámy) má za následek nejvíce viditelné a dramatické změny krajiny. Velké oblasti jsou zbaveny vegetačního krytu, dochází k narušení a ztrátě lesů, biotopu a vysídlení lidí. Tyto procesy mohou také narušovat vodní zdroje a koryta řek. Výsledkem diplomové práce bude rekultivace Radotínských lomů, které se stanou součástí veřejného prostoru Radotína. Lomy se po vytěžení materiálu opět otevřou nejen lidem, ale také fauně a flóře.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Výstupy práce budou postery v celkovém formátu 1188 x 1680 mm, portfolio rozdělené do analytické a návrhové části se všemi náležitostmi a CD se všemi výstupy. Měřítka zpracování závěrečných výstupů budou během semestru konzultovány a dohodnuty s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Datum a podpis studenta

14.2.2024 *Tolopčenková*

Datum a podpis vedoucího DP 12.02.2024

Klára Salzmann

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

I. Hlaváček

16/2/2024 *Krup*

Obsah

1. Úvod.....	8
1.1. Rekultivace obecně.....	8
1.2. Rekultivace v Českém krasu a Praze.....	8
1.3. Těžební činnost v Radotíně.....	9
1.4. Výběr území.....	9
2. Cíl práce.....	9
3. Metodika.....	10
3.1. Podkladové materiály.....	10
3.2. Průzkumy.....	10
3.3. Vyhodnocení průzkumů.....	10
3.4. Návrh celkové koncepce.....	10
3.5. Návrh detailu.....	10
4. Základní informace.....	11
5. Analýzy širšího území.....	13
5.1. Analýzy širšího území - základní informace.....	14
5.2. Analýzy širšího území - prostupnost.....	16
5.3. Analýzy širšího území - ochrana přírody a krajiny.....	18
5.3. Analýzy širšího území - vodní režim.....	20
5.5. Český kras.....	22
5.6. Praha.....	32
6. Analýzy bližší vztahy - Radotín.....	36
6.1. Historický vývoj krajiny.....	40
6.2. Přírodní podmínky.....	56
6.3. Voda v krajině.....	68
6.4. Prostupnost.....	78
6.5. Člověk v krajině.....	84
7. Shrnutí analytické části.....	92
7.1. SWOT analýza.....	94
7.2. Mapa Hodnot.....	96
7.3. Problémová mapa.....	98
8. Zdroje.....	104

1. ÚVOD

Povrchová těžba (otevřené jámy) představuje významný zásah do krajinného rázu a ekosystémů, což má několik klíčových dopadů. Těžební činnost zásadně mění morfologii krajiny, vytváří nové terénní prvky a narušuje přirozený vzhled území. Lomy často působí jako výrazný negativní prvek, který narušuje estetickou hodnotu krajiny. Těžba surovin vede k destrukci biotopů a může způsobit ztrátu biodiverzity. V oblasti lomů dochází k narušení půdní struktury, znečištění vodních zdrojů a k úbytku fauny a flóry. Hydrologický režim oblasti může být také výrazně ovlivněn, což může vést k poklesu hladiny podzemních vod, změnám v odtoku povrchových vod a ke zvýšené erozi. Kromě ekologických a fyzikálních dopadů mají lomy také významný vliv na místní komunity. Tento vliv se projevuje například hlukem, prachem a zvýšenou dopravou. Lomy mohou ovlivnit rekreační potenciál oblasti a její atraktivitu pro turismus.

Cílem mé práce je návrh rekultivace Radotínských lomů, které v minulosti velmi zasáhly do vzhledu dnešní podoby Radotínského údolí a v území vytvořily neprostupnou bariéru. Těžba povrchová má v řešeném území za následek nejvíce viditelné a dramatické změny krajiny. Velké oblasti jsou zbaveny vegetačního krytu, dochází k narušení a ztrátě lesů, orné půdy, biotopů a kulturní krajiny. Tyto procesy mohou také narušovat vodní zdroje a koryta řek. Výsledkem diplomové práce bude rekultivace Radotínských lomů a k nim přilehlé cementárny, které se stanou součástí veřejného prostoru Radotína. Lomy a prostory cementárny se po vytěžení materiálu a skončení provozu opět otevrou nejen lidem, ale také fauně a flóře.

1.1. REKULTIVACE OBECNĚ

Rekultivace je klíčovým procesem, který se snaží minimalizovat negativní dopady těžby a obnovit území tak, aby bylo opět začlenitelné do krajiny a mělo ekologickou a estetickou hodnotu. Úspěšná rekultivace vyžaduje pečlivé plánování a realizaci, která bere v úvahu specifické podmínky daného území. Cílem je obnovit původní ekologické funkce krajiny, podpořit biodiverzitu a vytvořit nové biotopy, které mohou sloužit jako útočiště pro různé druhy fauny a flóry. Součástí rekultivace je také zajištění stability terénu a prevence další eroze. Toho lze dosáhnout například výsadbou vhodné vegetace, která pomáhá zpevnit půdu a zlepšit její strukturu. Voda hraje klíčovou roli v rekultivaci. Je třeba pečlivě sledovat a řídit hydrologický režim, aby nedocházelo k nežádoucím změnám v odtoku vod a k erozi. V některých případech je možné vytvořit nové vodní prvky, které přispívají k ekologické hodnotě rekultivovaného území.

Rekultivace má také sociálně-ekonomický rozměr. Dobře provedená rekultivace může zvýšit hodnotu území a jeho atraktivitu pro místní obyvatele i návštěvníky. Nově vytvořené krajinné prvky mohou sloužit jako rekreační zóny, které podporují turistiku a přinášejí ekonomické výhody místním komunitám. Nicméně, aby rekultivace byla úspěšná, je nezbytné, aby probíhala v souladu se schválenými plány a aby byla pravidelně monitorována a hodnocena. Nedávné problémy s rekultivací v lomu Cikánka, kde došlo k necitlivému zavážení prostoru nevhodným materiálem, ukazují, jak důležité je dodržování standardů a regulací. Tento zásah nejen že narušil estetickou a ekologickou hodnotu území, ale také zkomplikoval budoucí využití tohoto prostoru.

1.2. REKULTIVACE V ČESKÉM KRASU A PRAZE

Rekultivace v Českém krasu a Praze na základě podrobných analýz vybraných lomů je zaměřena na obnovu ekologických funkcí a estetických hodnot krajiny narušené těžbou a průmyslem. V Českém krasu se klade důraz na obnovu původních biotopů a hydrologických cyklů, aby se podpořila biodiverzita a stabilita ekosystémů. V Praze je rekultivace často spojena s regenerací brownfieldů, integrací rekultivovaných území do městského prostředí a vytvářením nových rekreačních zón. Cílem je vytvořit ekologicky udržitelnou, esteticky hodnotnou a sociálně přínosnou krajinu pro současné i budoucí generace.

Když se světy rekultivace v Českém krasu a Praze setkávají, vzniká jedinečná příležitost propojit přírodní a urbanistické přístupy k obnově krajiny. Obě oblasti mají specifické potřeby a charakteristiky, které se odrážejí v přístupech k rekultivaci.

1.3. TĚŽEBNÍ ČINNOST V RADOTÍNĚ

Řešené území se skládá ze tří lomů Špička, Hvíždalka, Cikánka a přilehlé cementárny. **Lom Špička** probíhá v současnosti rekultivací. Plánem rekultivace pro zdejší krajinu lomu Špička je zaplavení těžební jámy do 3 etáže a základní úprava břehů. Ta spočívá ve vytvoření náspů z inertního materiálu, které zabrání případnému nechtěnému rozlití vody. Zbylé části lomu, které dnes slouží hlavně jako výsypky, budou upraveny do podoby trvalých travních porostů a postupně bude přidáno keřové a stromové patro. Tento přístup však není dostatečný. Nestací pouze zasypat a zatopit jámu a dále krajinu a její okolí neřešit. To není přijatelné řešení ani z hlediska ekologie, ani z hlediska obyvatelnosti krajiny a je to velmi dobře vidět na již zasypaných a zatopených obdobných lomech v okolí. V takových místech vzniká mrtvá jizva v krajině bez dalšího využití nebo smyslu. V **lomu Hvíždalka** probíhá těžba a odhaduje se možnost pokračovat přibližně do roku 2050, pokud tomu z jiných důvodů nebude jinak. V plánu rekultivace je úprava lomů zasypáním jámy pro následný růst vegetace a vznik nových tůní a mokřadních ploch. Tento přístup však také není dostatečný a plátí to stejně, jako je napsáno u lomu výše.

V **lomu Cikánka** je těžební činnost dočasně pozastavena. Nedávná rekultivace v jedné části lomu neproběhla vhodně, což vedlo k necitlivému zavážení prostoru lomu nevhodným materiálem. Tento zásah je necitlivý nejen z hlediska současného krajinného rázu, ale také z hlediska budoucího vývoje krajiny.

V práci navazuji na existující rekultivační plány a na konkrétním příkladu lomu Cikánka ukazuji, jak lze lom využít bez zasypání, přičemž využívám přírodní metody obnovy. Tento přístup umožňuje vytvoření hodnotných přírodních a rekreačních prostor, které respektují přirozené procesy a zvyšují biodiverzitu a estetickou kvalitu krajiny. Citlivá rekultivace by měla zahrnovat vytvoření biotopů, mokřadů a rekreačních oblastí, které nejen zachovávají, ale i zlepšují ekologickou a estetickou hodnotu území.

1.4. VÝBĚR ÚZEMÍ

Když jsem si vybírala téma pro svou diplomovou práci, bylo pro mě zásadní pracovat s něčím, co patří mezi aktuální téma. S něčím, o co se zajímám. V poslední době jsem často jezdila na kolo a pracovně do Radotína a narazila jsem na krásné Radotínské údolí, do kterého je situována Radotínská cementárna a lomy. Hned mě napadla otázka, co bude s krajinou po skončení těžební a průmyslové činnosti? Bude krajina navždy zjizvena, jako tomu je jinde?

Své prvotní úvahy a analýzy jsem věnovala celému okolí a to hlavně Praze a Českému krasu, protože v Radotínském údolí se tyto dva světy střetávají. To mi přineslo nezbytný holistický pohled na věc a ujasnila jsem si tak veškeré širší vazby. Postupně jsem svůj okruh zájmu zúžovala na ty největší problémy, které z mého pohledu Radotín trápí. Snažila jsem se přiřadit jim různou důležitost a rozhodnout se, čím se chci zabývat hlouběji. Ve většině analýz, které jsem zpracovávala, se jako nejzásadnější problém ukázala průmyslová a těžební oblast Radotínských lomů a cementárny. Je to kus země, kde byla krajina zcela vymazána, i se všemi svými základními atributy. Nenajdeme zde vodu, faunu, floru ani historické lidské stopy a prostupnost. Právě proto jsem se rozhodla zabývat se možnostmi rekultivace a úpravy tohoto území včetně Radotínské cementárny více do hloubky a navrhnout vhodné řešení, které by tuto narušenou krajinu vyléčilo.

2. CÍL PRÁCE

Cílem této práce je důkladně prozkoumat oblast Radotínských lomů a cementárny a to především z hlediska historického vývoje, přírodních a vodních poměrů, prostupnosti a lidských stop v krajině a navrhnout alternativní řešení po skončení průmyslové a těžební činnosti. Výsledkem analytické části práce je pojmenování problémů a hodnot v území, které slouží jako východiska pro další postup a návrh řešení stejného problému.

Návrhová část je zaměřena nejprve na území všech lomů a cementárny, kde je cílem zpracovat novou koncepci pojetí krajiny a její nová využití. Důraz je kladen na obnovu vodního režimu, přírodě blízká řešení a prostupnost krajiny pro člověka. V rámci této nové koncepce jsou dále detailněji zpracovány konkrétní místa v krajině - Radotínská cementárna a lom Cikánka.

3. METODIKA

Základními částmi metodického postupu při zpracování této práce jsou:

- práce s podkladovými materiály
- průzkumné práce
- vyhodnocení provedených průzkumů
- pojmenování problémů a hodnot území
- návrh celkové koncepce využití území
- návrh detailu

3.1. PODKLADOVÉ MATERIÁLY

Pro práci s podklady bylo jako zájmové území vymezeno území městské části Radotín, Prahy a Českého krasu. V rámci tohoto území byly shromážděny veškeré relevantní zdroje informací a jsou dále prezentovány v analytické části.

Veškeré mapové podklady byly získány z těchto zdrojů:

- <http://oldmaps.geolab.cz/>
- <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
- <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>
- <https://ags.cuzk.cz/archiv/?start=lms>
- <https://mapy.geology.cz/geocr50/>
- <https://mapy.vumop.cz/>
- <https://www.arcgis.com/>
- <https://uap.iprpraha.cz/#/>

Další materiály byly poskytnuty na základě WMS podkladů a ČÚZK podkladů. Dále od společnosti Heidelberg Materials CZ, a.s.

3.2. PRŮZKUMY

Veškeré podklady byly důkladně prozkoumány a dále porovnány s aktuální situací. Byl proveden historický rozbor území, rozbor přírodních a vodních poměrů a historických lidských stop v území. Veškeré tyto průzkumy byly zpracovány pro celé území městské části Radotín, aby bylo možné návrh v místě lomů a cementárny navázat na funkční krajinu v okolí. Terénní průzkum byl proveden pouze v okolí lomů Špička, Hvíždalka a Cikánka a v Radotínské cementárně.

3.3. VYHODNOCENÍ PRŮZKUMŮ

Provedené průzkumy byly hodnoceny z hlediska problémů v území. Byla provedena důkladná SWOT analýza všech vrstev území (historie, přírodní poměry, voda v krajině, člověk v krajině a prostupnost), na základě které byl zpracován problémový výkres. Z tohoto výkresu jsou jasně patrná všechna místa, která vyžadují zvýšenou pozornost. Z nalezených problémů byly vybrány právě Radotínské lomy a cementárna.

3.4. NÁVRH CELKOVÉ KONCEPCE

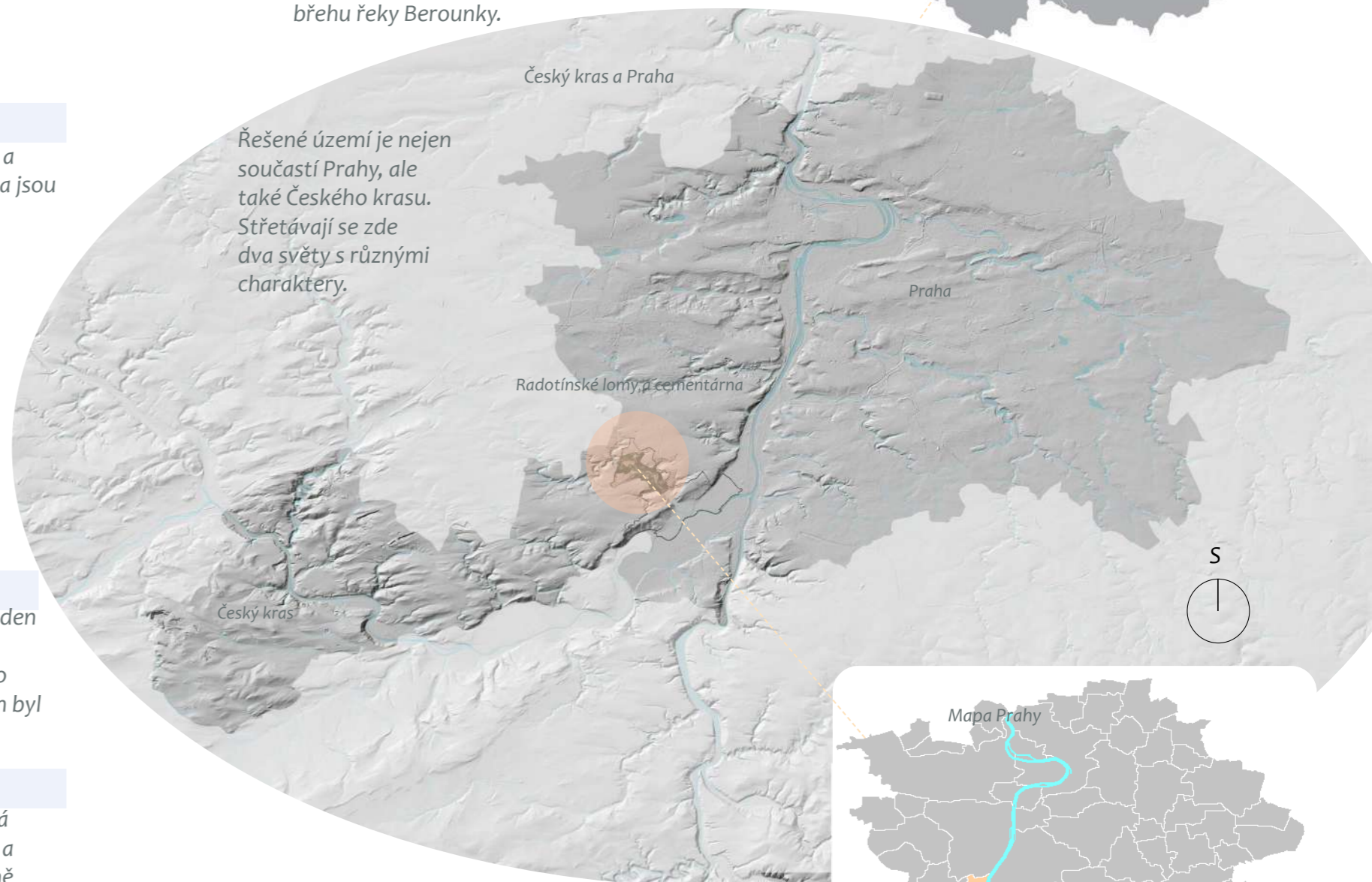
Na základě vyhodnocení problémů katastrálního území Radotín je vybráno pro další zpracování Radotínské údolí. Pro tuto oblast je zpracována celková koncepce nového využití krajiny. Návrh klade důraz na obnovu vodního režimu, přírodě blízká řešení, prostupnost krajiny pro člověka a kulturní prvky krajiny. Celková koncepce je zpracována na úrovni krajinářské studie.

3.5. NÁVRH DETAILU

V rámci celkové koncepce území jsou vybrány dvě oblasti, které jsou zpracovány detailněji. Tento návrh byl zpracován na základě konzultací s odborníky.

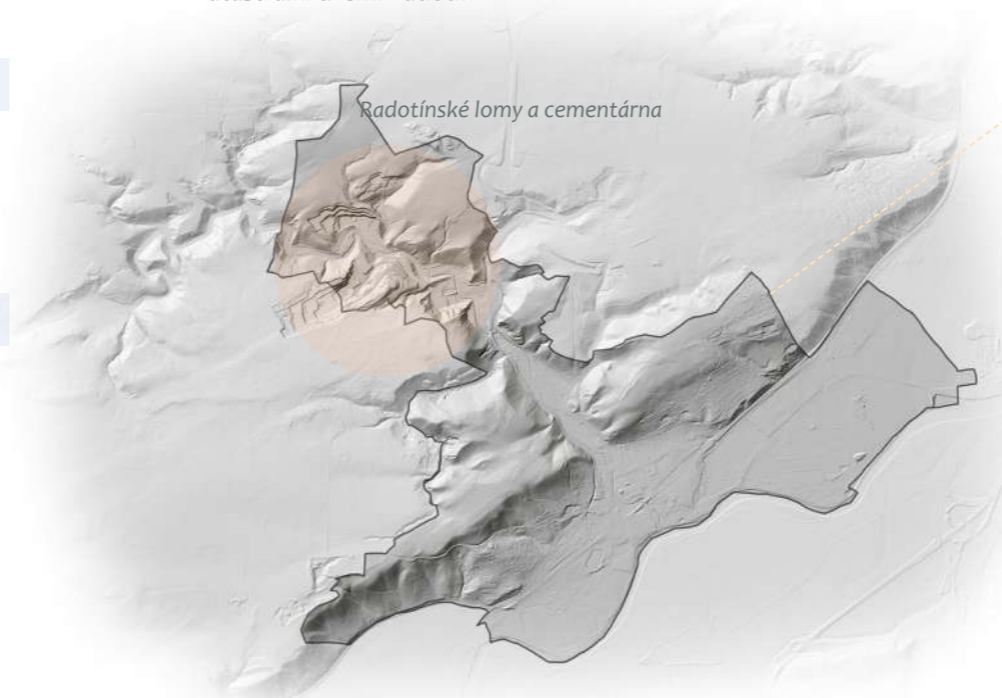
4. ZÁKLADNÍ INFORMACE

Řešeným územím jsou Radotínské lomy a cementárna, které se nachází na jihozápadním okraji hlavního města Prahy a jsou situovány na levém břehu řeky Berounky.

Řešené území je nejen součástí Prahy, ale také Českého krasu. Střetávají se zde dva světy s různými charaktery.

Katastrální území Radotín

Radotín je součástí Prahy 16 a leží na okraji Prahy. Zastavěná část města Radotín je ohraničena na západě a severu zalesněnými kopci Velký a Malý háj a na jihovýchodě řekou Berounkou. Mezi oběma kopci protéká Radotínský potok, který přitéká z Radotínského údolí. Do krásného Radotínského údolí jsou situovány lomy a cementárna, které jsou hlavním řešeným tématem tohoto projektu.

5. ŠIRŠÍ ÚZEMÍ

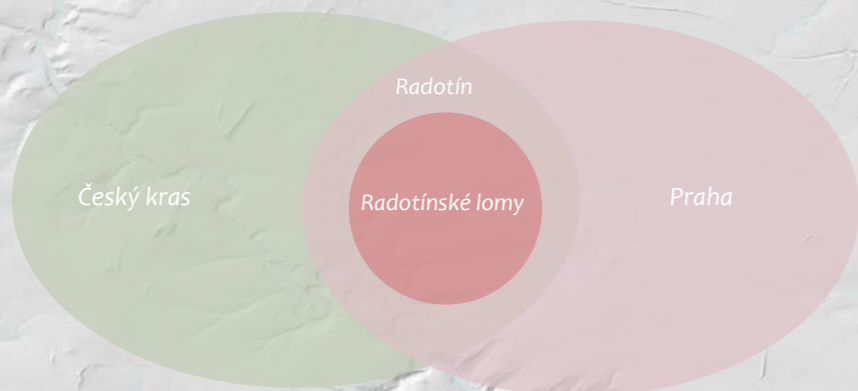
5.1. ANALYTICKÁ ČÁST ŠIRŠÍHO ÚZEMÍ

V Radotínském údolí se střetává Český kras a Praha. Dva světy s různými chyraktery. Příroda a město. Krajina a Člověk. Jemnost a hrubost. Volnost a řád. V návrhu se snažím vytvořit nový veřejný prostor pro oba tyto světy.

Věděli jste, že..

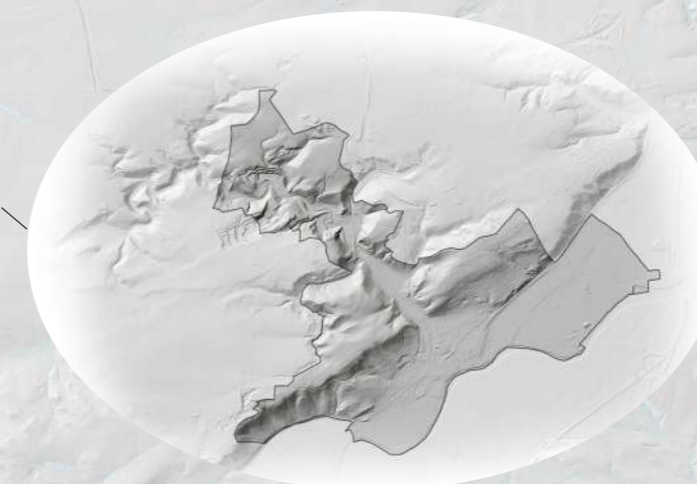
Lomy většinou slouží k získávání stavebního materiálu nebo těžbě nerostných surovin. Existují lomy povrchové a hlubinné.

Příklady stavebních materiálů těžených v lomech - žula, vápenec, břidlice, lupek, kaolin, pískovec, mramor.

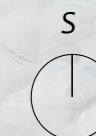

- Praha
- Český kras
- Hranice katastrálního území Radotín

Bližší měřítko - katastr Radotín

Podrobněji je analyticky řešen katastr Radotína a jeho blízké okolí.

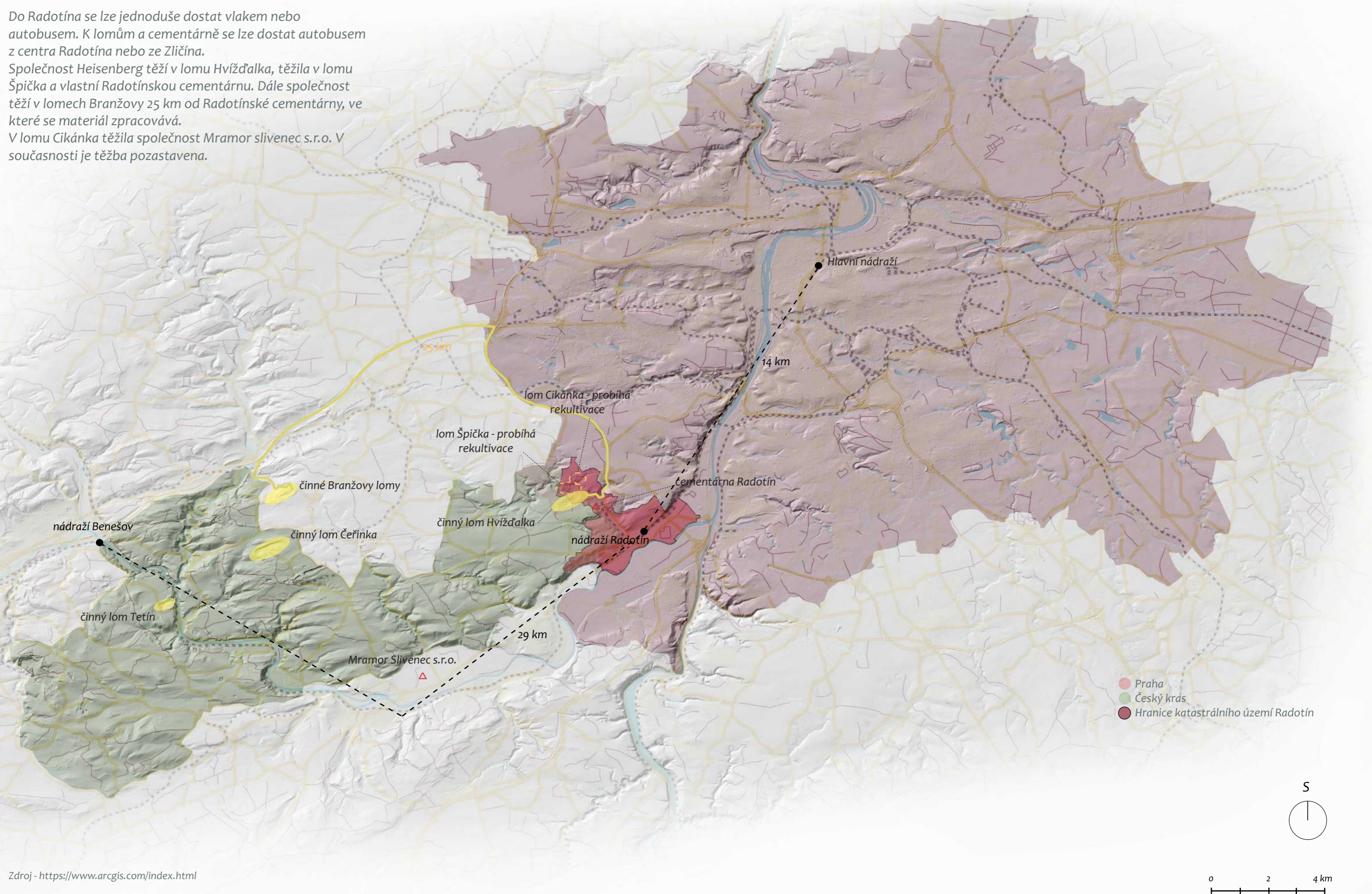
0 2 4 km

5.2. Analytická část širší vztahy - prostupnost

Do Radotína se lze jednoduše dostat vlakem nebo autobusem. K lomům a cementárně se lze dostat autobusem z centra Radotína nebo ze Zličína.

Společnost Heisenberg těží v lomu Hvíždalka, těžila v lomu Špička a vlastní Radotínskou cementárnu. Dále společnost těží v lomech Branžovy 25 km od Radotínské cementárny, ve které se materiál zpracovává.

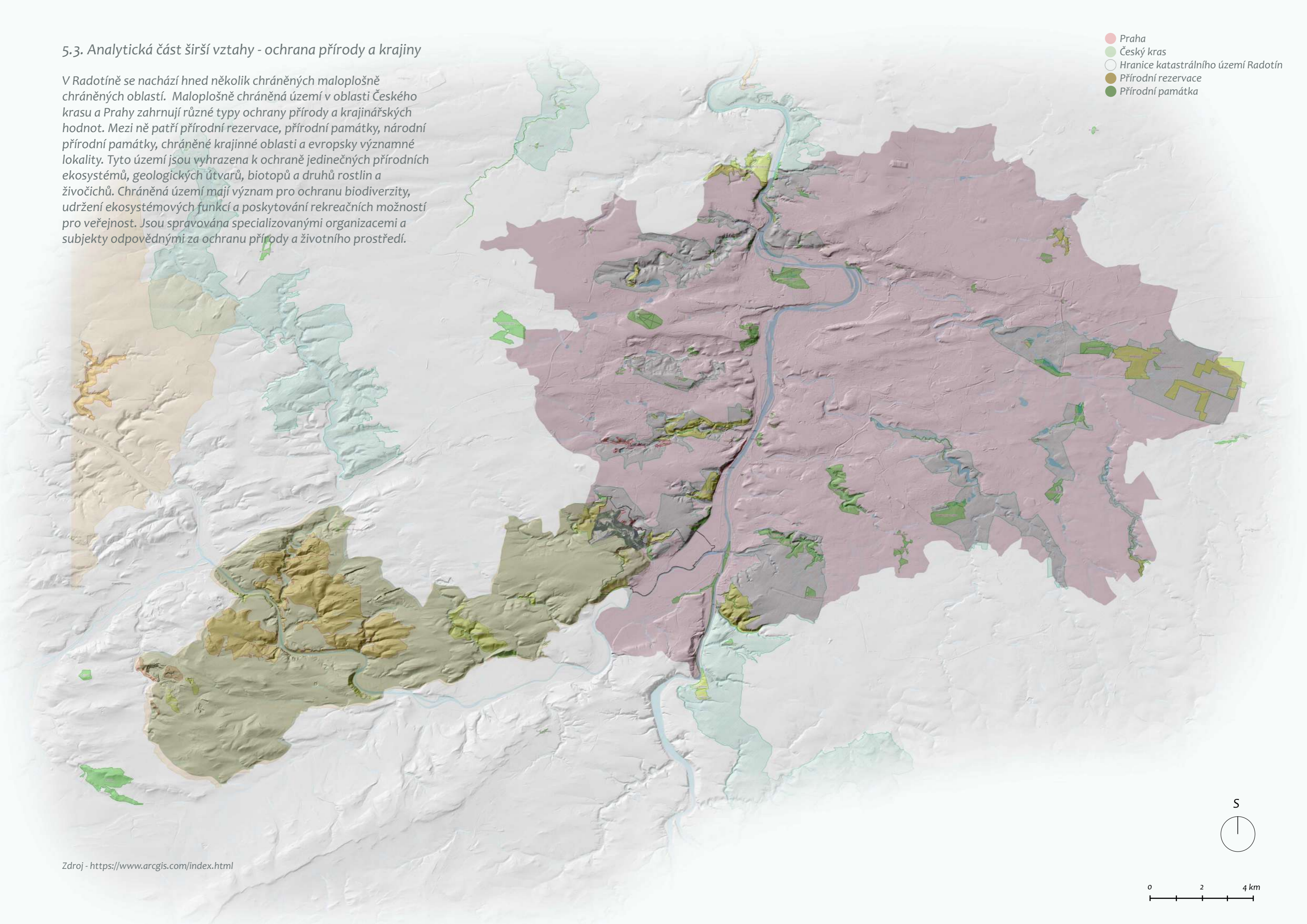
V lomu Cikánka těžila společnost Mramor slivenec s.r.o. V současnosti je těžba pozastavena.

5.3. Analytická část širší vztahy - ochrana přírody a krajiny

V Radotíně se nachází hned několik chráněných maloplošně chráněných oblastí. Maloplošně chráněná území v oblasti Českého krasu a Prahy zahrnují různé typy ochrany přírody a krajinářských hodnot. Mezi ně patří přírodní rezervace, přírodní památky, národní přírodní památky, chráněné krajinné oblasti a evropsky významné lokality. Tyto území jsou vyhrazena k ochraně jedinečných přírodních ekosystémů, geologických útvarů, biotopů a druhů rostlin a živočichů. Chráněná území mají význam pro ochranu biodiverzity, udržení ekosystémových funkcí a poskytování rekreačních možností pro veřejnost. Jsou spravována specializovanými organizacemi a subjekty odpovědnými za ochranu přírody a životního prostředí.

- Praha
- Český kras
- Hranice katastrálního území Radotín
- Přírodní rezervace
- Přírodní památka

5.4. Analytická část širší vztahy - vodní režim

V místě soutoku Berounky a Vltavy se nachází velká záplavová oblast, která se týká také Radotína. Na toto téma byla vytvořena soutěž a má svého vítěze. Podle vítězné studie má v nivě řek vzniknout Příměstský park Soutok. Ten se jen krajně dotýká Radotína a jeho vodního režimu. V okolí Radotína je velké množství vyschlých

Těžební oblast

- Záplavová oblast 5 let
- Záplavová oblast 20 let
- Záplavová oblast 100 let
- Praha
- Český kras
- Hranice katastrálního území Radotín

Ptice - prameniště Radotínského potoka

22 km

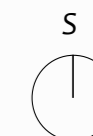
Lochtov - prameniště Lochtovského potoka

Prameniště - Slavičího potoka

Radotínský potok je jedním ze třech rybářských revírů v Praze. Dalšími jsou Únětický a Botičský potok.

Na záplavovou oblast soutoku Berounky a Vltavy byla vyhlášena soutěž, která zná již svého vítěze. Vítězný projekt nese název příměstský park Soutok.

Údolí Radotínského potoka bylo dříve údolím krásných mlýnů. Celkem jich bylo na 22km 22. Dodnes se jich zachovalo velmi málo a většina se nachází ve špatném stavu. Mlýny jsou v současnosti v soukromých vlastnictvích.

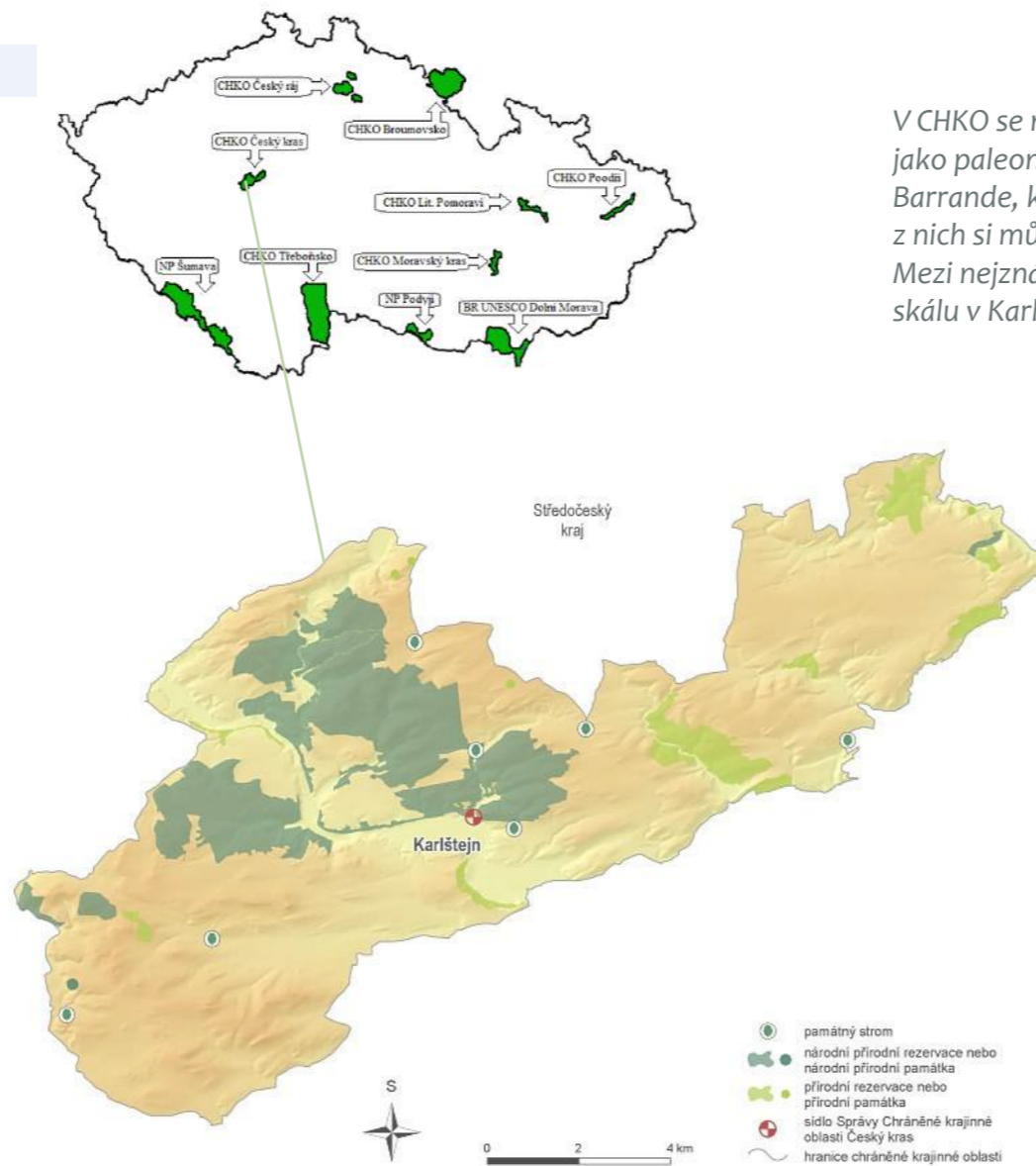
5.5. Český kras

Český kras – pozoruhodná krajina, kde se střídají vápencové skály, rozvolněné světlé listnaté lesy a lesostepi spolu s rozkvetlými skalami a kaňonovitým údolím řeky Berounky. Největší krasové území v Čechách, které má počátky v prvohorním moři před 400 miliony lety. Bohatství Českého krasu můžete objevovat jak na povrchu, tak pod zemí, v jeho unikátních jeskyních.

Jde o území tvořené převážně prvohorními usazeninami (vápenci, břidlicemi) silurského a devonského stáří s četnými krasovými jevy včetně jeskyní patřících k největším v Čechách. Přes svou malou nadmořskou výšku, která se pohybuje od 208 m n. m. (hladina Berounky) do 499 m n. m. (vrch Bacín), se zde vytvořil velmi pestrý členitý reliéf, zejména díky erozní činnosti Berounky a jejích přítoků, jejichž údolí mají mnohdy kaňonovitý ráz.

V oblasti se vyskytuje cenná teplomilná květena i zvířena, rovněž se zde nalézá velké množství cenných geologických profilů a světově významných nalezišť zkamenělin.

Chráněná krajinná oblast Český kras byla vyhlášena roku 1972, na rozloze 130 km².

V CHKO se nalézá několik významných nalezišť zkamenělin. Český kras jako paleontologicky významné území proslavil již v 19. století Joachim Barrande, který zde popsal mnoho lokalit s bohatými nálezy fosilií. Některé z nich si můžete prohlédnout ve Skryjích, kde se nachází jeho památník. Mezi nejznámější lokality lze zařadit Koněprusy, Loděnice, Budňanskou skálu v Karlštejně nebo Lochkov.

Jeskyně Českého krasu

Známé jsou zejména krasové kaňony, rokle a jeskyně či jeskynné systémy. V Českém krasu je téměř 700 jeskyní, z nichž pouze deset má délku větší než 300 metrů. Nejznámější je systém Koněpruských jeskyní na Zlatém koni s celkovou délkou chodeb přes dva kilometry.

Objevování i zánik mnohých jeskyní v Českém krasu je v mnoha případech ovlivněno těžební činností. V současné době je evidováno 87 zaniklých jeskyní.

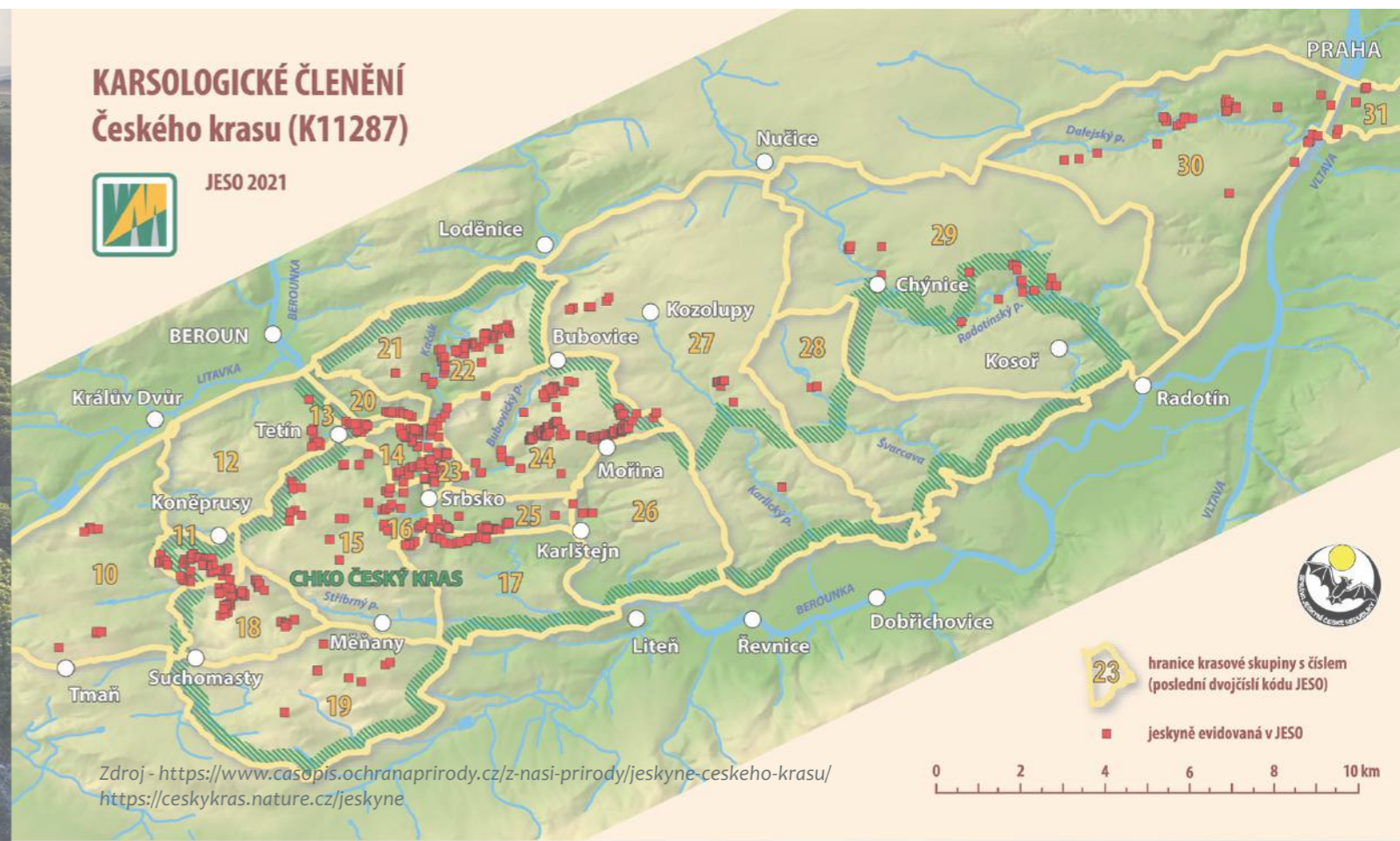
Jeskyně Českého krasu

Věděli jste, že..

Koněpruské jeskyně jsou nejdelším jeskynným systémem v Čechách, částečně zpřístupněným.

Věděli jste, že..

Kras je geologické označení pro soubor osobitých tvarů a jevů vznikajících činností povrchové a podzemní vody (erozí a zejména korozí) v krajině, jejíž podklad tvoří rozpustné horniny a minerály (vápenec či dolomit, sádrovec, halit). Voda vsakující se z povrchu do podzemí rozšiřuje původní puklinové systémy a vytváří jeskynné komplexy.

KARSOLOGICKÉ ČLENĚNÍ Českého krasu (K11287)

JESO 2021

Zdroj - <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/z-nasi-prirody/jeskyně-ceskeho-krasu/>
<https://ceskykras.nature.cz/jeskyně>

23 hranice krasové skupiny s číslem (poslední dvojčíslí kódu JESO)

■ jeskyně evidovaná v JESO

0 2 4 6 8 10 km

Český kras - mapa povrchové těžby

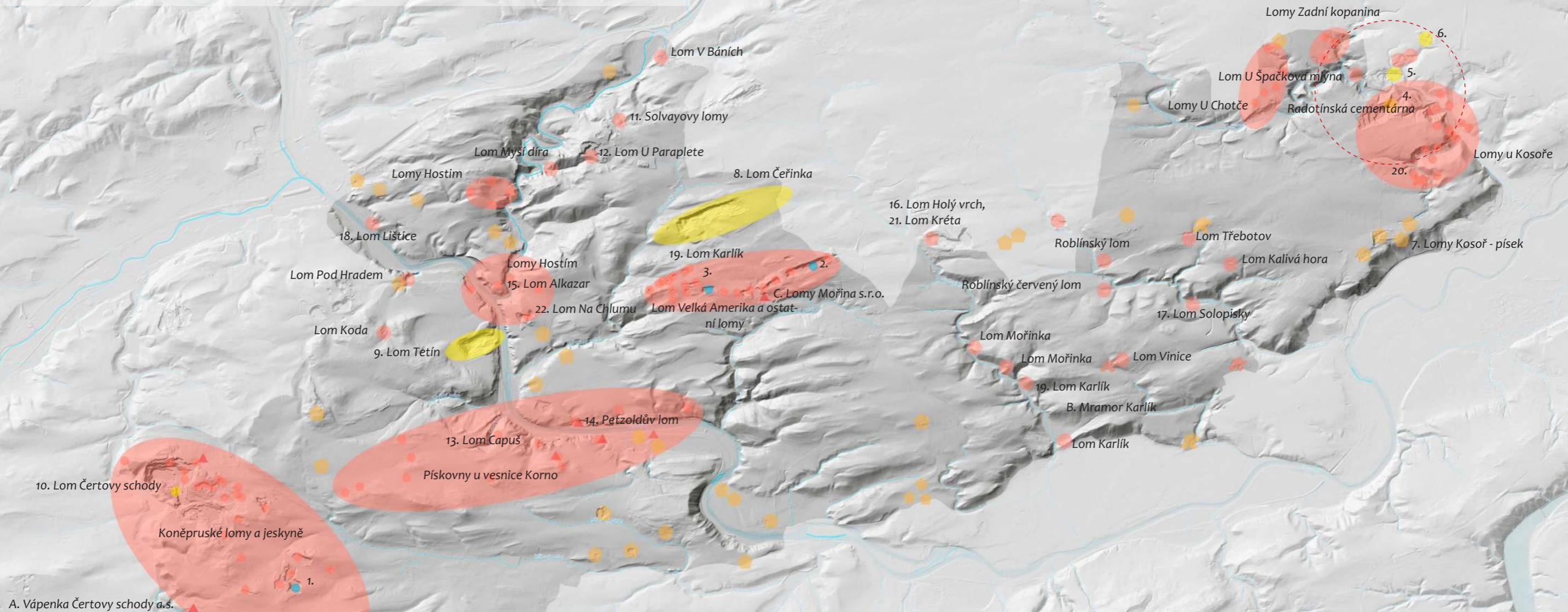
Radotínské lomy jsou součástí Českého krasu. Český kras, je bohatý na těžební prostory. Kámen se tu získával už od středověku, ale rozmachu dosáhla těžba v 19. a ve 20. století. Kvalitní vápenec se těžil v množství velkých stěnových i jámových lomů, které se do jisté míry staly symbolem Českého krasu a jeho dnes již neodmyslitelnou součástí.

Dobrá dopravní dostupnost z hlavního města učinila hlavně ze severovýchodních okrajových částí Českého krasu atraktivní lokality rezidenční i komerční suburbanizace, které jsou po roce 1990 vystaveny velkému tlaku developerů.

Dále jsou podrobněji popsány významné lomy, které jsou svým způsobem unikátní či zajímavé a lze k nim dohledat polohu a historii.

Legenda

- řešené území
- probíhá povrchová těžba vápence, kamene
- povrchová těžba vápence, kamene ukončena
- ukončena těžba, lom zatopen
- neznámý/nepojmenovaný lom/pískovna
- provozní a technologické budovy průmyslových areálů, vápenné pece
- sklárky zeminy a suti
- hliniště s cihelnou
- hliniště nespecifikované

· Zatopené lomy a pískovny

V kurzu jsou dnes zatopené lomy, pískovny s pohodlnými plážemi, jezera a biotopy. V Českém krasu se jich nachází po málu a u většiny je zákaz vstupu nebo vstup na vlastní nebezpečí.

1. Lom Homolák

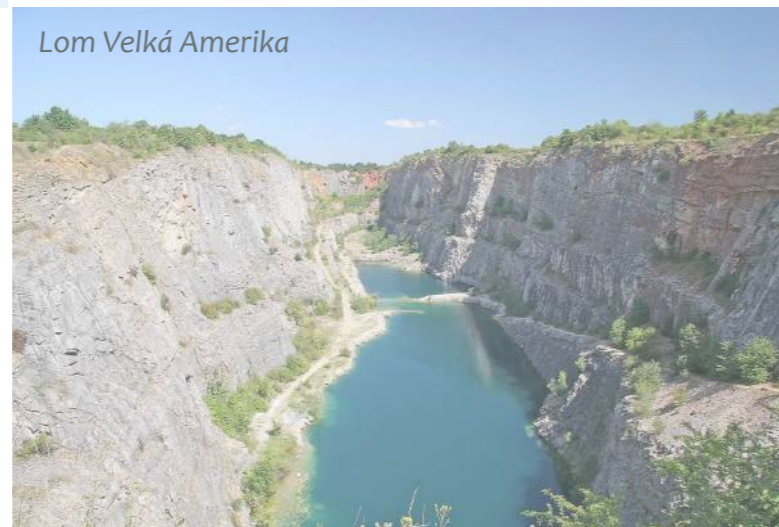
Bývalý lom byl otevřen v roce 1918 a v průběhu 20. století postupně rozšiřoval svoji plochu také tím, že se spojoval s okolními menšími lomy. Patřil Škodovým závodům, které zde těžily vápenec pro svoji potřebu, případně ho dodávaly chemickým a keramickým závodům na Plzeňsku. Dnes je lom zatopený a volně přístupný.

Lom Homolák

2. Lom Velká Amerika

Bývalý vápencový lom, přezdíváný jako český Grand Canyon, je dlouhý asi 750 m, široký 150 m a hluboký až 80 m. Na jeho dně se nachází dvě navzájem propojená jezírka s průzračnou vodou a hloubkou cca 10 m. Zajímavostí je, že se zde natáčel film Limonádový Joe nebo Akumulátor 1. Místní scenérie slouží i zahraničním štábům. Přibližně od konce 19. století se zde těžil mimořádně kvalitní vápenec, který se využíval ve stavebnictví, hutnictví nebo cukrovarnictví. Těžbou docházelo k prohlubování lomu a drobné stěny hrozily sesuvem, který v roce 1963 skutečně nastal. Báňský úřad poté těžbu zastavil. Označení Amerika souvisí s americkým způsobem těžby, kdy z hlavní chodby se pak kopaly odbočky. Podzemí je tak protkané kilometry chodeb.

Lom Velká Amerika

Vstup do lomu je z důvodu nebezpečí úrazu zakázán. Po dohodě se společností Lomy Mořina nebo občanským sdružením Hagen-Mořina OS je možné domluvit prohlídku podzemí.

3. Lom Malá Amerika

V lomech se těžil vápenec, který se využíval ve stavebnictví jako stavební kámen, dále v hutnictví jako přísada do vysokých pecí a k výrobě vápna a cementu. Doly zůstaly opuštěné a dnes tvoří krásnou přírodní scenérii.

Lom Malá Amerika

· Funkční lomy a pískovny

V Českém krasu se nachází hned několik lomů stále v provozu a těmi jsou 4. Lom Hvízdalka, 5. Lom Špička, 6. Lom Na Skále, 7. Lom Kosoř, 8. Lom Čeřinka, 9. Lom Tětín, 10. Lom Čertovy schody.

4. Lom Hvízdalka, 5. Lom Špička, 6. Lom Na Skále

V lomu hvízdalka probíhá povrchová těžba vápence, v lomu Špička probíhá rekultivace a v lomu Cikánka je pozastavena těžba.

10. Lom Čertovy schody

Velkolom Čertovy schody je největším výrobcem vápenných a vápencových výrobků u nás. Vápenec jako hlavní surovina se těží v přilehlých ložiscích Koněprusy a Suchomasty I. Z hlediska chemického složení obsahuje tato geologicky významná oblast nejkvalitnější vápence v České republice.

7. Lom Kosoř - pískovna

Kosořské pískovny, v nichž jsou těženy třetihorní písky, tvořící celou vrcholovou část Sulavy.

8. Lom Čeřinka

Lom Čeřinka leží u obce Mořina na Berounsku. Těží se zde vysokoprocenní vápenec na odsíření tepelných elektráren, ale i vápenec potřebný pro stavebnictví. Momentálně například pro rekonstrukci dálnice D5.

9. Lom Tětín

Lom není připraven na exkurze nezvaných návštěvníků ani není přístupný veřejnosti. Kolem lomu je čevenobilá zákazová páska, ale nahlédnout se dá. Těžba v lomu probíhá od počátku 20. století. Dříve byl lom spojen se železnicí svojí vlečkou, ta je nyní zrušena. Zachován je expediční zásobník s násypkami do vagonů. Pět těžebních pater, to je lom, který se nachází na k.ú. Tetín, V lomu se těží vápence chemické a vápence, které se používají jako stavební kamenivo.

· Rekultivované lomy, pískovny a průmyslové areály

V řešeném území bylo jen velmi málo míst rekultivováno. Do většiny lomů se vrátila příroda a nebo o to byla alespoň snaha. Hned na několika místech v Českém krasu byla snaha dát průmyslovým areálům nové turistické využití, avšak některé průmyslové areály a stavby dodnes chátrají a tvoří bariéru v území.

11. Solvayovy lomy

Muzeum těžby a dopravy vápence v Českém krasu je koncipováno jako skanzen ve volné přírodě, který tvoří několik objektů – bývalých provozních a technologických budov a rekonstruovaná úzkorozchodná dráha. Původně se jednalo o areál zarostlý náletovými dřevinami. Pár kamarádu s láskou k mašinkám areál krásně upravili.

Skanzen Solvayovy lomy tvoří několik objektů, bývalých provozních a technologických budov a rekonstruovaná úzkorozchodná lomová dráha. Největšími zajímavostmi jsou polní lomová dráha s rozchodem 600 mm, kterou se návštěvníci mohou v rámci prohlídky svézt, a také podzemní štola. Novinkou roku 2023 je parní lokomotiva Bronhilda, která zprostředkuje jízdu s veškerou romantikou 19. století.

Budovy se zbytky technologických zařízení se nalézají ve zrušeném vápencovém lomu Paraple v krajině Českého krasu.

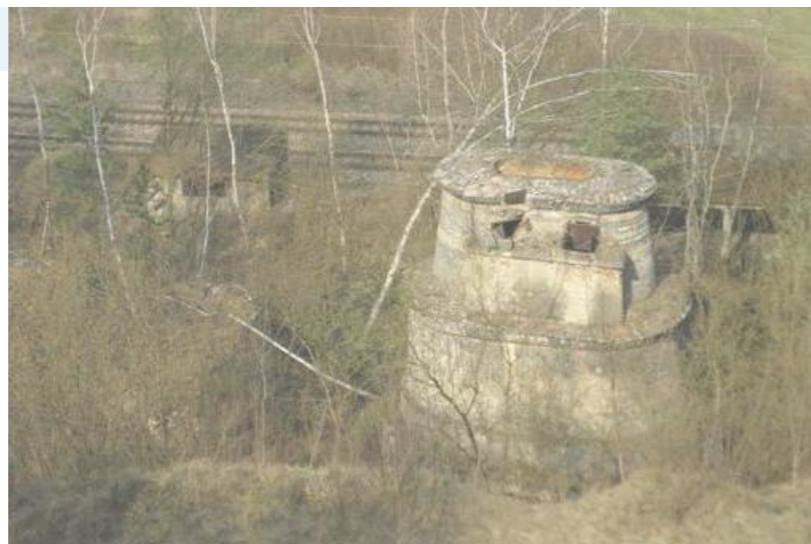
12. Lom U Paraplete

Těžba tu probíhala až do roku 1963. V roce 1993 byla založena Společnost Barbora, která si vzala za cíl zachování důlních a průmyslových památek a rozhodla se komplex bývalých Solvayových lomů oživit formou důlně-průmyslového skanzenu.

13. Lom Capuš - Tomáškův

Opuštěný vápencový lom s řadou evidovaných krasových prostorů. Lom tvoří vysoké skalní stěny s vertikálně vztyčenými vrstvami, místy s výrazným zbarvením do červena. Velice členitý reliéf, v nejzápadnější části rozčleněn do několika etáží. Dvě horolezecky využívané stěny. V areálu jsou tři opuštěné vápenky, pozůstatky vápenných mlýnů a provozních budov.

<https://www.outdoortipy.cz/solvayovy-lomy-na-berounsku/>
<http://www.etf.cuni.cz/moravec/fotky/p50i46-m.html>
http://www.mistopis.eu/mistopiscr/podbrdsko/berounsko/tomaskuv_lom.htm

Věděli jste, že..

Rekultivace lomů a povrchových dolů patří mezi zákonem stanovené povinnosti a stává se neoddelitelnou součástí těžby nerostných surovin.

· Lomy u vesnice Korno

14. Petzoldův lom

Petzoldův lom je dnes již opuštěný vápencový lom. Řada původních objektů Petzoldova lomu se dochovala v západní části areálu zatímco v jeho východní části byly a jsou objevovány rozsáhlé krasové podzemní objekty. Na protějším břehu řeky Berounky při železniční trati se nacházejí konstrukce, které s bývalým lomem bezprostředně souvisely: Zbytky (pozůstatky) lanové dráhy, zbytky násypky a nakládací rampy, základy vápencových mlýnů sloužících k výrobě vápencových mouček.

Dnes připomíná minulost veřejnosti nepřístupného areálu Petzoldova lomu jen několik budov. Většina historických staveb zajišťujících dávný provoz Petzoldova lomu sice stojí dodnes, ale nacházejí se ve špatném technickém stavu. Areál bývalého Petzoldova lomu dnes slouží potřebám soukromé firmy (společnost Aquatech s.r.o.) zabývající se výrobou malých čistíren odpadních vod (ČOV) a jiných plastových výrobků pro vodohospodářské účely.

15. Lom Alkazar

Bývalý vápencový lom se nachází v údolí Berounky. Jedná se o stěnový etážový lom – těžba zde probíhala v první polovině 20. století, vedla odtud úzkokolejná dráha směrem na Beroun. V lomu je systém podzemních štol, v některých se v 50. letech 20. století **skladoval radioaktivní odpad** a jsou proto uzavřeny betonovými clonami. Některé štoly jsou ovšem přístupné v délce až několik desítek metrů. Lom je využíván horolezci pro sportovní lezení. V lomu vznikl horolezecký park, první sportoviště svého druhu v Česku.

16. Lom Holý Vrch

Lom Holý vrch byl lom na vápenec založený roku 1891 Pražskou železářskou společností pro potřebu kladenských hutí. Jednalo se v podstatě o tři samostatné lomy, které byly těženy v různých obdobích – Starý Čížovec, Nový Čížovec a Holý vrch. V současnosti prochází lom rekultivací a slouží k závozu interního materiálu.

Zdroj - <https://mapy.geology.cz/zajimavosti/>
https://cs.wikipedia.org/wiki/Petzold%C5%AFv_lom
<https://www.kudyznudy.cz/aktivity/vapencovy-lom-alkazar-u-berouna>
<https://www.lomy-morina.cz/soucasnost/>

Ostatní lomy a pískovny

17. Lom Solopisky

Bývalý jámový kamenolom hluboký cca 20 m. Těžba probíhá odstřelováním bloků ve směru od vesnice, tj. na severní a severozápadní straně. Kámen je na místě zpracováván na výrobky hrubé kamenické výroby.

18. Lom Lištice

V současnosti je v lomu deponie zeminy a stavebních hmot patřící Technickým službám Beroun - **jedná se o skládku odpadu**. Není volně přístupný. Dříve se zde těžil vápenec.

19. Lomy Karlík

V roce 1927 byl pod Chlumem u Karlíka otevřen křemencový lom, v němž byl lámán kámen především na stavbu obytných domků.

V části Dobřichovic, na pravém břehu Berounky, kde se říká „Brunšov“ měly být ve středověku doly na zlato. Balbín ve svých spisech poznamenává: „Dobřichovice, kudy jde cesta z Prahy do Berouna, dle udání bratří špitálských (Křižovníků) měly bohaté doly na zlato...“ Pravdou je, že dodnes lze vidět od Brunšova k Černolicím haldy kamene vedle dolíků a jam svědčící o dávné hornické činnosti. Tam se kdysi rýžovalo zlato. Bylo to zlato z dolních náplavů Berounky, které se dostalo na povrch denudací půdy. V současné době je těžba kamene soustředěna do lomu na Holém vrchu na konci Karlického údolí.

20. Lom Černá rokle

Území výrazně ovlivnila těžební činnost a to především na konci 18. a první polovině 19. století. Tato těžba probíhala hlavně ručně ve stěnových lomech. Je odhadováno, že těžební činnost výrazně ovlivnila až 50 % tohoto území. Zde vytěžené vápencové kostky byly používány na budování a opravy chodníků v Praze. Kostky byly v oblibě také proto, že vápenec tmavé barvy je v Čechách unikátem a byl proto používán do mozaiky.

21. Lom Kréta

Lom se nachází ve střední části vrchu Damil. Těžil se zde celistvý nebo hlíznatý vápenec „modrák“ devonského stáří patřící do branických vrstev. Těžil se na pálení vápna, později jen na šterk. Svými parametry vyhovuje cementářským účelům.

Lom Lištice

Lom Karlík

Lom Černá rokle

22. Lom Na Chlumu

Bývalý lom Na Chlumu, fragmenty přirozených trávníků a lesostepí v kombinaci s antropogenními stanovišti. Lom Na Chlumu je jeden z mnoha případů lomů, kde díky těžbě došlo k odkryvu stratigrafického profilu a dokonce k objevení jeskynních systémů. Jak již bylo řečeno, lom přispěl k poznání nejen geologických věd. Lom je velmi bohatý na vzácnější druhy rostlin.

Ostatní lomy a pískovny

A. Vápenka Čertovy schody a.s.

Jedná se o akciovou společnost provozující vápenku, ve které se zpracovává vysokoprocenní surovina těžená v přilehlých ložiscích Koněprusy a Suchomasty.

B. Mramor Karlík

Nejstarší lom na území Česka. Těžba a prodej Sliveneckého mramoru. Mnoha druhů žuly, mramoru, travertinů a onyxů. Jedná se o rozlehlý průmyslový areál.

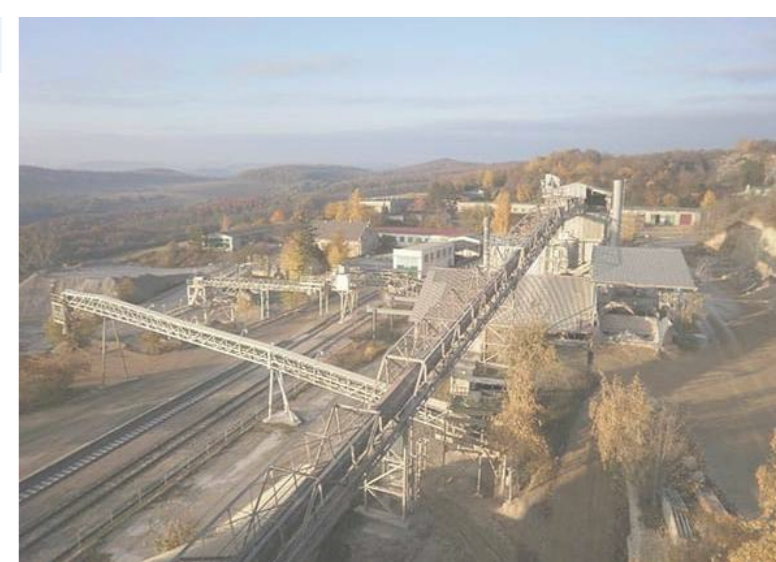
C. LOMY MOŘINA spol. s r.o.

Již 130 let provozuje vápencové lomy v lokalitách Mořina a Tetín. Těží a dodávají vápenec vhodné pro chemické využití i vápenec s nízkým obsahem CaCO_3 , vhodné jako stavební kamenivo. Dále vlastníme bývalý kamenolom Velká Amerika, který nabízíme k pronájmu pro filmová studia či pro pořádání svatebních obřadů.

Odpady, skládky

Nejčastějším využitím bývalých těžebních prostorů bývá ukládání odpadu. Většinou se jedná o černé skládky, u kterých není známo složení odpadu ani jeho původce.

Zdroj - <https://mapy.geology.cz/zajimavosti/>

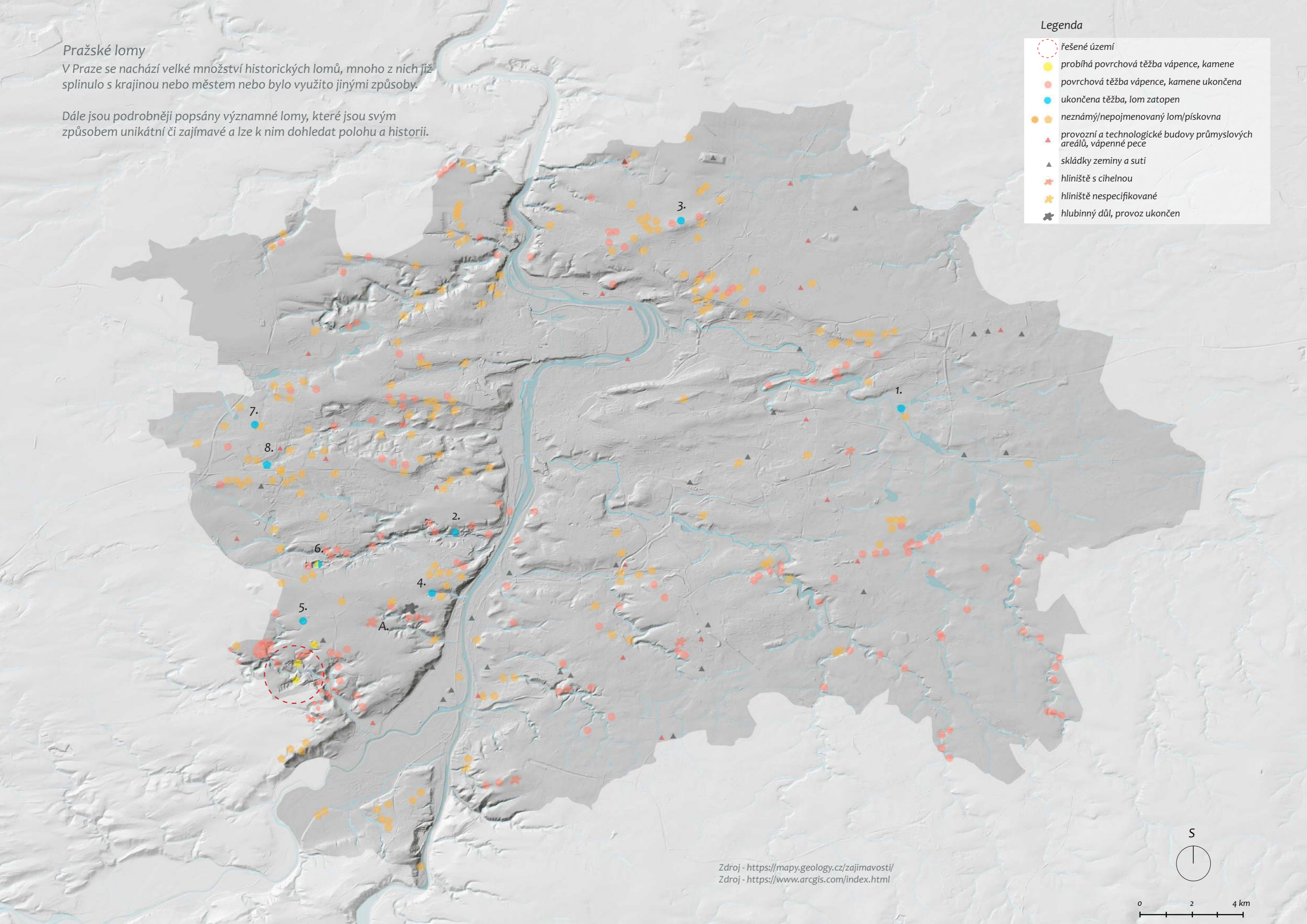
Pražské lomy

V Praze se nachází velké množství historických lomů, mnoho z nich již splinulo s krajinou nebo městem nebo bylo využito jinými způsoby.

Dále jsou podrobněji popsány významné lomy, které jsou svým způsobem unikátní či zajímavé a lze k nim dohledat polohu a historii.

Legenda

- řešené území
- probíhá povrchová těžba vápence, kamene
- povrchová těžba vápence, kamene ukončena
- ukončena těžba, lom zatopen
- neznámý/nepojmenovaný lom/pískovna
- provozní a technologické budovy průmyslových areálů, vápenné pece
- sklárky zeminy a sutí
- hliniště s cihelnou
- hliniště nespecifikované
- hlubinný důl, provoz ukončen

• Zatopené lomy

V kurzu jsou dnes zatopené lomy, pískovny s pohodlnými plážemi, jezera a biotopy. V Praze se jich nachází po málu a u většina není vhodná ke koupání.

1. Na pískách

Na Pískách je bývalý pískovcový lom v Praze na Zličíně. Nachází se v jihovýchodní části městské části, směrem ke Stodůlkám a Motolu. Situován je v údolí Motolského potoka, v části, kde potok teprve pramení a získává svoji sílu. V současné době není lom funkční – těžba zde probíhala ale ještě před začátkem druhé světové války. Dodnes se dochovalo několik míst, kde se dříve těžilo a kde jsou pískovcové skály obnažené. Některé části bývalých lomů byly zasypany a přestavěny v souvislosti s výstavbou nedalekého obchodního domu Globus na přelomu století. Dolní část v údolí potoka byla upravena později jako lesopark.

Prokopský lom

2. Rusalčino jezírko - Prokopský lom

Prokopské jezírko, také nazývané Rusalčino či Hlubočepské, je zatopený vytěžený lom na vápenec, který vznikl v roce 1905. Maximální hloubka jezírka byla geodeticky změřena na 4 metry. Jak je jezírko napájeno, bylo předmětem mnoha diskuzí.

3. Lom Ládví

Lom ládví je přírodní památka, důvodem ochrany je geologické profily v opuštěném bulžňákovém lomu se zachovalými usazeninami svrchnokřídového moře vzniklými v příbojové zóně. Považuje se jako jedna z nejlépe dochovaných ukázek činnosti příboje druhohorního moře na území ČR pyšnicí se výskytem vzácných zkamenělin dírkovců.

Dno lomu v PP Ládví tvoří zastíněný mokřad, zarůstající vrbami, v podrostu s převahou ostřic, tuřic a sítin.

Lom Ládví

Věděli jste, že..

O vzniku Rusalčina jezírka se traduje legenda, že při odstřelu se uvolnila puklinová zvodeň a lom se velice rychle začal plnit vodou. Dělníci prý jen tak tak utekli a těžební vybavení zůstalo ležet na dně. Zřejmě se opravdu jedná pouze o legendu a jezírko bylo v minulosti zatopeno cíleně. Potápěčský průzkum prováděný v roce 2007 odhalil, že na dně jezírka není nic než kamení a sem tam nějaký odpad.

5. Lom Požáry II.

Lom Požár 2 je funkční kamenolom, ve kterém se těží vápenec. Lom je hlídáný a je veřejnosti nepřístupný. Lom je zárož z části zatopený.

6. Lom Vokounka a Rokle

Probíhala zde těžba kameniva, ale datum ukončení těžby není známé, lom dle některých zdrojů stále v provozu. Lokalita je celoročně volně přístupná z východního konce. Lom Vokounka vznikl v roce 1951, kdy byl spojen průkopem s nádvořím průmyslového areálu v Praze 5-Řeporyjích. Po roce 1955 byl lom Vokounka dodatečně zkolaudován.

Mezi železniční tratí a vnější severní okrajovou stěnou lomu Vokounka se nachází několik ruin technických budov. Lom je částečně zatopen.

7. Jezero Hliník (Hlinišťe)

Vznik jezírka souvisí s těžbou cihlářských hlín. Cihelna zde fungovala od počátku 20. století až do roku 1942, poté se hlinišťe částečně zatopilo.

8. Údolí motolského potoka

Původně byl v těchto místech stěnový lom, dnes je prostor zatopen.

Průmyslové objekty spojené s těžbou

A. Pacoldova vápenka

Pacoldova vápenka je bývalý průmyslový areál v Praze-Velké Chuchli v její západní části při silnici do Slivence. Je pojmenovaná po svém konstruktérovi, kterým byl profesor České techniky v Praze Jiří Pacold (1834 - 1907). Pacoldův patent umožňoval zpracovávat netříděný vápenec. Jako unikátní technická stavba je vápenka chráněna jako kulturní památka České republiky.

Vápenka podle patentu prof. Pacolda byla ve Velké Chuchli postavena ještě před rokem 1880, kdy byla zastavena výstavba pecí tohoto druhu a dál byly stavěny už jen pece kruhové. Natáčelo se tu hned několik filmů.

Zdroj - <https://mapy.geology.cz/zajimavosti/>
https://cs.wikipedia.org/wiki/Pacoldova_v%C3%A1penka

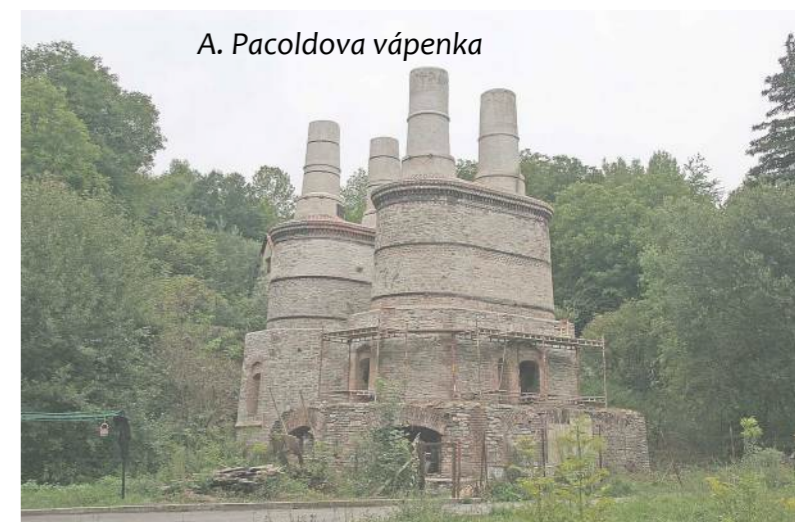
5. Lom Požáry II.

6. Lom Vokounka a Rokle

7. Jezero Hliník

A. Pacoldova vápenka

6. *Analýzy bližší vztahy - Radotín*

Analytická část - Radotín

Pro vhodnější přehlednost a srozumitelnost je analytická část rozdělena do pěti základních částí. Tyto části slouží jako podklad pro mapu hodnot a problémů, které jsou shrnuty na konci této části.

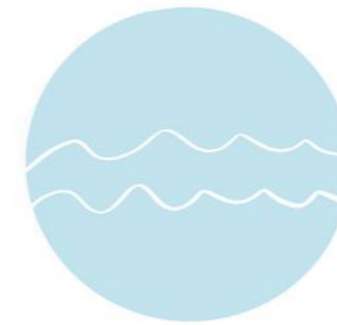
Historie

Přírodní poměry

Voda v krajině

Prostupnost

Člověk v krajině

6.1. Historie

Počátky osídlení Radotína

Díky příznivým přírodním podmínkám na tomto území odpradávně lidé nacházeli zdroje surovin a možnosti obživy. O zdejších osídleních vypovídají početné archeologické nálezy, díky kterým byly objeveny nálezy od mladší doby kamenné až k slovanskému osídlení.

Na základě nalezených artefaktů byl Radotín osídlen již ve **starší** (paleolit) a **střední době kamenné** (mezolit), tedy v období cca od 1,5 mil. let do 11. tisíciletí a do 8. tisíciletí před našim letopočtem. Z **mladší doby kamenné** (neolit) cca do 5. tisíciletí před našim letopočtem byl na základě archeologických nálezů pod ulicí Prvomájová a Radotínskou sportovní halou zaznamenána sídlištní aktivita kultury s vypíchanou keramikou.

Z pozdní **doby kamenné** (eneolit) cca od 5. tisíciletí do 3. tisíciletí před našim letopočtem dokládají osídlení pouze hrobové nálezy, kdy na pozemku bývalého cukrovaru (dnes sídliště Mramorka) byl nalezen ženský hrob kultury se šňůrovou keramikou. Další hroby z mladšího eneolitu z období zvoncovitých pohárů byly odkryty v místě bývalé cementárny a v Topasové ulici.

V **době bronzové** (2200 - 800 let př. n. l.) byly nalezeny hroby a další archeologické nálezy únětické a především knovízské kultury na obou březích Radotínského potoka u bývalého fotbalového hřiště a v areálu bývalé firmy Marmorea mezi ulicemi Tachovská a Věštinská.

Doba železná (800 - cca 100 let př. n. l.) zanechala v Radotíně a jeho okolí méně archeologických nálezů. Při výstavbě nádraží byly porušeny a zničeny žárové hroby (kultury bylanské, halštatské a laténské), z nichž se dochovaly nádoby, skleněné korálky a bronzová jehlice.

V **době římské** a v době **stěhování národů** (konec 1. století před n. l. - 600 n. l.) se v Radotíně zabydlela skupina germánských kmenů, po kterých byl nalezen žárový hrob a několik železných předmětů v okolí stadionu u železniční tratě. Naproti vlakovému nádraží bylo nalezeno několik kostrových hrobů, skleněných nádob a honosné přezky. Výjimečným nálezem na tomto místě je zlatá římská mince solidus.

Archeologickými vykopávkami při stavbě silnice v roce 1954 z Radotína do Lahovic bylo také například odkryto rozsáhlé slovanské pohřebiště z 9. století, které již spadá do období středověku

Písemně doložená historie Radotína

První písemná zmínka o Radotínu se váže k roku **993** kdy měl kníže Boleslav II. benediktinskému klášteru v Břevnově darovat při příležitosti jeho založení desátek ze svého radotínského dvora, avšak darovací listina je ve skutečnosti pozdějším falzem z 13. století a nelze proto dovozovat existenci Radotína k tomuto datu.

Za **první historickou zprávu** dokládající existenci Radotína je tudíž možno považovat až listinu Vladislava II. v rozmezí let **1158-1169**, v níž je uvedeno založení kostela Panny Marie řádu Jana Jeruzalémského na Malé Straně a v níž je připomenut přívoz a brod v Radotíně přes Mži (nyní Berounka).

Aby před Bohem odčinil popravu svého otčima, Závise z Falknštejna, rozhodl se roku 1291 král Václav II. založit klášter. Nejprve si vybral místo v Ostrově u Davle, ale pak podle Zbraslavské kroniky "plavíce se s opaty a převorem po řece Mži se dostali do Radotína, aby obhlédli to místo a kdyby se zdálo vhodné, aby tam zařídil stavbu kláštera. Konečně se jim zalíbilo před ostatními místo, zvané Zbraslav".

Dnes již kolem Radotína neteče Mže, ale **Berounka**. Tento název není téměř vůbec znám až do 18. století, kdy k ustálenému názvu dolního toku řeky Mže od Plzně až k soutoku s Vltavou, tedy Berounka, přispěla nejvíce mapa **Müllerova z roku 1720**.

Z roku **1342** máme první, zatím nedostačující popis radotínské **obce**. Je psán latinsky a vyplývá z něj, že je zde les, který patří obci, jedna krčma, dva mlýny a přívoz.

Na I. Vojenském mapování můžeme vidět původní tok Berounky.

19. století

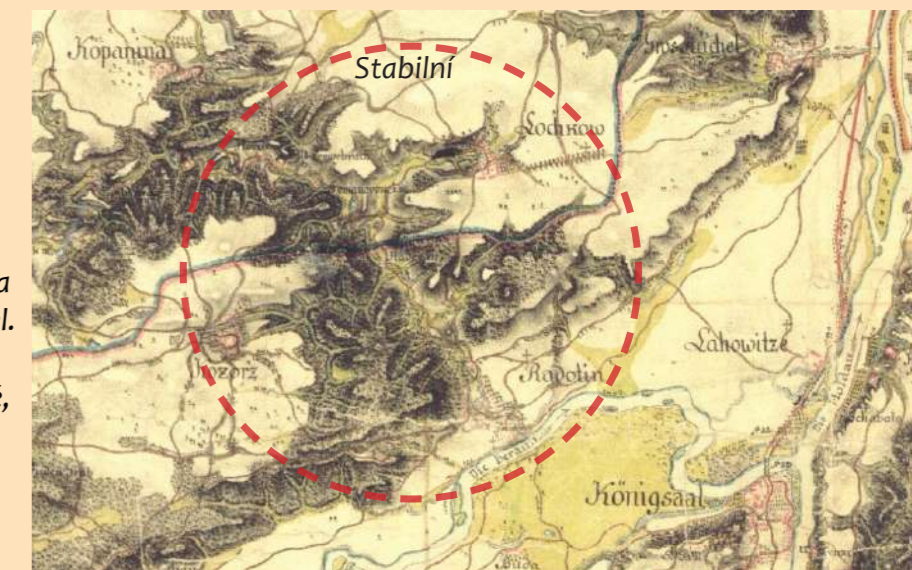
Do první poloviny 19. století byl Radotín stále **bezvýznamnou vesnicí**, kde se většina obyvatel **živila zemědělstvím**. Počet domů a obyvatelstva v Radotíně přibývalo minimálně, včetně školy a kostela bylo v Radotíně 36 stavení a 301 obyvatel. Pouze první zmínky jsou již o vápence u domu č.p. 91 v ulici Prvomájové a cihelně, která stávala na místě současné ZUŠ ve Zderazské ulici.

K první polovině 19. století lze pro mapování území Radotína použít mapy II. vojenského mapování, jehož podkladem se stal zjednodušený obsah stabilního katastru, který měl pozitivní vliv na přesnost mapy. Jedná se tak o mapový podklad s jednotnými kartografickými a geodetickými základy. V mapách II. vojenského mapování bylo ke znázornění terénnímu reliéfu poprvé použito Lehmannova šrafování, který umožňuje zachytit charakter krajiny. Oproti předchozímu I. vojenskému mapování je velmi podrobně zaznamenána **urbanistická struktura sídel** i s významnými objekty. Zajímavostí mapy II. vojenského mapování je, že vznikala v době nástupu **průmyslové revoluce** a intenzivního zemědělství. Proto provedený zákres železniční tratě vedoucí přes Radotín není původní, ale byl do mapového podkladu doplněn až později.

Müllerova mapa z roku 1720

I. Vojenské (Josefské) mapování 1764-1768 a 1780-1783

Zdroj - http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=ce&map_list=c124

II. Vojenské (Františkovo) mapování 1836-1852

Na II. Vojenském mapování můžeme vidět původní tok řeky Berounky.

Stabilní katastr 1840

Stabilní katastr je při identifikaci znaků a hodnot území velmi cenným podkladem, díky své přesnosti a jemné barevnosti, zachycující jednotlivé plochy a objekty.

Na výřezu mapy stabilního katastru z let 1841 - 1842 v měřítku 1:440, která zachycuje stejné období jako mapy II. vojenského mapování - Františkovo, lze na základě podrobnějšího měřítka rozpoznat **podrobnou urbanisticko-ou strukturu** území Radotína s významnou budovou kostela sv. Petra a Pavla (označená červeně) se hřbitovem, se zděnými budovami (označeny růžově) a přilehlými zahradami (označeny tmavě zelenou) tvořící návesní prostor podél rozdvojeného Radotínského potoka, loukami (světle zelenou), rybníkem u Hořejšího mlýna, s okolními poli (označeny světle hnědou), silnicemi (označeny tmavě hnědou) a smíšenými lesy (označeny šedivou).

V místech lomu Špička stával Böhmvův hostinec Na Cikánce s menší kaplí, pořádaly se tu mlynářské bály.

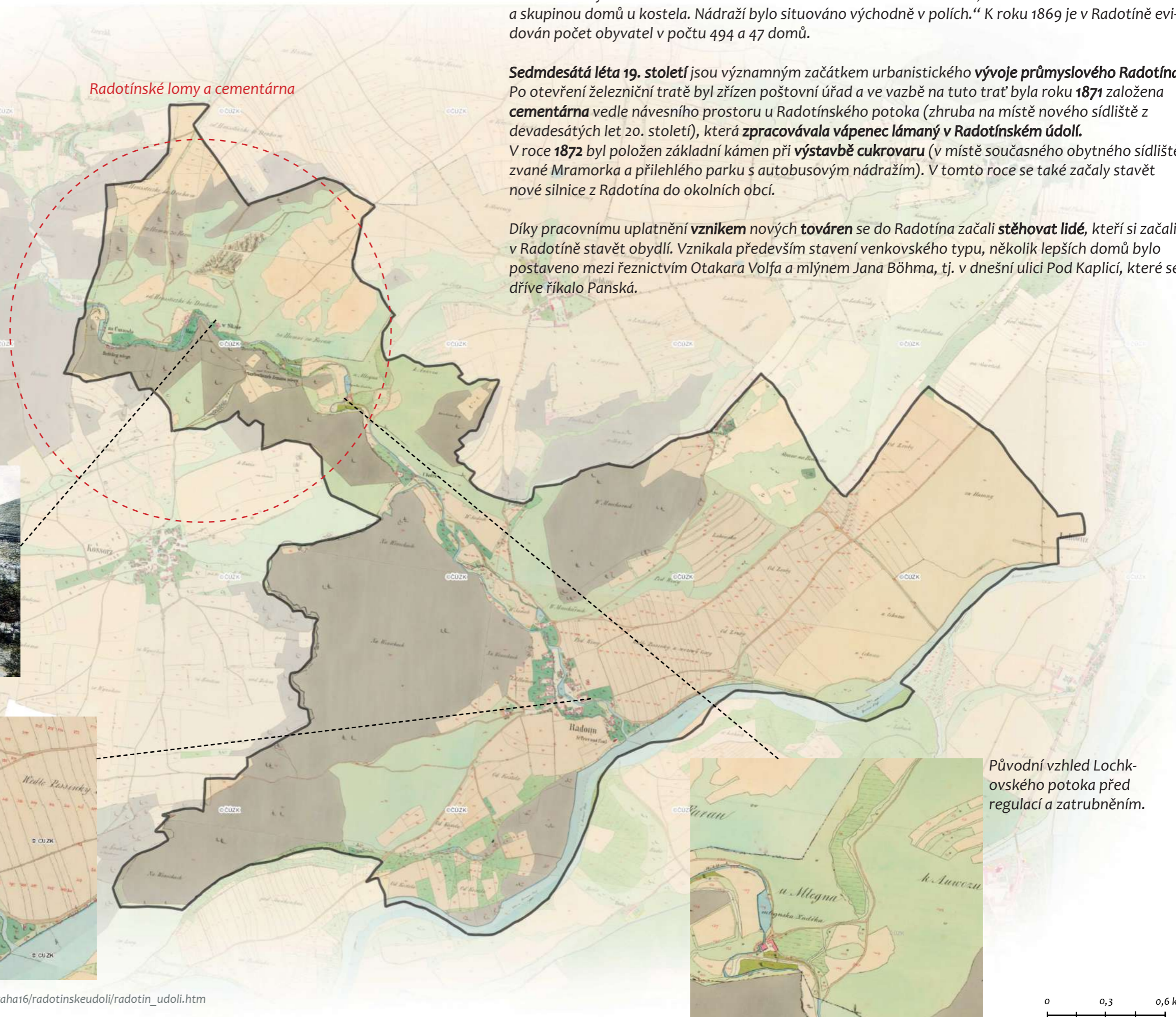

Centrum Radotína

zdroj mapa stabilního katastru - <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
zdroj hostinec - http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha16/radotinskeudoli/radotin_udoli.htm

Radotínské lomy a cementárna

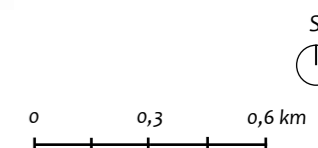

V roce **1862** byla otevřena důležitá **železniční trať** ze Smíchova do Plzně, vedená v Radotíně mezi návší a skupinou domů u kostela. Nádraží bylo situováno východně v polích.“ K roku 1869 je v Radotíně evidován počet obyvatel v počtu 494 a 47 domů.

Sedmdesátá léta 19. století jsou významným začátkem urbanistického **vývoje průmyslového Radotína**. Po otevření železniční tratě byl zřízen poštovní úřad a ve vazbě na tuto trať byla roku **1871** založena **cementárna** vedle návesního prostoru u Radotínského potoka (zhruba na místě nového sídliště z devadesátých let 20. století), která **zpracovávala vápenec lámány v Radotínském údolí**. V roce **1872** byl položen základní kámen při **výstavbě cukrovaru** (v místě současného obytného sídliště zvané Mramorka a přilehlého parku s autobusovým nádražím). V tomto roce se také začaly stavět nové silnice z Radotína do okolních obcí.

Díky pracovnímu uplatnění **vznikem** nových **továren** se do Radotína začali **stěhovat lidé**, kteří si začali v Radotíně stavět obydlí. Vznikala především stavení venkovského typu, několik lepších domů bylo postaveno mezi řeznictvím Otakara Volfa a mlýnem Jana Böhma, tj. v dnešní ulici Pod Kaplicí, které se dříve říkalo Panská.

Původní vzhled Lochkovského potoka před regulací a zatravněním.

III, Vojenské mapování

Ve druhé polovině 19. století z důvodu souběžných nedostatků předchozích vojenských map, zejména jejich zastarávání v době mohutných změn v sídle a okolní krajině spojených s industrializací, **bylo v roce 1868 rozhodnuto o novém vojenském mapování**, zvané III. vojenské mapování - Františko-vo-josefské, které je v měřítku 1:25 000 a probíhalo v letech 1874 - 1880.

Oproti II. vojenskému mapování je III. vojenské mapování vylepšeno znázorněním výškopisu nejen šrafami, ale také vrstevnicemi a kótami. Na výřezu mapy III. vojenského mapování lze na území Radotína již rozpoznat **železniční trať** ze Smíchova do Plzně protínající střed Radotína, postavené **industriální stavby podél této tratě** jako je bývalá cementárna na nám. Osvoboditelů, bývalý cukrovar mezi Vrážskou a Výpádovou ulicí a další neidentifikovatelné tovární budovy.

Ke konci 19. století byly v Radotíně založeny také strojírenské závody. Koncem 19. století již Radotín nebyl malou vesnicí s 36 staveními, čítal 4 továrny, bylo postaveno 60 nových domů a počet obyvatel se oproti roku 1869 téměř ztrojnásobil na 1273 osob.

Základ průmyslové zóny se zformoval mezi návsí a radotínským nádražím (jižně od Prvomájové ulice), což mělo pro další **urbanistický vývoj** v následujících letech **fatální následky**. Méně koncentrovaná průmyslová oblast vznikla i mezi nádražím a řekou, takže i toto území bylo připraveno o možnost městské zástavby. Pouze třetí část industriální zóny, která je v současnosti situovaná v jihovýchodní části Radotína, podél železnice směrem k Praze, neznamena omezení výstavby.

Radotínské lomy a cementárna

Původní železniční vlečka.

Zdroj - <http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/3military25>

0 0,3 0,6 km

Radotín v 1. polovině 20. století

Začátkem 20. století významně zavládl v Radotíně stavební ruch, kdy v Radotíně se začaly stavět domy, tovární budovy a celé nové ulice vždy s obecní pumpou, které dostávaly jméno podle svých stavitelů. Radotín se v této době definitivně přeměňuje na průmyslovou obec. Původní náves, která končila chalupou Jandačovskou, č.p. 10 (u Radotínského potoka), se začala protahovat směrem k Lochkovu po obou stranách silnice.

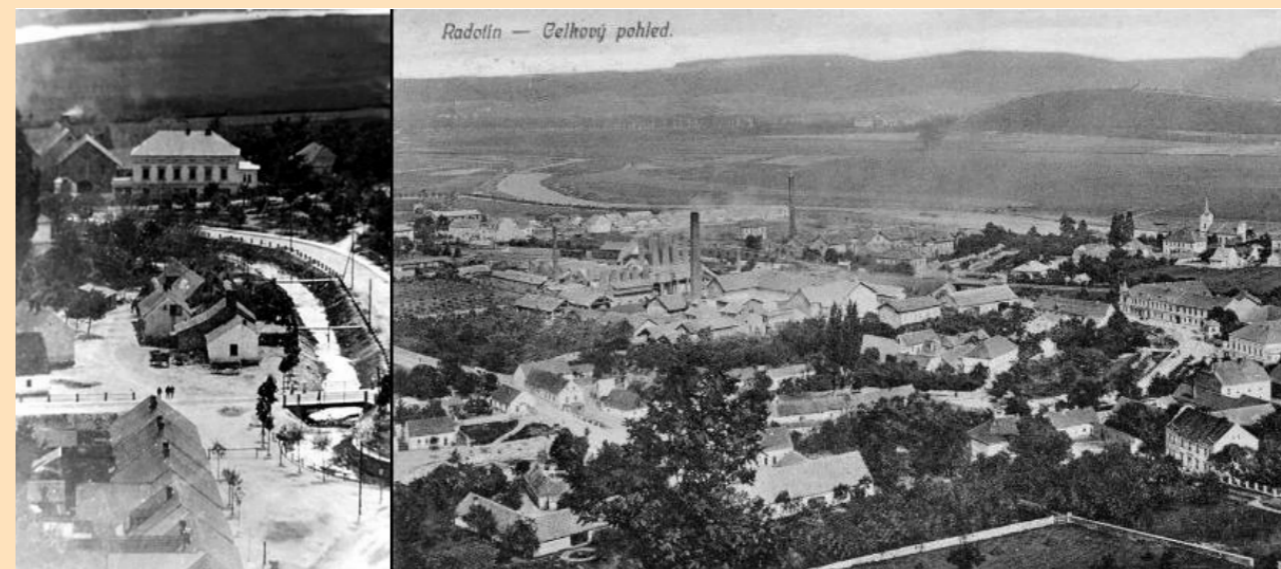
V Radotíně vznikala řada továren, mezi nejznámější firmy v Radotíně patřila firma Janka, která vyráběla ventilátory a sběrače prachu (po dobu první světové války se zde vyráběly granáty), a firma Vindyš, která vyráběla tělocvičné nářadí.

Firma Vindyš a spol. podél tehdejší Blahoslavovy ulice (dnes ulice Na Betonce) postavila východním směrem od cementárny v centru Radotína administrativní budovu, strojovnu, kovárnu, klempírnu, lakovnu, truhlárnu a sedlárnu.

Dále to byla továrna firmy Technometra (dříve nazvaná Pantof) v jihovýchodní části Radotína.

Vzhled Radotína se změnil nejen výstavbou továrních budov a rodinných domů, ale také díky vyžadované regulaci Radotínského potoka, který při větším dešti zatopil celou náves, proto byl potok v letech 1908 - 1909 napřímen v délce 170 metrů. Regulace respektovala novou okresní silnici z Radotína do Lochkova a domy na návsi, které dříve stály na pravém břehu potoka, se dostaly na opačný břeh. Regulace Radotínského potoka chránila náves před záplavami, druhé rameno Radotínského potoka zvané Jalový potok, tekoucí z Hořejšího mlýna bylo zrušeno a dalo tak základ pro parkovou úpravu ve středu Radotína u nám. Osvoboditelů.

Ve dvacátých až třicátých letech 20. století zaznamenal rozvoj Radotína největší dynamiku. Zástavba zaplnila všechny volné plochy mezi úpatím Velkým a Malým hájem a řekou Berouňkou.

Na dochovaných ortofotomapách z roku 1938 a 1945 je především patrná cementárna v samém centru Radotína.

Nepatrnou, ale důležitou stavbou je nová Radotínská lávka pro pěší přes řeku Berouňku postavená v roce 1994, která je situovaná na místě bývalého přívozu u kostela sv. Petra a Pavla.

Na místě z demolovaných továrních budov bývalého cukrovaru a firmy Marmorea, byla začátkem tisíciletí v tomto brownfields území, mezi ulicemi Věštínská a Tachovská, zahájena výstavba pěti až sedmi podlažních bytových domů, zvaná sídliště Mramorka.

Po ničivé povodni v roce 2002, která z velké části zasáhla jižní oblast Radotína, se později začalo s výstavbou protipovodňových opatření. V jihovýchodní části Radotína, kde povodeň zničila velkou plochu skleníků, se u severní části skleníků při ulici Výpadová změnilo využití na závodní dráhu pro motokáry.

V roce 2010 se nad severovýchodní částí Radotína vychází z Lochkovského tunelu nově zhotovený Radotínský most dlouhý přes 2 km, který překlenuje údolí Berouňky a Vltavy, jako součást dálniční spojky zvané Pražský okruh.

Ortophoto současnost

V současnosti je v Radotíně hlavním tématem výstavba 2. etapy Centrum Radotín na místě parkoviště (území bývalé Radotínské cementárny) u nákupního střediska na náměstí Osvoboditelů a naddimenzované kotelny při ulici Na Betonce, dokončené v 90. letech minulého století, by měl vzniknout administrativně obytný komplex budov s novou radnicí Městské části Praha 16.

Dále byla nedávno vyhlášena soutěž na záplavovou oblast soutoku Berounky a Vltavy, která zná svého vítěze a přibližnou podobu. Bude se jednat o příměstský záplavový park.

Radotínské lomy a cementárna

Jako současné centrum Radotína je vnímán prostor obchodního domu a úřad městské části Prahy 16.

Věděli jste, že..

Radotín je zajímavý z hlediska paleontologie. Na území je několik typických nalezišť zkamenělin (zejména ramenonožci, mlži, gastropodi, hlavonožci, trilobiti a graptoliti).

Cementárna

Založena byla roku 1871 skupinou českých podnikatelů jako Pražská akciová továrna na hydraulický cement. O několik později jí koupil jeden z akcionářů, Max Herget, jehož firma ji provozovala až do roku 1920, kdy se stala majetkem firmy Bárta a Tichý. Roku 1946 byl podnik znárodněn a začleněn do národního podniku Pragocement. Vzhledem ke špatnému vlivu na životní prostředí byla stará cementárna v centru města roku 1963 zdemolována a ještě předtím nahrazena novou v Radotínském údolí. Majitelé se v průběhu let střídali, dnes patří cementárna společnosti Heidelberg Materials CZ, a.s.

Lom Špička

Lom probíhající rekultivací na levém břehu Radotínského potoka byl otevřen již roku 1948. Polovina území leží v CHKO Český kras. Lom nezasahuje do městské zástavby, ale západně se v jeho těsné blízkosti nachází osada Cikánka. Roku 2004 v něm byla objevena Nedělní jeskyně – nejdelší jeskyně na území Prahy (přes 100 m). V platném plánu sanace a rekultivace se počítá s minimálními zásahy do stavu lomu po jeho dotěžení, tj. ponechání lomových stěn a vytvoření prohlubní pro přirozené zatopení.

V lokalitě se vyskytují jak chráněné druhy rostlin (hvězdnice chlumní, chrpa chlumní, plamének přímý, koniklec luční, kavyl Ivanův), tak i významné druhy (třezalka, sesel roční, devaterníček šedý...atp). Z fauny zde žijí zejména bezobratlí živočichové – ploskoroh pestrý, otakárek feniklový, otakárek ovocný, bělopásek, chrobák ozbrojený, roháč a obratlovci, mezi kterými jsou chráněné druhy (ropucha obecná, ropucha zelená, ještěrka obecná, slepýš křehký, užovka obojková, užovka hladká), 7 druhů zvláště chráněných ptáků a ze savců veverka obecná.

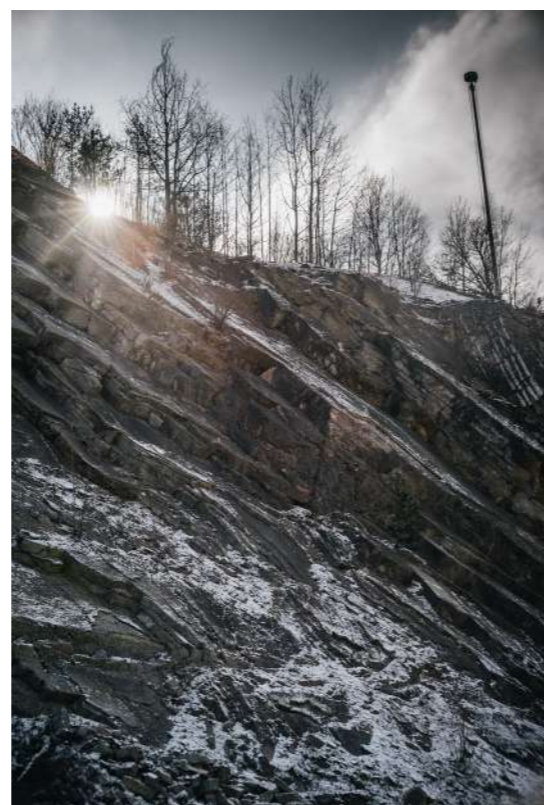
V místech lomu stával Böhmův hostinec Na Cikánce. Byl to rozsáhlý areál, jehož součástí byla i malá kaple s věží. Soustřeďoval se zde společenský život Radotínského údolí, slavné byly zejména zdejší mlynářské bály, při nichž vyhrávala kapela vytvořená z hudebníků z bezprostředního okolí (mimo jiné i manželé Kalinovi z blízkého mlýna). Hostinec vznikl údajně počátkem 20. století, ale zbořen byl už ve 2. polovině 20. stol. v souvislosti s otevřením lomů.

Lom Hvíždalka

Rozlehlý dosud činný lom na pravém břehu Radotínského potoka tvoří protějšek lomů Cikánka a Špička. Vjezd do lomu tunelem pod výsypkou. Lom založen roku 1863, velký rozvoj nastal zejména po roce 1959 v souvislosti se stavbou přilehlé Lochkovské cementárny. Zářez silnice spojující lom s cementárnou východně od vlastního lomu odkryl jeden z nejlepších geologických profilů podolským souvrstvím včetně hranic stupňů ludlow-přídolí (opěrný profil k mezinárodnímu stratotypu) a přídolí-lochkov (hranice siluru a devonu). Profil je spolu s přilehlým svahem, na němž se nacházejí staré sběratelské jámy Joachima Barranda od roku 1988 chráněný jako přírodní památka Hvíždalka. Celé území lomu včetně přírodní památky je pro veřejnost uzavřeno.

Lom Hvíždalka byl založen roku 1863, velkého rozvoje se dočkal až po roce 1958, kdy byla v jeho sousedství vybudována zmiňovaná Radotínská cementárna. Na území lomu se nachází nepřístupná přírodní památka Hvíždalka, geologický profil se sběratelskými jámami Joachima Barranda. (paleontolog, který se stal celosvětově známým svým průzkumem geologických útvarů a zkamenělin ve středních Čechách).

Lom Cikánka I. a II. a lom Na Skále

Slivenecký lom na dekorační mramory je druhé nejdéle těžené ložisko této suroviny na světě, po italské Carraře. Na Slivenci se těží již od ranného středověku, najdete ho v chrámu svatého Víta, v Národním divadle, ale i v pražské dlažbě nebo metru.

Vápencový lom v levostranném bočním údolíčku Radotínského údolí, najdete severně od lomu Špička. Těžba typických červených devonských vápenců – tzv. Sliveneckých mramorů – v těchto místech probíhala od roku 1160 až do roku 1923, a byla v rukou řádu křížovníků s červenou hvězdou. Během staletí docházelo k výkyvům těžby, ale jako dekorační materiál byl stále nenahraditelný. Těžil se v barvách od šedé, přes vyhledávanou červenou až do nazelenalých odstínů.

V lomu je v současnosti těžba pozastavena. Na náhorní plošině severozápadně od něj rozlehlý fragment stepní vegetace s hojným výskytem kavylu, chráněný jako národní přírodní památka Cikánka I. V rokli, lemující lom i skalní step na jihozápadě se nachází několik menších dávno opuštěných lůmků – zřejmě nejstarší dochované stopy těžby v této lokalitě.

Lomová stěna v severní části rokli, označovaná jako lom Ve skále, odkrývá geologicky a paleontologicky významný profil usazeninami spodního devonu (chráněn jako přírodní památka Cikánka II). K okolí lomu na Cikánce dříve patřilo i několik domků. Dnes tu jsou po nich patrná jen sklepení ve svazích.

6.2. Přírodní poměry

Přírodní poměry

Fóra bioregionu

Flóra bioregionu je velmi pestrá. Jsou v ní zastoupeny rozmanité prvky, včetně jaterník trojlaločný (*Hepatica nobilis*), oměj vlčí (*Aconitum vulparia*), dřínu obecnému (*Cornus mas*), vstavači nachového (*Orchis purpurea*), devaterníček šedý (*Rhodax canus*), hrachor různolistý (*Lathyrus heterophyllus*), hvozdík sivý (*Dianthus gratianopolitanus*), kavyl Ivanův (*Stipa joannis*), ostřice nízká (*Carex humilis*), hvězdnice chlumní (*Aster amellus*), divizna brunátná (*Verbascum phoeniceum*) žluťucha smrdutá (*Thalictrum foetidum*), včelník rakouský (*Dracocephalum austriacum*), kosatec bezlistý (*Iris aphylla*), lomikámen latnatý (*Saxifraga paniculata*), dvojšťitek měnlivý (*Biscutella varia*), lýkovec vonný (*Daphne cneorum*), penízek chlumní (*Thlaspi montanum*).

Fauna bioregionu

V zájmovém území je ochuzená hercynská fauna kulturní krajiny se západními vlivy. Teplomilné doubravy spolu s rozsáhlými vápencovými stepními lada a bradly regionu jsou proslulým centrem středočeské subendemické a endemické fauny. Zástupci výrazně teplomilného středočeského elementu (pěnice vlašská, ještěrka zelená, vřetenatka lesklá, srstnatka jednozubá, ploskoroh pestrý, saranče *Oedipoda germanica*, kobylka *Pholidoptera aptera bohemica* aj.) se střídají s dealpiským prvkem v inverzních polohách (masačka *Heteronychia vicina*). V jeskyních jsou významná zimoviště letounů.

Nejčastěji vyskytující se flóra

Radotínské lomy

V lomech byl výskyt rostlin a živočichů byl zjišťován orientačním průzkumem. Vzhledem k tomu, že se jedná/jednalo o území v ploše aktivního lomu, je vegetace oznamovatelem pravidelně odstraňována. Plocha dna lomu je prostá vegetace a nepředstavuje ani úkrytovou či potravní nabídku pro živočichy. V některých partiích, především u lomové komunikace se vyskytují náletové dřeviny. V lokalitě se vyskytují jak chráněné druhy rostlin (hvězdnice chlumní *Aster amellus* OH, chrpa chlumní *Cyanus triumfettii*, plamének přímý *Clematis recta*, **dřín obecný *Cornus mas***, koniklec luční *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*, **kavyl Ivanův *Stipa joannis***, kavyl sličný *Stipa pulcherrima*) tak i významné druhy (třezalka *Hypericum elegans*, sesel roční *Seseli annuum*, devaterníček šedý *Rhodax canus*). Dále dub zimní, dub štíplák, líska obecná, Hloh obecný.

V lomu Špička byly nalezeny druhy, které by měly být předmětem ochrany a to přástevník kostivalový (*Euplagia quadripunctaria*) a včelník rakouský (*Dracocephalum austriacum*).

Okolí Radotínské cementárny

Bezprostřední přítomnost hlavního města s sebou přináší určité problémy: narůstající návštěvnost, znečištěné životní prostředí, tlak na utilitární využití. Naštěstí hlavní znečišťovatel, radotínská cementárna, po instalování odlučovačů přestal představovat bezprostřední nebezpečí. Část nad cementárnou je pokryta vápenným prachem z cementárny a je druhově chudá. Roste zde např. rozchodník bílý nebo mateřídouška časná. V okolí se vyskytuje borovice černá, dub letní, dub zimní, habr obecný, bříza bělokorá, trnovník akát, slivoň trnka, topol osika, topol bílý

Dříve v Radotínském potoce žila stabilní populace kriticky ohroženého raka kamenáče (*Austropotamobius torrentium*), ale byla nakažena račím morem a po roce 2018 již nebyl potvrzen výskyt raka kamenáče na potoce a ani v jeho menších přítocích.

včelník rakouský

prástevník kostivalový

Chrastice rákosovitá
(*Phalaris arundinacea*)

Dub zimní

Habr obecný

Bříza bělokorá
Betula pendula

Borovice černá

Trnovník akát

Dřín obecný

topol osika (*Populus tremula*)

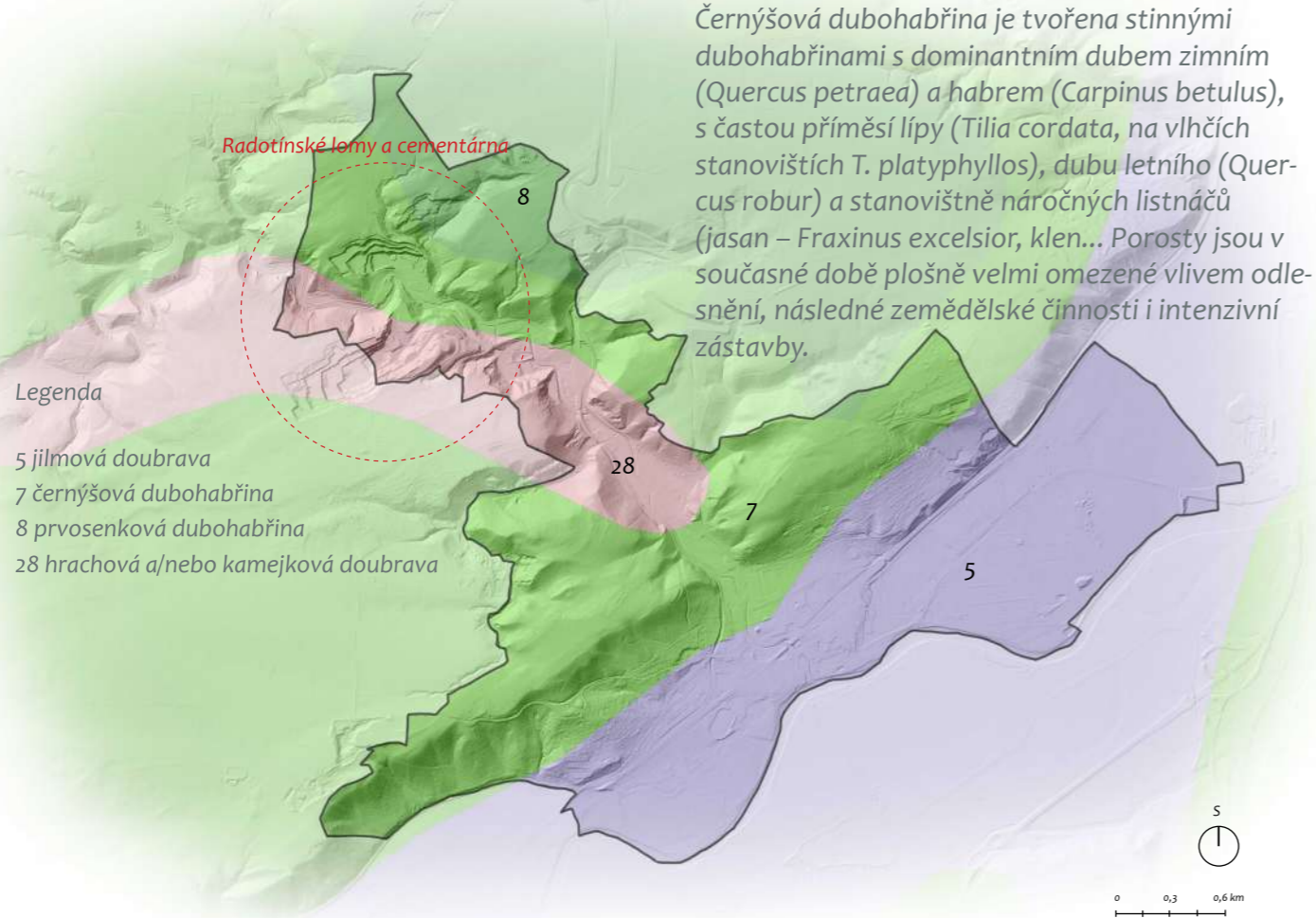
Nejčastěji vyskytující se fauna

Radotínské lomy a jejich okolí jsou nalezištěm řady vzácných druhů teplomilného hmyzu, přičemž pro mnohé z nich jde o výskyt mimo běžnou oblast výskytu či o hranici jeho rozšíření. Z hlediska reliktních druhů hmyzu jde o nejbohatší známou lokalitu v Českém krasu. Zvláštností je i výskyt horských druhů motýlů, známých jinak z nadmořských výšek kolem 1000 m n.m. V krasových dutinách zde přebývají netopýři - především netopýr černý a netopýr velký a v okolí se vyskytuje i výr velký a ledňáček říční. V Radotínském potoce se vyskytují pstruh obecný, lipan podhorní a siven americký.

V zastoupení fauny, která je ohrožená nebo chráněná se jedná zejména o bezobratlé – chráněné druhy (ploskoroh pestrý *Libelloides macaronius*, otakárek feniklový *Papilio machalona*, otakárek ovocný *Iphiclides podalirius*, bělopásek *Limenitis camilla*, chrobák ozbrojený *Otonteus armiger*, roháč obecný *Lucanus cervus*) a obratlovce – chráněné druhy (ropucha obecná *Bufo bufo*, ropucha zelená *Bufo viridis*, ještěrka obecná *Lacerta agilis*, slepýš křehký *Anguis fragilis*, úžovka obojková *Natrix natrix*, úžovka hladká *Coronela austriaca*), 7 druhů zvláště chráněných ptáků a ze savců pouze chráněné veverka obecná *Sciurus vulgaris*.

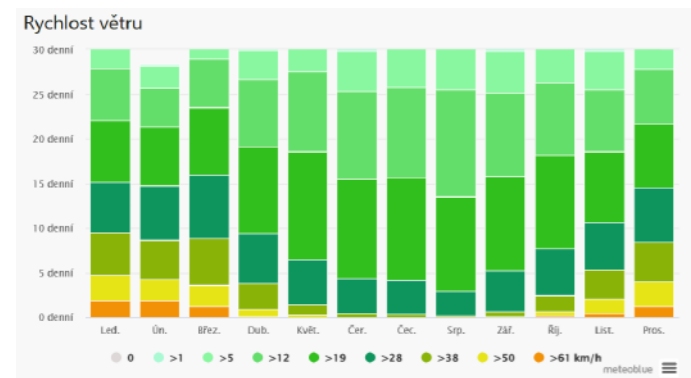
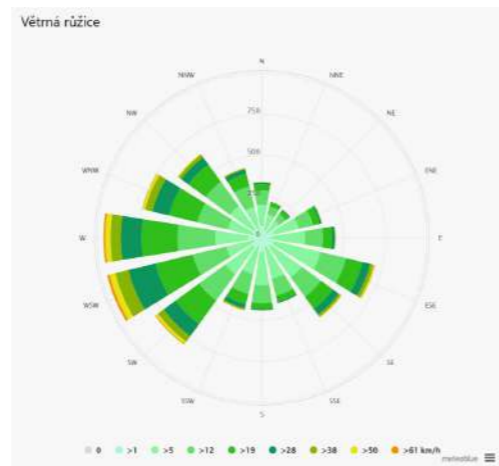
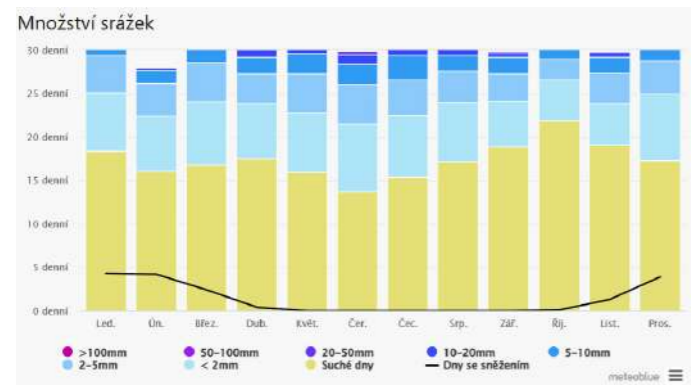

Přirozená potenciální vegetace

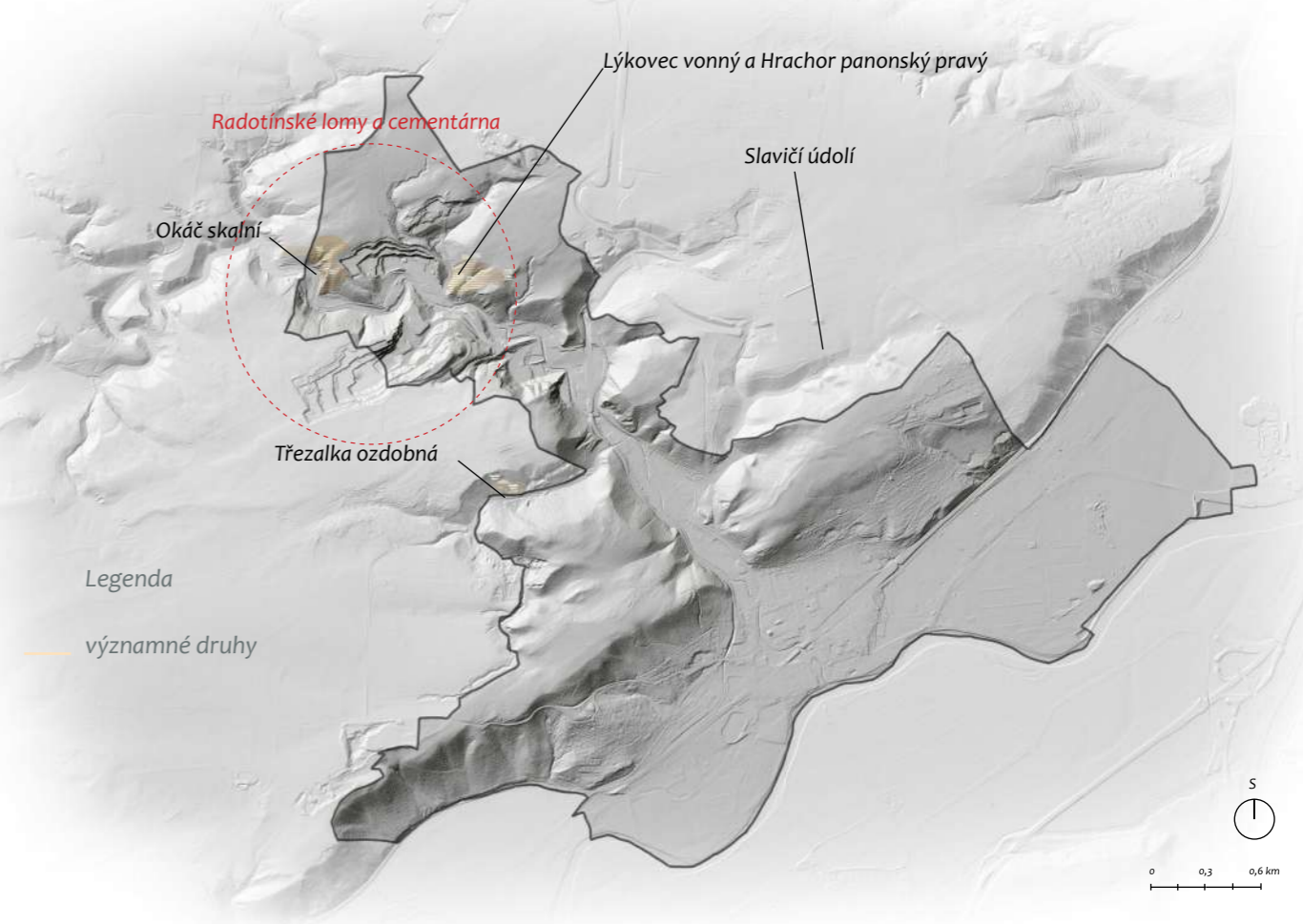
Klima

Vzhledem k suchému a teplému podnebí, jež zde panuje, vyskytují se tu suchomilné a vápnomilné rostliny, jichž je tady více než 100 druhů.

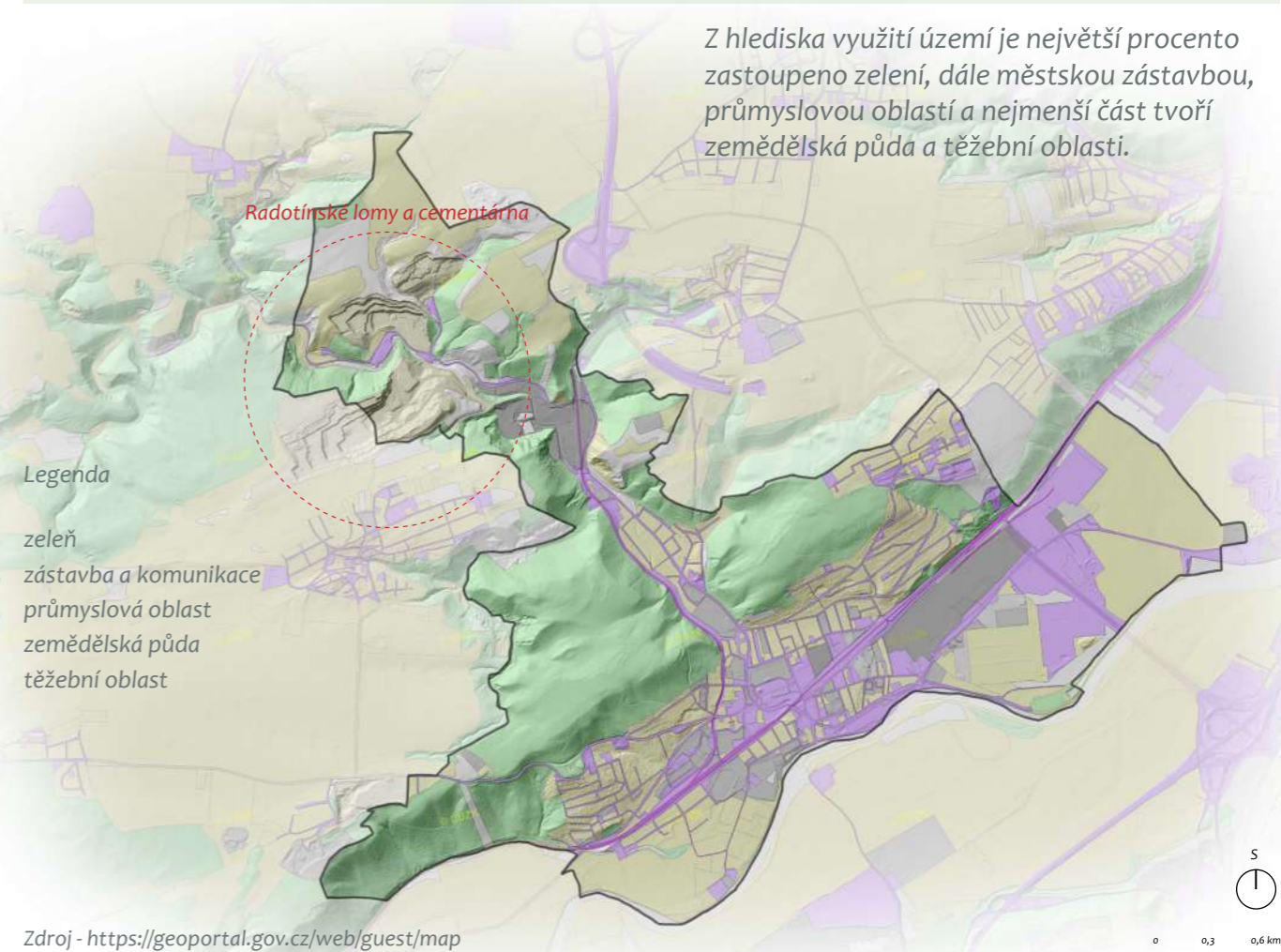

Zdroj - <https://www.meteoblue.com/>

Významné druhy

Landuse

Terén reliéfu

Radotínské lomy a cementárna

Geomorfologie území a příznivé podmínky měly rozhodující vliv na osídlení území Radotína. Území leží v nadmořské výšce 200 až 300 m n. m.

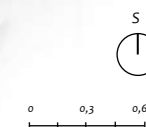
Geologická mapa

Radotínské lomy a cementárna

Geologie Radotína je charakterizována především přítomností vápencových hornin, které tvoří součást Českého krasu, jedné z nejvýznamnějších krasových oblastí v České republice.

Legenda

- biotritické vápence až mikritotické vápence
- křemen + příměsi + CaCO₃
- niva řeky
- pískovce, prachovce

Půdní typy

Radotínské lomy a cementárna

Toto území leží na okraji Českého krasu, takže vápencové horniny se v něm střídají s břidlicemi a někde i s vyvřelinami.

Legenda

- rendziny
- šedozemě
- hnědozemě

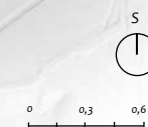

Poddolovaná území a důlní díla

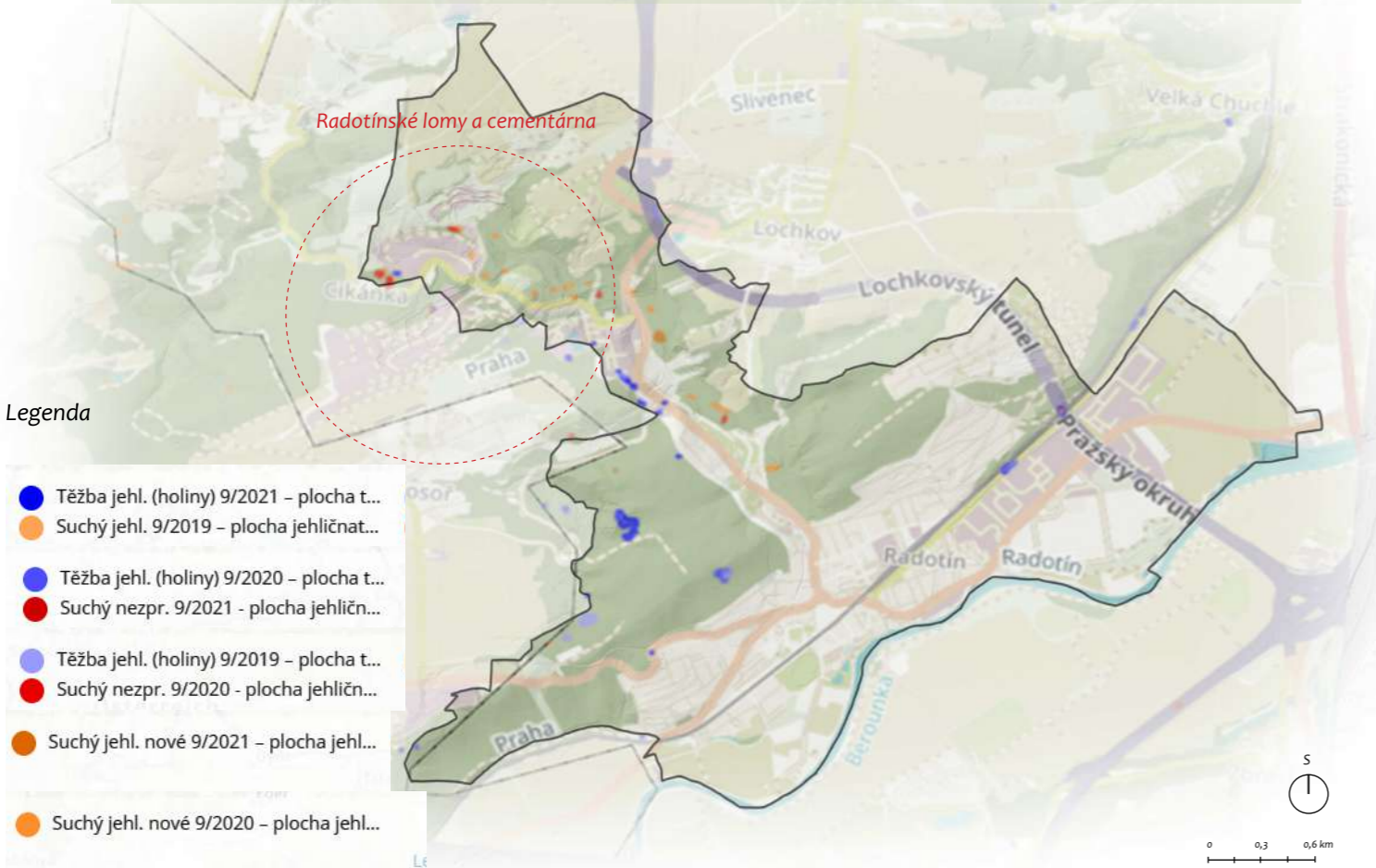
Radotínské lomy a cementárna

Legenda

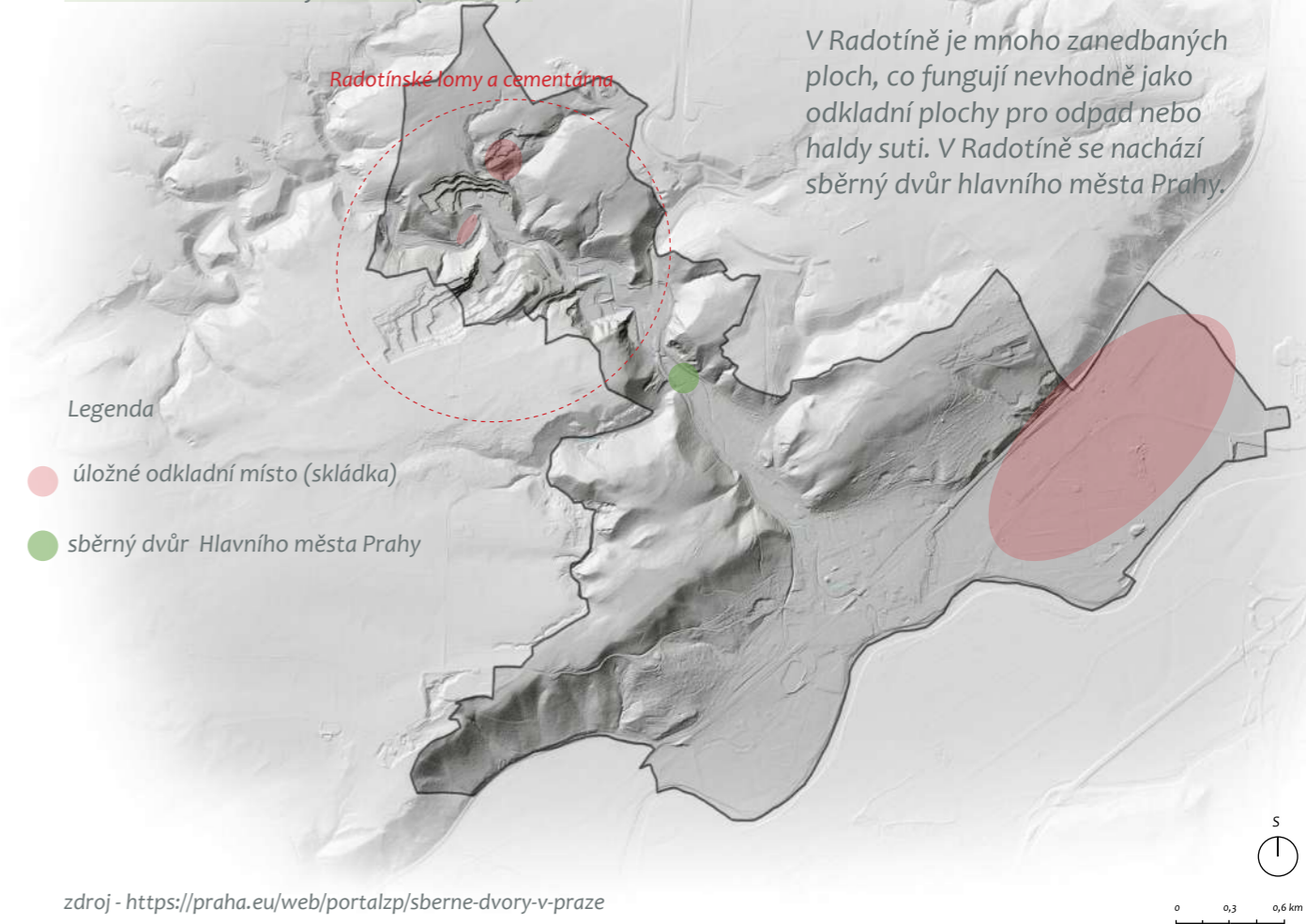
- poddolované území
- × důlní díla

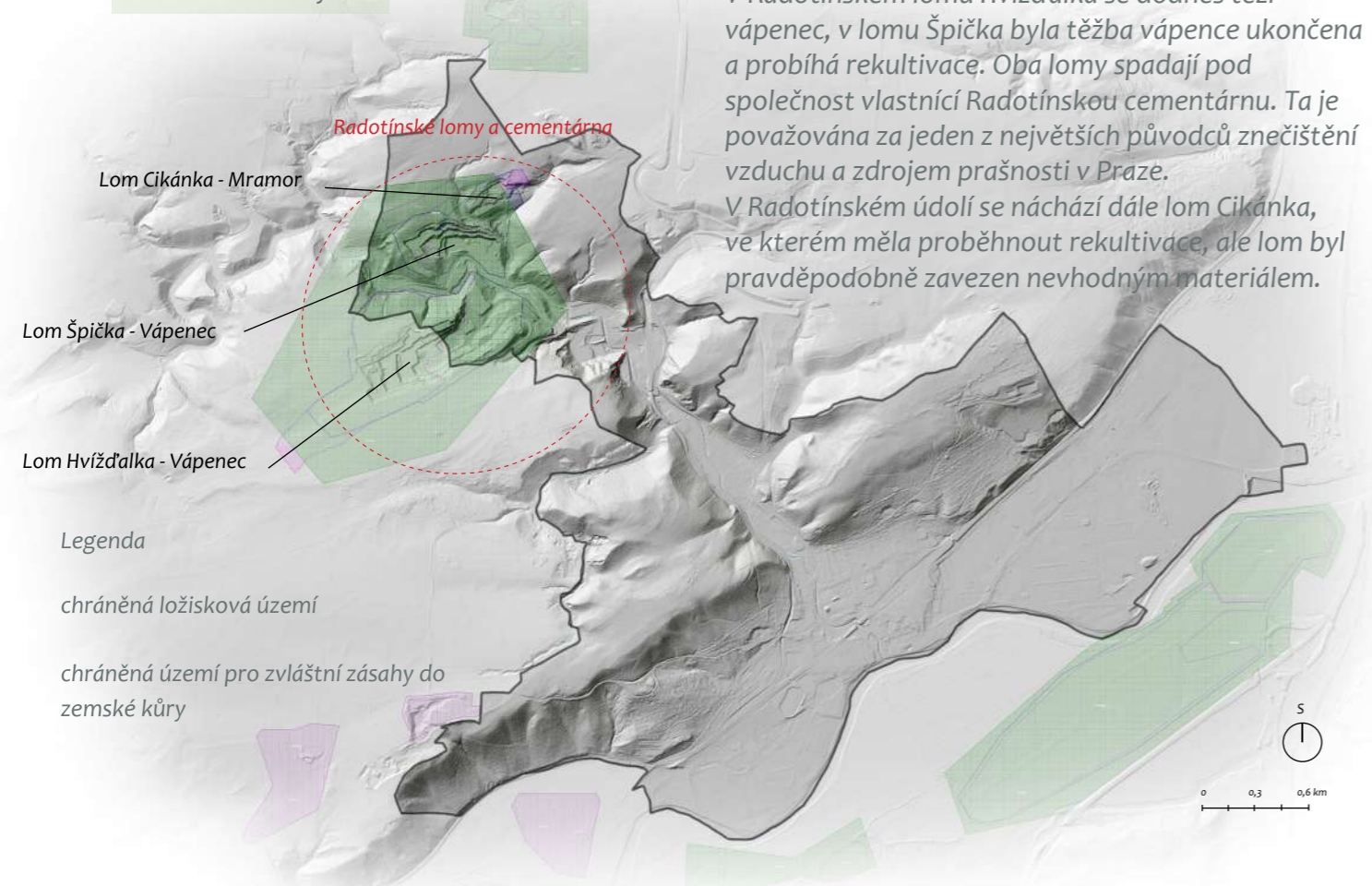
Kůrovcové ohrožení

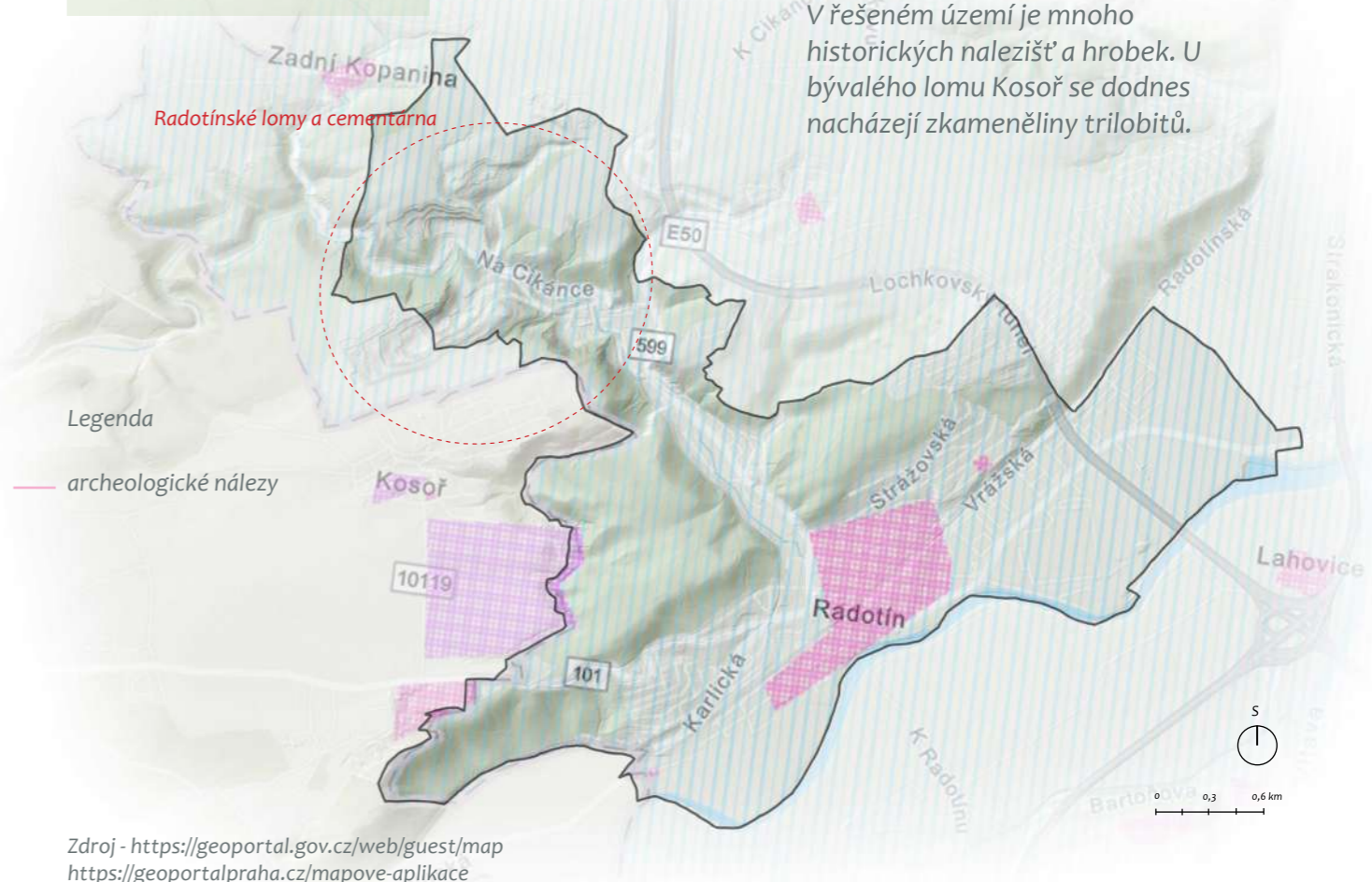
Inventarizace úložných míst (skládek)

Nerostné suroviny

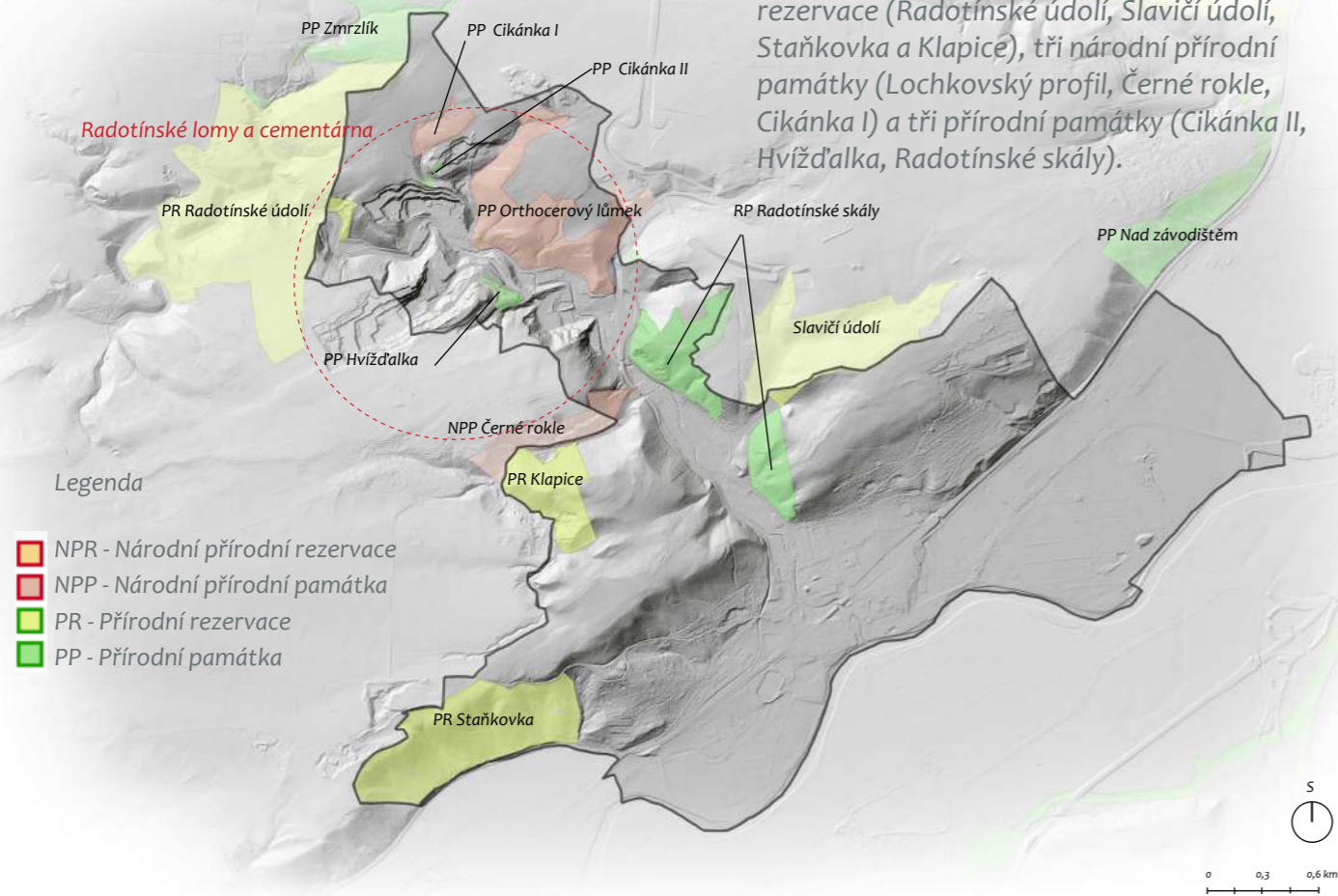

Naleziště

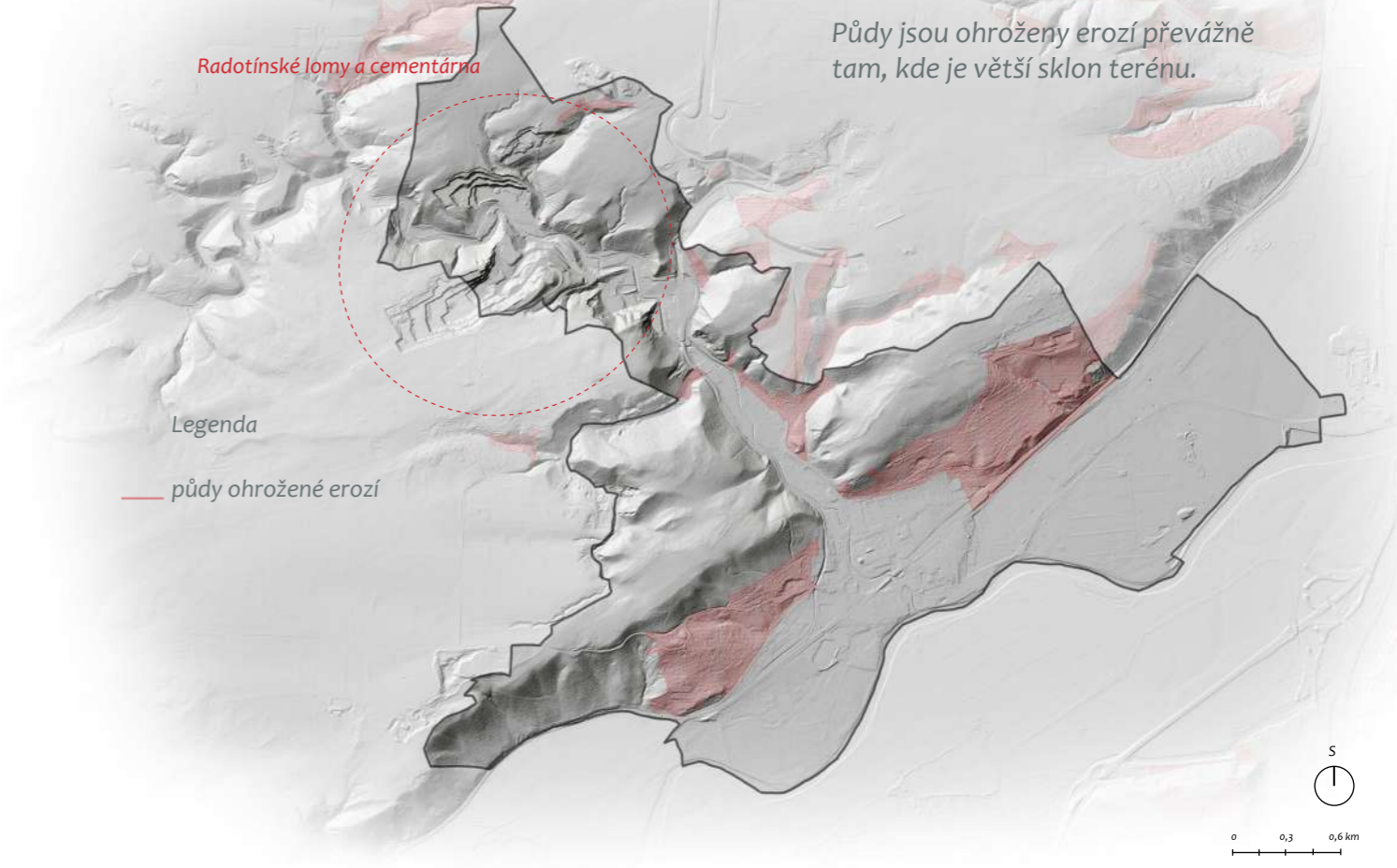
Maloplošná chráněná území

Na území Radotína se nachází čtyři přírodní rezervace (Radotínské údolí, Slavičí údolí, Staňkovka a Klapice), tři národní přírodní památky (Lochkovský profil, Černé rokle, Cikánka I) a tři přírodní památky (Cikánka II, Hvižďalka, Radotínské skály).

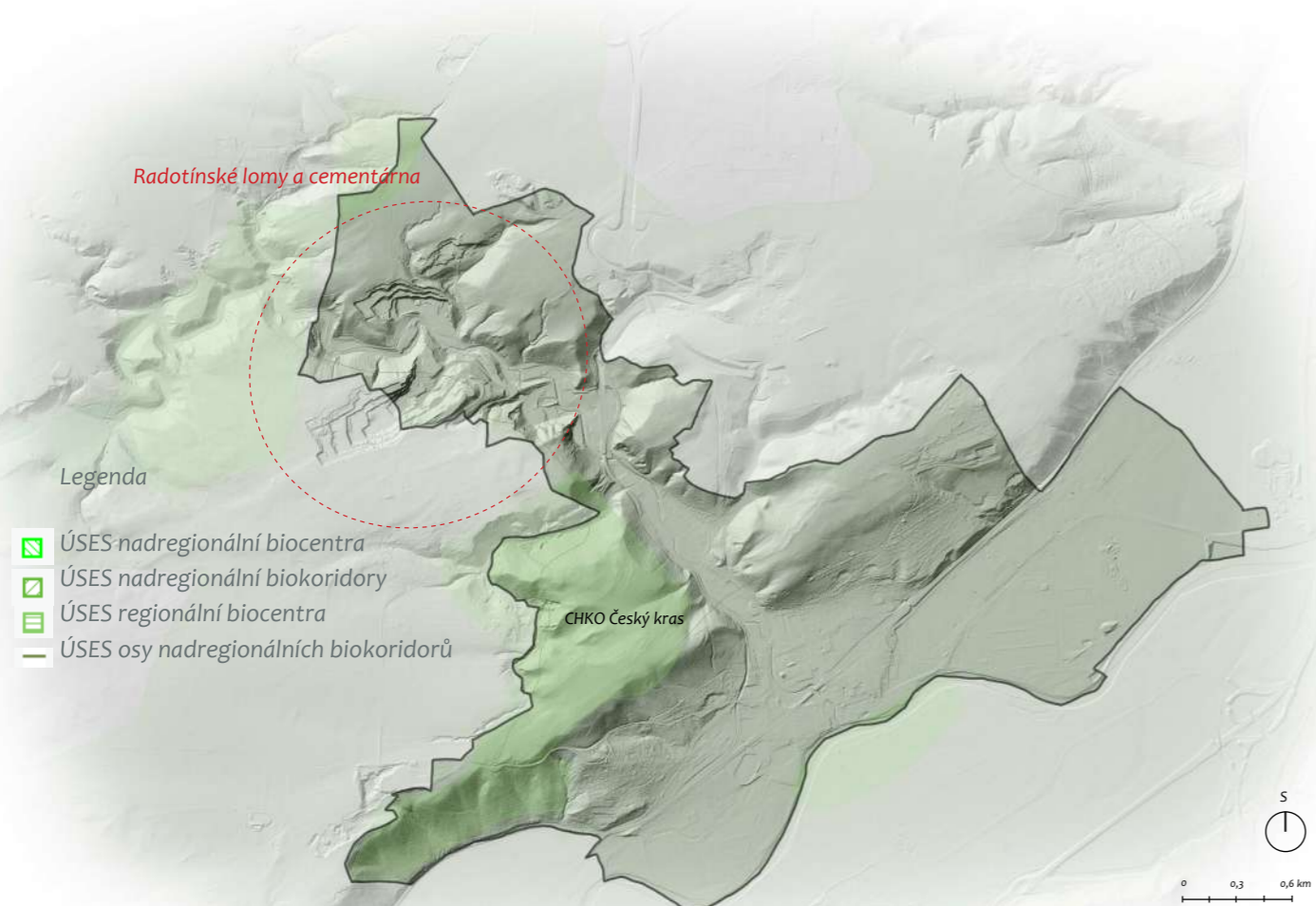
Vodní eroze

Půdy jsou ohroženy erozí převážně tam, kde je větší sklon terénu.

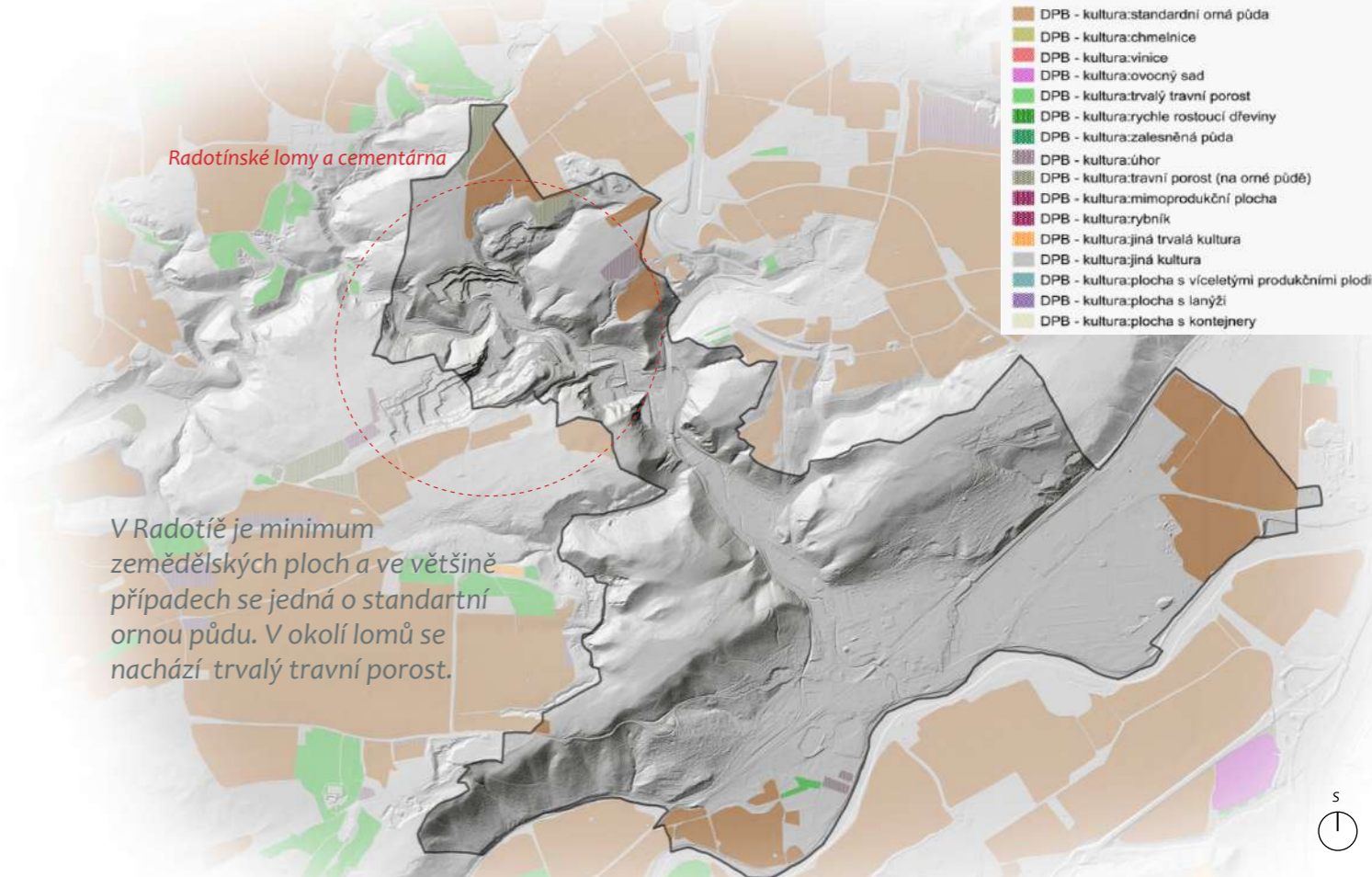
Velkoplošná chráněná území

Radotín je ze severozápadní části součástí CHKO Český kras.

Zemědělské půdy dle kultury

V Radotíže je minimum zemědělských ploch a ve většině případech se jedná o standardní ornou půdu. V okolí lomů se nachází trvalý travní porost.

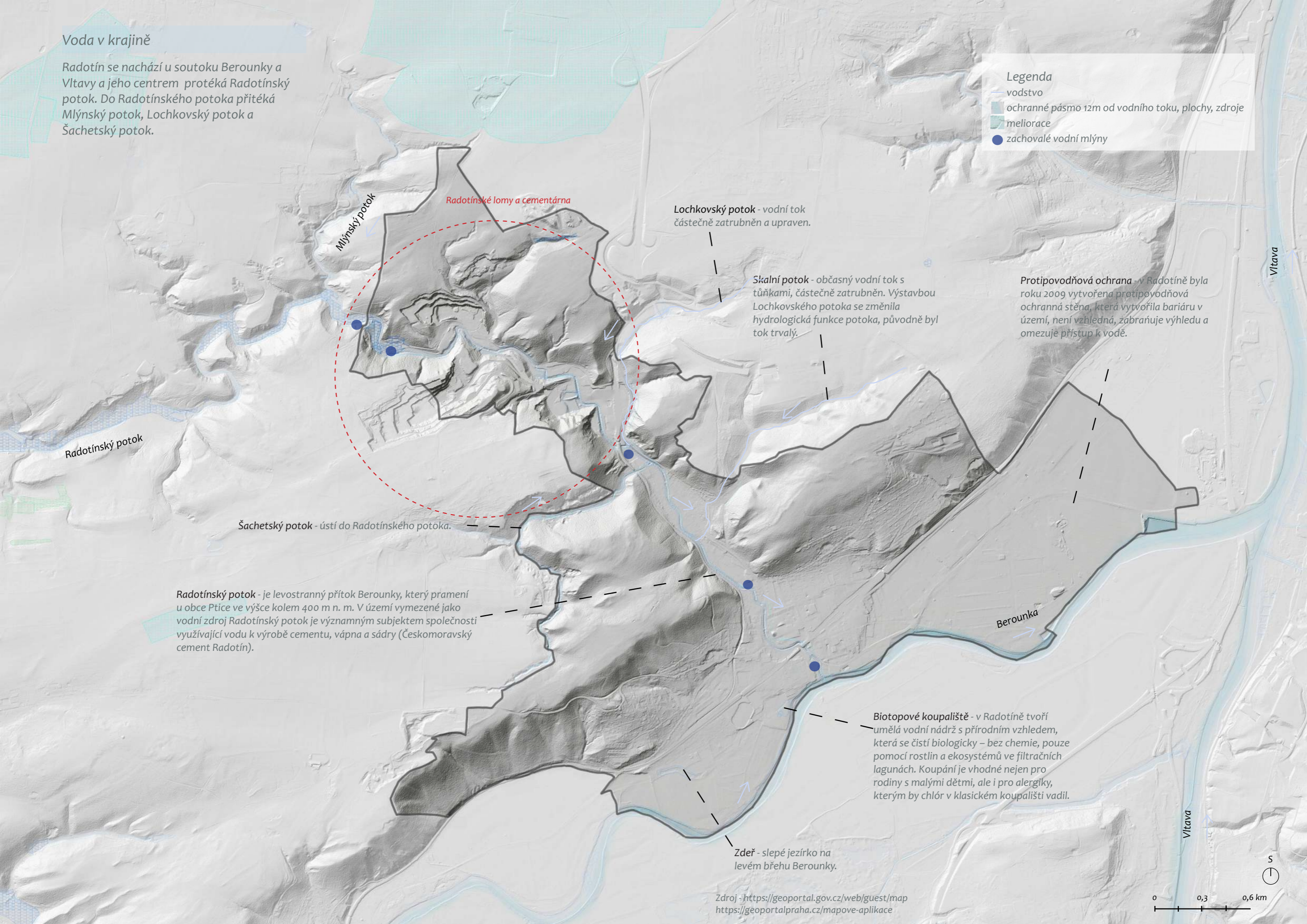

6.3. *Voda v krajině*

Voda v krajině

Radotín se nachází u soutoku Berounky a Vltavy a jeho centrem protéká Radotínský potok. Do Radotínského potoka přitéká Mlýnský potok, Lochkovský potok a Šachetský potok.

- Legenda**
- vodstvo
 - ochranné pásmo 12m od vodního toku, plochy, zdroje
 - meliorace
 - zachovalé vodní mlýny

Radotínské lomy a cementárna

Lochkovský potok - vodní tok částečně zatrubněn a upraven.

Skalní potok - občasný vodní tok s tůňkami, částečně zatrubněn. Výstavbou Lochkovského potoka se změnila hydrologická funkce potoka, původně byl tok trvalý.

Protipovodňová ochrana - v Radotíně byla roku 2009 vytvořena protipovodňová ochranná stěna, která vytvořila bariéru v území, není vzhledná, zabraňuje výhledu a omezuje přístup k vodě.

Radotínský potok

Šachetský potok - ústí do Radotínského potoka.

Radotínský potok - je levostranný přítok Berounky, který pramení u obce Ptice ve výšce kolem 400 m n. m. V území vymezené jako vodní zdroj Radotínský potok je významným subjektem společnosti využívající vodu k výrobě cementu, vápna a sádry (Českomoravský cement Radotín).

Berounka

Biotopové koupaliště - v Radotíně tvoří umělá vodní nádrž s přírodním vzhledem, která se čistí biologicky - bez chemie, pouze pomocí rostlin a ekosystémů ve filtračních lagunách. Koupání je vhodné nejen pro rodiny s malými dětmi, ale i pro alergiky, kterým by chlór v klasickém koupališti vadil.

Zdeř - slepé jezírko na levém břehu Berounky.

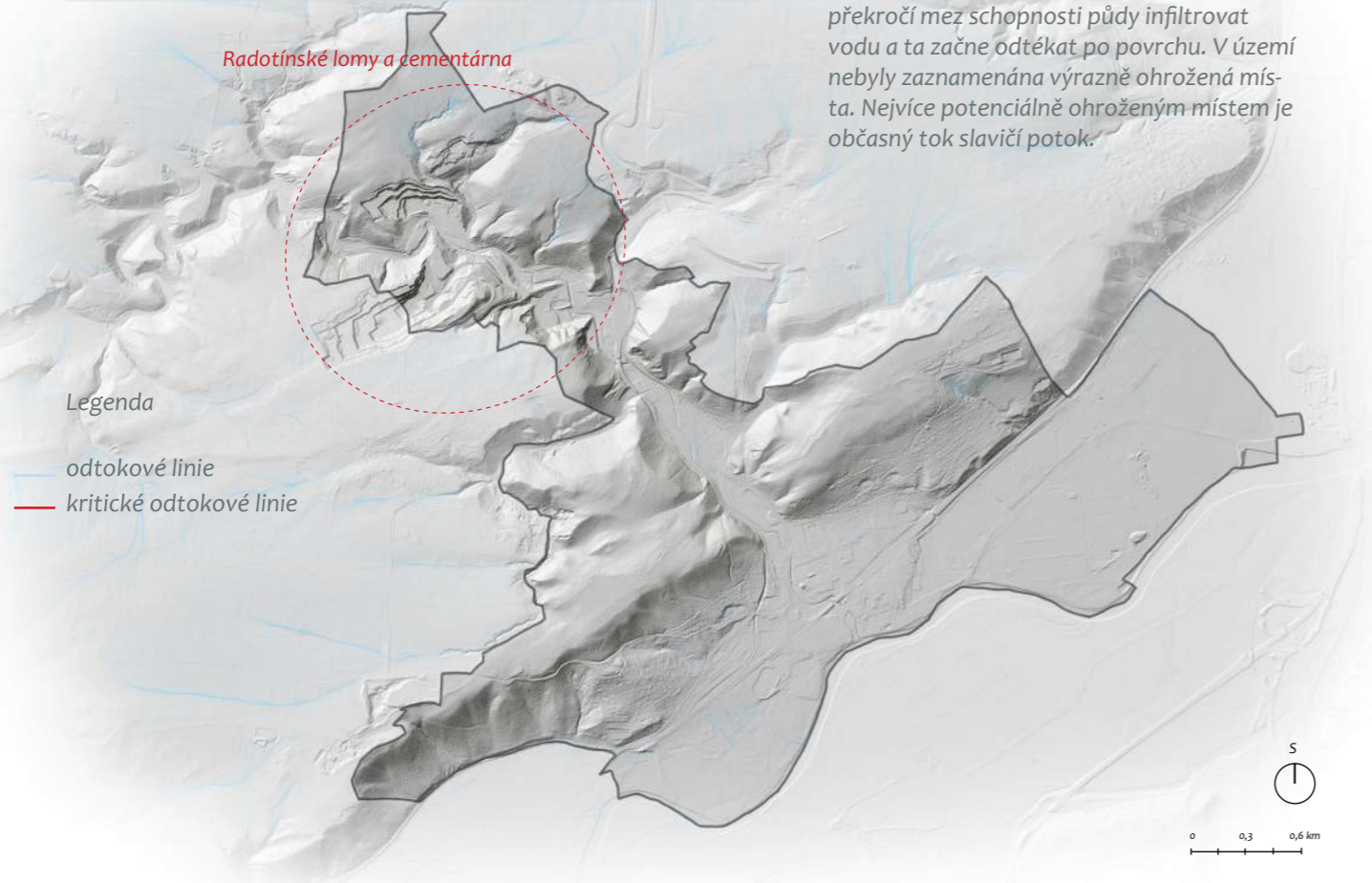
Zdroj - <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>
<https://geoportalpraha.cz/mapove-aplikace>

0 0,3 0,6 km

Odtokové linie

Dráhy povrchového odtoku srážkové vody. K tomu dochází v případě, kdy intenzita srážek překročí mez schopnosti půdy infiltrovat vodu a ta začne odtékat po povrchu. V území nebyly zaznamenána výrazně ohrožená místa. Nejvíce potenciálně ohroženým místem je občasný tok slavičí potok.

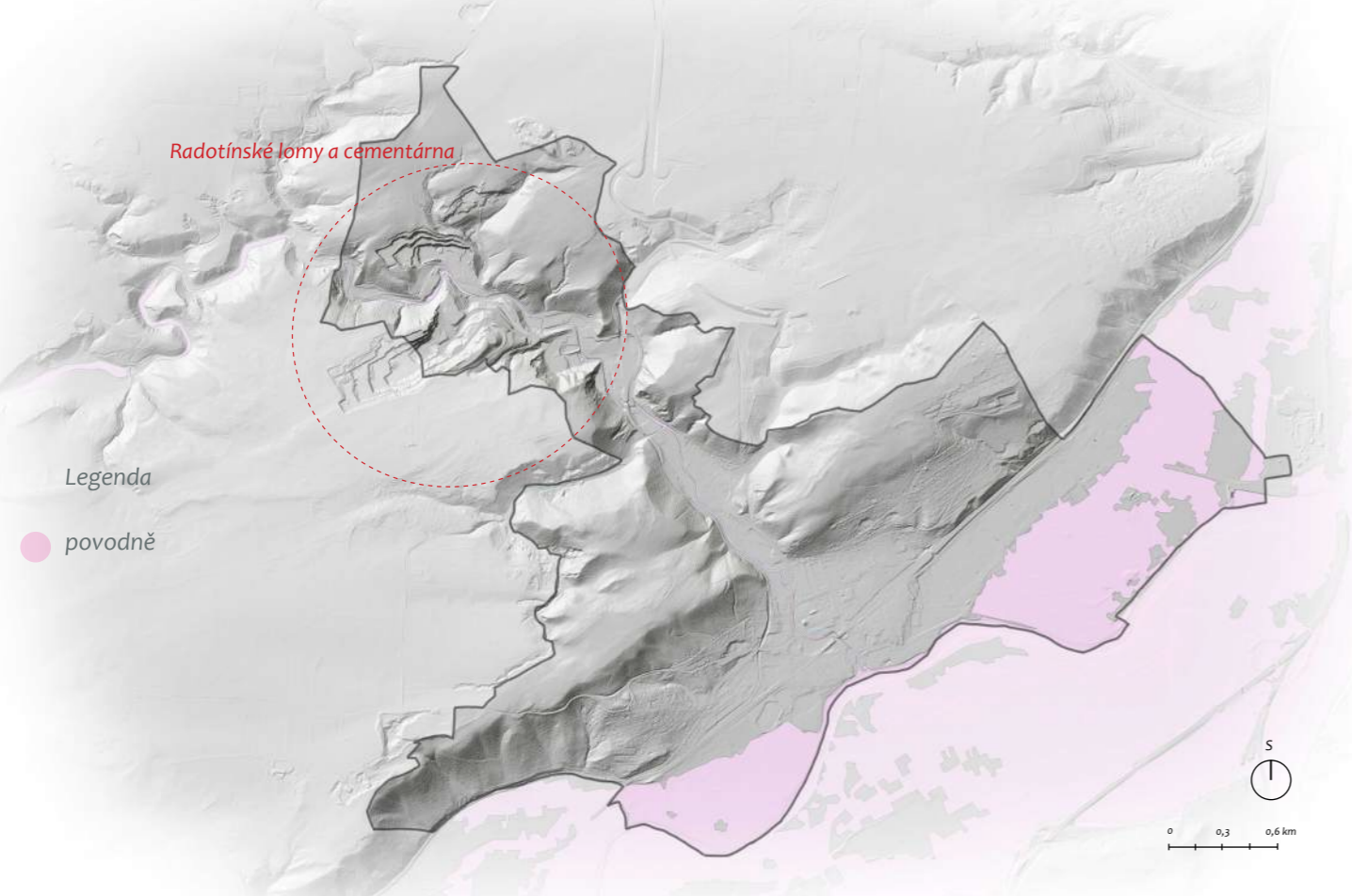

Záplavové území 20 let

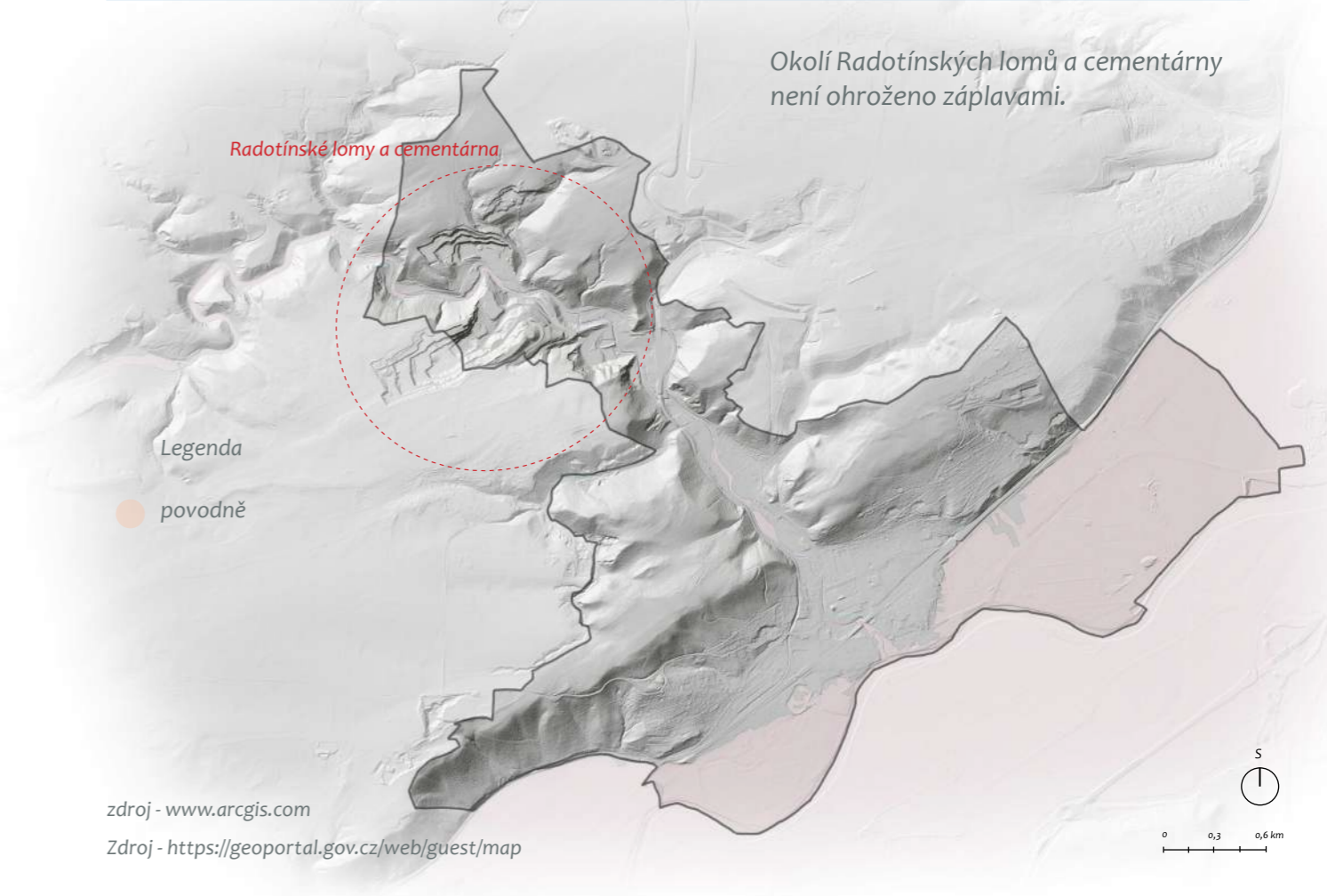
Záplavové území po 5 letech

Radotínské nábřeží se nachází v současné době v záplavové oblasti.

Záplavové území 100 let

Okolí Radotínských lomů a cementárny není ohroženo záplavami.

Záplavy v Radotíně

Záplavová území Radotína se nachází u Berounky, která se při silných, přivalových a vytrvalých deštích vylévá ze svého koryta. Při nejničivější povodni v roce 2002 v historii Radotína byly zaplaveny rodinné domy, průmyslové oblasti, chaty a základní škola.

Shrnutí zaznamenaných záplav a povodní, které v minulosti zasáhly Radotín.

SRÁŽKY V LETNÍCH MĚSÍCÍCH

ROK	ZAČÁTEK	KONEC	PŘÍČINA	PODROBNOST
1799	2.1799		TAJÍCÍ LED	mrazy trvaly od listopadu 1798 do února následujícího roku, ledové kry způsobily škody v zemědělství
1845	3.1845		TAJÍCÍ LED, OBLEVA A SILNÝ DEŠT	Berounka byla od prosince zamrzlá, napadlo téměř 2 m sněhu, údolí od Černošic k Lipencům a Chuchli se podobalo jezeru, povodeň byla až do roku 2002 vůbec největší povodní v Čechách
1872	25.5.1872		PŘIVALOVÉ DEŠTĚ	voda se na berounském náměstí zastavila ve výšce 2 m, zahubila více jak 200 lidí a některé vesnice byly zcela zničeny, v Radotíně voda strhla ochrannou hráz na Rýmani, poničen byl mlýnský náhon, u Mokropsů se zřítily železniční most, do té doby ústila Berounka v prostoru dnešního Krháku, od této povodně si řeka „našla“ nové koryto tak, jak je známe dnes
1890	9.1890		DLOUHOTRVAJÍCÍ DEŠT	STOLETÁ POVODĚŇ, voda strhla část Karlova mostu a pronikla až na Staroměstské náměstí, Berounka přeměnila údolí v jezero, rozvodněné řeky odnesly z polí veškerou úrodu, školáci z Černošic nemohli týden do školy v Radotíně
1909	2.1909		TÁNÍ SNĚHU A SILNÉ DEŠTĚ	DESETILETÁ POVODĚŇ
1925	12.8.1925		SILNÉ DEŠTĚ S KRUPOBITÍM	rozlil se Radotínský potok, byla poničena regulace potoka, náklad na opravu a zřízení mostu a lávek činil přes 350 000 Kč
1939	17.6.1939	19.6.1939	SILNÉ DEŠTĚ	Berounka poškodila železniční trať ve Všenorech, Dobřichovicích a Řevnicích
1940	3.1940	6.4.1940	DLOUHOTRVAJÍCÍ MRAZY A NÁHLÁ OBLEVA	DVACETILETÁ VODA, mrazy trvaly od prosince 1939, na Berounce tály až 80 cm tlusté kry, centrum Prahy bylo zasaženo pětáctiletou vodou
1947	9.3.1947		TAJÍCÍ LED, KUPENÍ LEDOVÝCH KER	mrazy vytvořily 60 cm tlusté ledové kry, díky kterým vznikly ledové bariéry vysoké až 7-8 m, vojáci trhavinami rozbíjeli kry a uvolňovali jim cestu, 14.3.1947 se rozlil i Radotínský potok
1953	6.1953		SILNÉ DEŠTĚ	hladina Radotínského potoka stoupla o 2 m, voda zaplavila polnosti, zahrady i obytné domy, po opadnutí vody zůstalo na silnicích bahno do výšky 50 cm a metrový nános písků v Šárově Kole

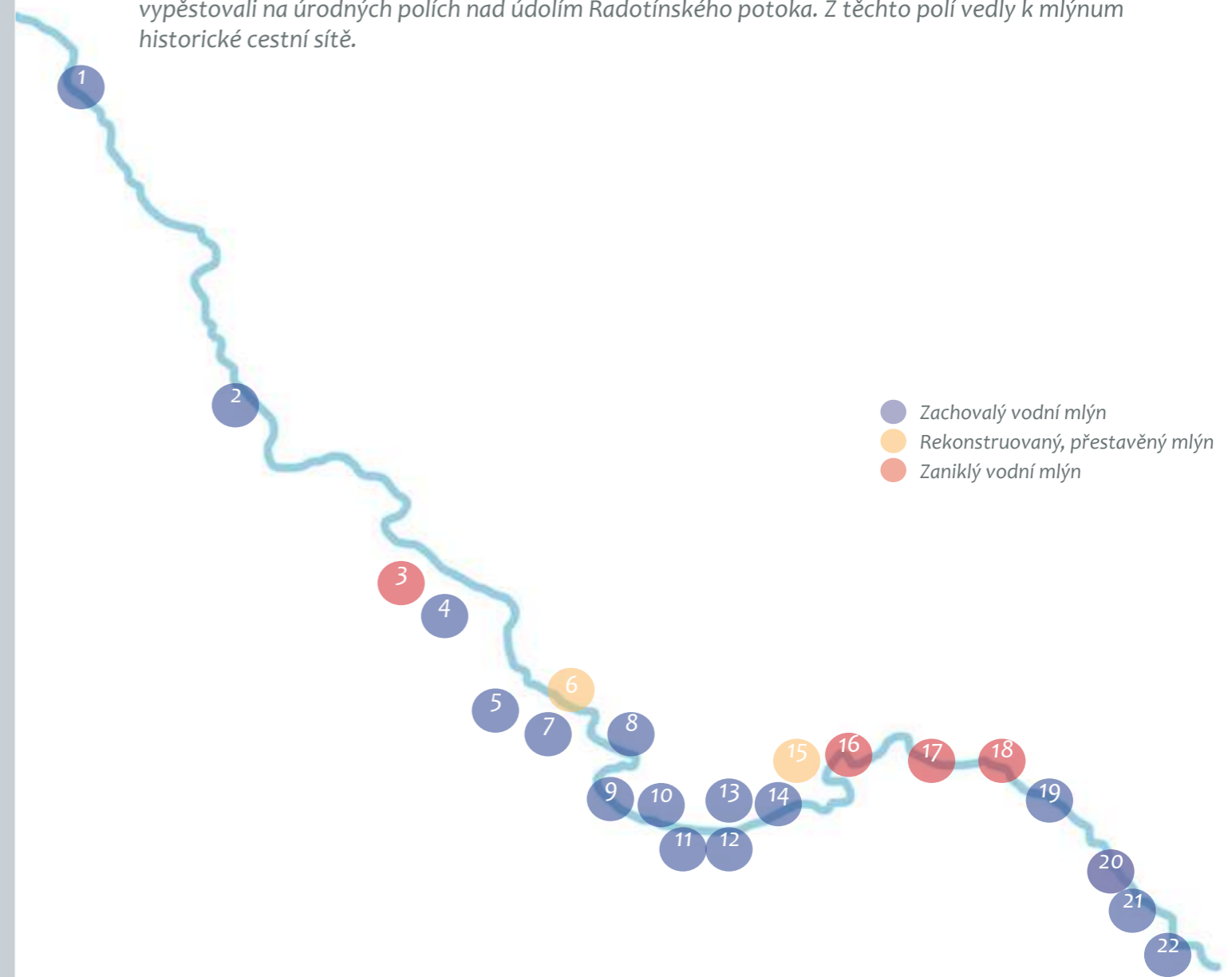
ROK	ZAČÁTEK	KONEC	PŘÍČINA	PODROBNOST
1954	9.7.1954	11.7.1954	SILNÉ DEŠTĚ	povodeň na celém toku Vltavy, Praha byla před pětadvaceti lety vodou ochráněna Slapskou přehradou, která byla před dokončením téměř prázdná
1974		19.8.1974	SILNÉ DEŠTĚ S KRUPOBITÍM A SILNÝM VĚTREM	kusy ledu (velikosti slepičího vejce) rozbily okna, střechy, poškodily fasády, stromy a auta, vítr se hnal rychlostí 144 km/hod, proudy vody zaplavily byty, komunikace, vytrhaly dlažbu, pohroma způsobila milionové škody
1975	30.4.1975		SILNÉ DEŠTĚ	voda se zvedla po extrémních srážkách a způsobila milionové škody
1978	5.1978		SILNÉ DEŠTĚ	po suché zimě a jaru došlo k povodni na celém toku Berounky, v okolí Radotína vzniklo obrovské jezero, voda odplavila lávku přes Berounku
1981	20.7.1981	21.7.1981	DLOUHOTRVAJÍCÍ DEŠT	20.7. byl vyhlášen II. stupeň pohotovosti a byli evakuováni lidé z 23 chat a 17 obytných domů, Radotín byl opět obklopen velkým jezerem
1986	29.5.1986	2.6.1986	DLOUHOTRVAJÍCÍ DEŠT	tato povodeň patří k menším povodním, zatopeny byly chaty U Lázní, bufet v lázních, klubovny vodáků a turistů, zatopeny byly sklepy v Šárově Kol e, Na Rýmani a Na Benátkách
1987	11.1.1987	14.1.1987	BARIÉRA LEDOVÉ TRÍŠTĚ, SNĚHU A KER	bariéra vytvořená na Berounce přes celou její šíři byla vysoká asi 1,5 m a dlouhá asi 200 m
2002	8.2002		PŘIVALOVÉ DEŠTĚ	nejničivější povodně v dějinách, 12.8. byl po polední vyhlášen III. stupeň povodňové aktivity, tj. stav ohrožení, lidé byli evakuováni, ve středu 14.8. v 11 hodin dopoledne hladina kulminovala v rekordní výšce 197,28 m, tj. 6,8 m nad normálem, čímž překonala staletou vodu z roku 1890 o 78 cm, po 4 hodinách začala voda opadávat o cca 1,5-2 m za den, vzniklo jednolitě jezero, celkem bylo zatopeno 132 rodinných domů, 7 bytových domů, 95 chat, zatopená oblast činila více než 1/4 z katastru Radotína
2003	3.1.2003		SILNÉ DEŠTĚ	hladina vody kulminovala na kótě 194 m, což bylo o 3 m méně než v srpnu, byla zaplavena silnice do Černošic
2013	29.5.2013	13.6.2013	SILNÉ DEŠTĚ	osvědčila se nová protipovodňová opatření - pevná i mobilní, rozvodněný Radotínský potok zatopil několik ulic, v Berouně byl vyhlášen I.stupeň povodňové aktivity, po opadu vody 8.6. nastala nová povodeň a řeka znovu kulminovala v úterý 11.6., I. stupeň povodňové aktivity byl definitivně odvolán 13.6.2013

Zdroj - <https://www.praha16.eu/file/nJ1/Infotabule-povodne.pdf>

Mlýny na Radotínském potoce

Údolí Radotínského potoka bylo dříve údolím krásných mlýnů. Celkem jich bylo na 22km 22. Dodnes se jich zachovalo velmi málo a většina se nachází ve špatném stavu. Mlýny jsou v současnosti v soukromých vlastnictvích. Všechny mlýny byly postaveny proto, aby semlely obilí, které sedláci vypěstovali na úrodných polích nad údolím Radotínského potoka. Z těchto polí vedly k mlýnům historické cestní sítě.

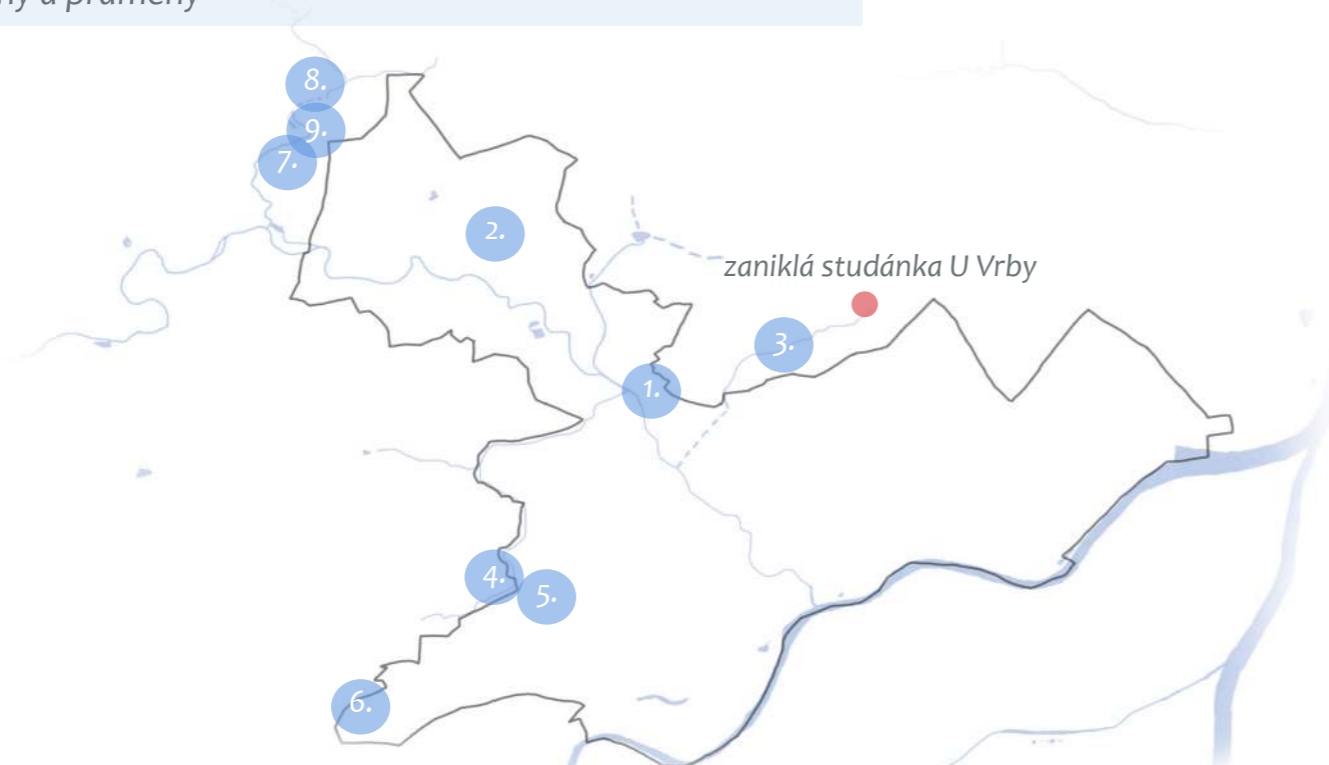
- Zachovalý vodní mlýn
- Rekonstruovaný, přestavěný mlýn
- Zaniklý vodní mlýn

1. Úhonický mlýn
2. Valnohův mlýn
3. Hrázský mlýn
4. Prostřední mlýn v Tachlovicích
5. Rážův mlýn
6. Hladký mlýn
7. Malomlejný mlýn
8. Dubečský mlýn
9. Prantlerův mlýn
10. Mlýn Veselých
11. Cvrčkův mlýn

12. Kalinův mlýn
13. Taslarův mlýn
14. Mlýn Zadní Mašek
15. Špačkův mlýn - Rutice
16. Válcový Kalinův mlýn
17. Šarbochův mlýn
18. Mlýn Přední Mašek
19. Hadrový mlýn - Brouchův
20. Hořejší mlýn - Böhmu
21. Prostřední mlýn - Dědkův
22. Dolejší mlýn - Šnajberkův

Zdroj - <https://www.vodnimlyny.cz/mlyny/objekty/detail/5195-prostredni-fararsky-pansky-dedkuv-mlyn-mlyn-u-hamanu>
<https://www.letopisciradotin.cz/mlyny/>

Studny a prameny

Studánky a prameny a jejich okolí v řešeném území jsou ve strašném stavu. Dříve byla vyvěrající voda pitná avšak dnes je jejich vnitřní užívání záhadou. Někteří místní lidé vodu pijí a nemají žádné problémy, ale rozbor vody hovoří, že se jedná o vodu převážně pitnou jen při převaření.

1. Travertinový pramen

Pramen u bývalého vápencového lomu. Vápencová stěna je porostlá mechem a v celé šířce proudí a kape voda, která je částečně soustředěna ve žlábků na koruně zárubní zdi a svedena do trubky o průměru 12 cm, jejíž ústí je umístěné asi půl metru nad zemí. Voda vytéká z trubky na několik betonových panelů a dále potrubím podtéká pod silnicí. Název studánky byl odvozen od výrazných karbonátových usazenin – travertinu, který se usazuje z vytékající podzemní vody přesycené uhličitánem vápenatým. Pramen nelze označit jednoznačně za pitný.

2. Studánka Nad Cementárnou

Drobný zdroj (studánka) zakrytý rezavým plechem, původně veden plastovou trubkou ven ze studánky. Vzniklý potůček tvoří přítok Radoťského potoka.

3. Pramen Slavič

Kdysi slavná Slavič studánka uprostřed louky poblíž seníku nyní prakticky vyschlá, podle bujné vlhkomilné vegetace je však pramen stále přítomen. Pramen vodu má, ale přibližně 1 metr pod zemí. Kousek do kopce bývala kdyby studánka u vrby, ale při pokusu o přemístění se pramen ve studánce ztratil.

4. Pramen V Černé rokli

Silný stabilní pramen těsně pod frekventovanou cyklistickou asfaltkou. Ještě stále jsou patrné zbytky skruží a z cihel vyzděné zídky, bohužel však okolí silně zarostlé, neudržované,... (takže si zdroje nikdo nevšimne) a přitom by stačilo velmi málo a kolemjdoucí by osvěžení jistě přivítali. V září 2020 - pramen totálně suchý, trochu níže ve svahu louže navštěvovaná zvěř.

5. Studánka V sudech

K výročí Dne boje za svobodu a demokracii upraveno sdružením Společně pro Radotín, původně byl pramen a jeho okolí znečištěno. Pramen vyčištěn, smontováno zastřešení studánky, dvě dřevěné lavice a stůl, terénní úpravou zpřístupněna ve směru od hlavní přístupové cesty Radotín-Kosoř. Ve svahu pod studánkou je zajímavá kaskáda z vápencových usazenin. V září 2020 - z roury neteče vůbec žádná voda, ve studánce samotné je trochu krásné čisté vody.

6. Pramen Staňkovka

Pramen vytéká širokou gumovou hadicí o délce 150 cm na terén, kde vytváří erozní rýhu. Dříve zde byla hrázka vytvářející malou tůňku a vodou. Místo je však často svépomocně upravováno a hrázka byla odstraněna. Vlastní jímka je o cca 3 m výše ve svahu. Svah nad výtokem je pažen kamennou opěrnou zídou. Hadice vede z jímky u paty rozpadající se zídky a je překryta množstvím větších kamenů. Vodu nelze označit za pitnou. Kvalita vody se však prokazatelně zhoršuje.

7. Studánka Pod Skalou

Funkční studánka těsně u levé strany Mlýnského potoka, popsána již v 60. letech minulého století. Nyní již neudržovaná, ale stabilní průtok. Vývěr z vápencové stěny.

8. Pramen Pod Silnicí

Stabilní vývěr pod silnicí, která přehrazuje suchou roklinu. Zpevnění silnice je díky vodě narušené, nestabilní.

9. Karlova studánka

Poměrně nenápadná cestička k potoku, na jeho břehu je studánka. Voda je pitná, dnes zde vytéká poměrně málo vody oproti dřívějším dobám.

6.4. Prostupnost

Prostupnost

V Radotíně je velmi dobrá nejen dopravní dostupnost, ale i prostupnost. Bariéry tvoří lomy s cementárnou a průmyslové prostory u pobřeží.

Hlavní nádraží ↑

Legenda

- silnice
- - - pěší cesta
- - - železnice
- ☐ autobusová zastávka
- ☐ vlakové nádraží

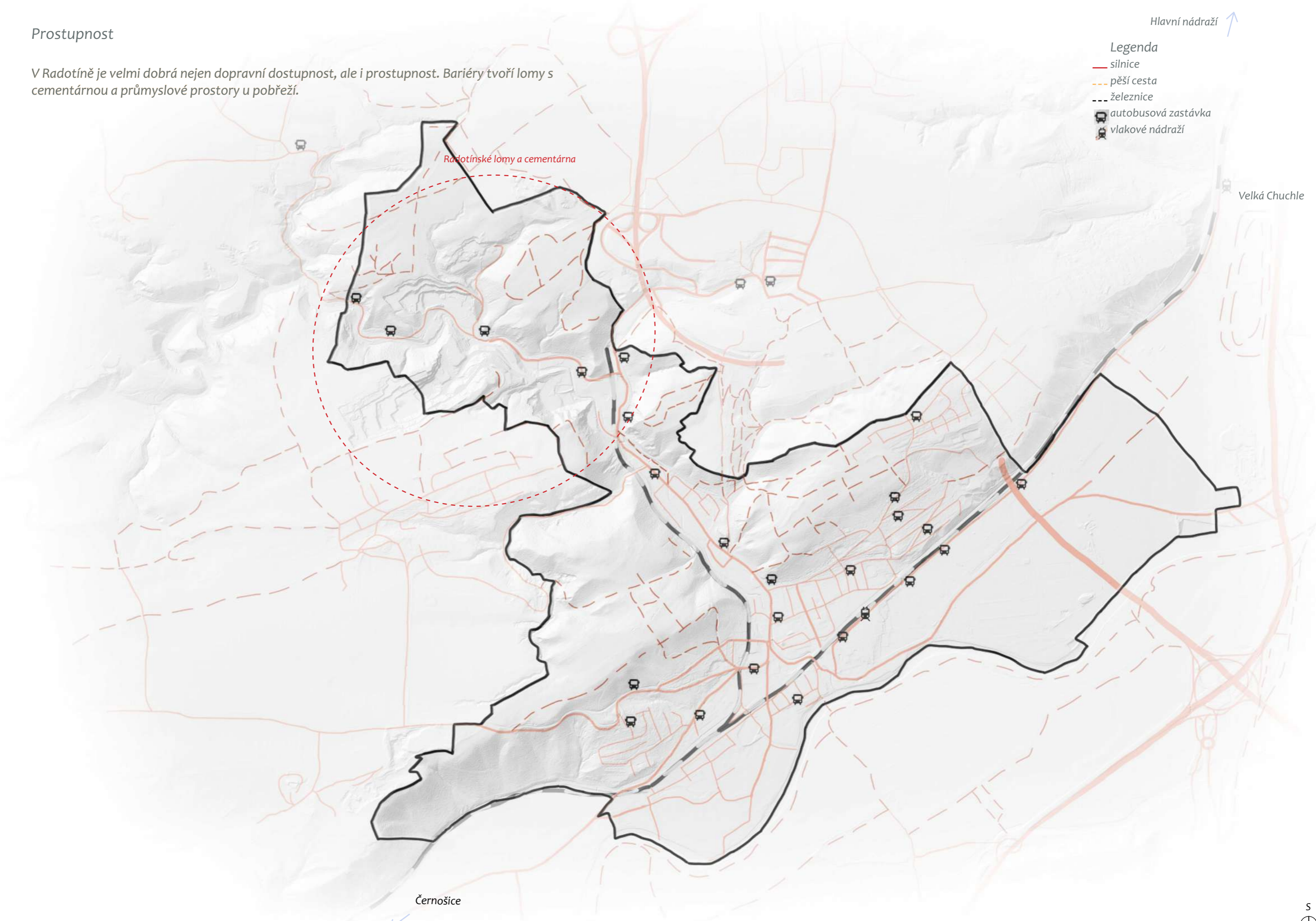
Radotínské lomy a cementárna

Velká Chuchle

Černošice

S

0 0,3 0,6 km

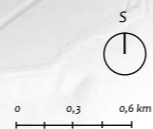

Vyhlídkové body

Mnoho vyhlídkových bodů.

Radotínské lomy a cementárna

Vyhlídkový bod

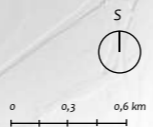

Památníky

V řešeném území se nachází velké množství historických památníků, které jsou bohužel z větší části v horším stavu.

Památník

Radotínské lomy a cementárna

Zdroj - <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>

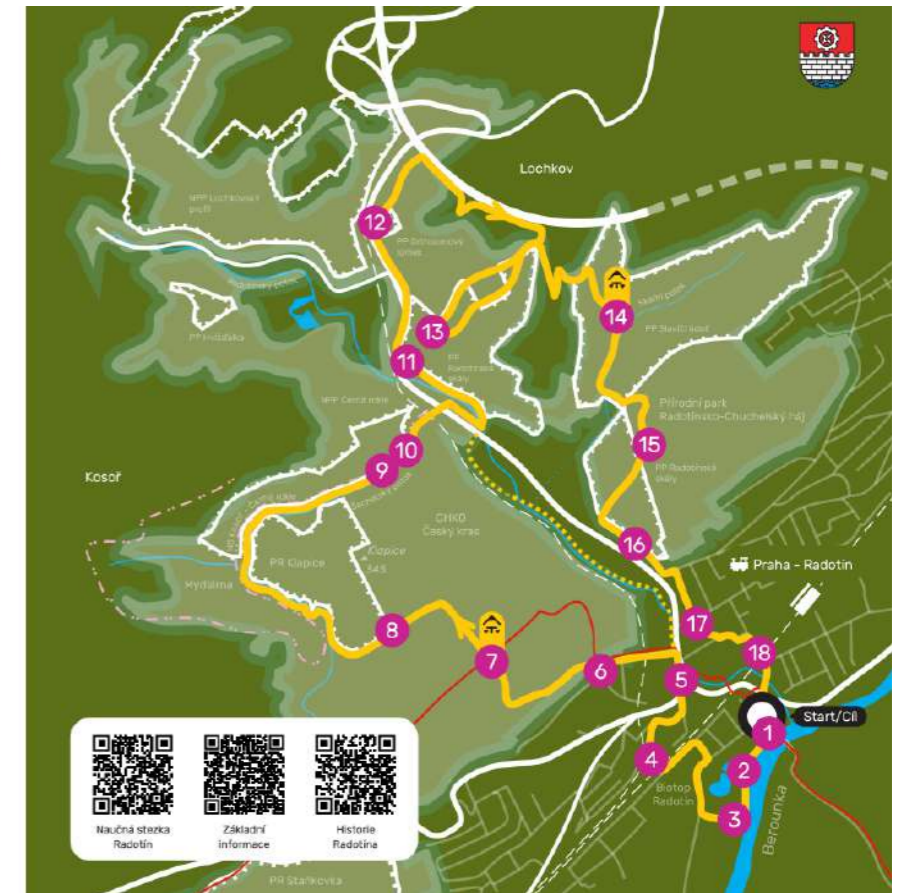
Naučná stezka Radotín

Koncept naučné stezky spojuje informace z prehistorické i historické doby, současnosti i budoucnosti Radotína. Témata se váží jak obecně k městské části, konkrétnímu místu zasazené infotabule, tak i k maloplošným i velkoplošným chráněným územím – jsou natolik rozsáhlá, že na každé infotabuli je ve zkratce jen to nejdůležitější a další, rozsáhlejší texty i grafické materiály jsou po načtení QR kódů k dispozici na webových stránkách. Stezka má 18 informačních tabulí a je dlouhá 11,2 km.

Naučná stezka Radotín

- 1 Základní informace / Radotínské školství
- 2 Unikátní biotop. Hřbitov a radotínské osobnosti
- 3 Volný čas a rekreace
- 4 Sport a místní oddíly
- 5 Centrum Koruna. Náměstí Osvoboditelů / CHKO Český kras
- 6 Rostlinstvo Českého krasu
- 7 Fauna v okolí Radotína (turistický přírůstek)
- 8 Přírodní muzeum zkamenělin
- 9 Národní přírodní památka Černé rokle
- 10 Zkameněliny v odkryvch vápenců
- 11 Starý lom u cementárny
- 12 Orthocerový lůmek. Geologická minulost
- 13 Cementárna a další průmyslové podniky
- 14 Slavičí údolí (turistický přírůstek)
- 15 Radotínské skály a vyhlídky
- 16 Historické zastavení
- 17 Radotín v proměnách času
- 18 Další rozvoj a pohled do budoucnosti

Turistické trasy a cyklotrasy

Radotínem prochází červená turistická trasa a několik cyklotras. Často probíhají i komentované prohlídky do Radotínských lomů.

<https://idobnet.cz/v-okoli-radotina-vede-nova-naucna-stezka>

6.5. Člověk v krajině

Územní plán Radotína

Plánované projekty:

- Rekonstrukce Radotínského nádraží - probíhá
- Úprava původní skládky odpadu na květnatou louku - probíhá
- Příměstský park Soutok - vybrán výtěžný návrh
- Nové centrum a náměstí Radotína - vybrán vítězný návrh

1. Rekonstrukce Radotínského nádraží

Výstavba nové odbavovací haly v Radotíně navázala na modernizaci traťového úseku ve směru na Smíchov. Nahradila stávající nevyhovující nádražní budovu, která se využije například jako služebna městské policie. „Železnice nabízí občanům Radotína nejrychlejší spojení s centrem hlavního města.“

2. Úprava původní skládky odpadu

Území bývalé skládky inertního odpadu Lochkov se malými krůčky přeměňuje. V místě shořelého zázemí, které jsme celé odbagrovali, vznikl mokřad, na který navazuje nově založená květnatá louka. Vznikl zde i malý lesní remízek o ploše 1 ha, kde bylo vysazeno 8 000 stromků. Nově je zde zbudována i kolmá stěna pro hnízdění břehulí.

3. Nové centrum Radotína

Revitalizace brownfieldu v centru městské části Praha-Radotín. Plánovaná zástavba rozvinutá kolem nového náměstí a městské obchodní třídy bude integrovat funkční mix přiměřený městskému centru - obchod, služby, bydlení.

4. Park Soutok

Předmětem soutěže je krajinářské řešení říční nivy na soutoku Berounky a Vltavy v Praze o rozloze přes 1000 hektarů. Řešené území je rozděleno mezi pět městských částí hlavního města Prahy a středočeské město Černošice, má tedy různorodou vlastnickou strukturu a využití. Cílem mezinárodní soutěže o návrh je vybrat tým zpracovatelů, který dokáže navrhnout budoucí podobu této říční krajiny a její dlouhodobý rozvoj formou příměstského parku.

Zdroj rekonstrukce Radotínského nádraží - <https://silnice-zeleznice.cz/zeleznice/nova-nadrazni-budova-v-radotine-nabizi-moderni-zazemi-893>

Zdroj úprava skládky - <https://www.facebook.com/groups/1704164936559313/search?q=mok%C5%99ad>

Zdroj park Soutok - <https://iprpraha.cz/projekt/9/soutok>

Zdroj . nové centrum Radotína - <https://triarchitekti.cz/Nove-Centrum-Radotin>

Praha-Lipence
<https://www.obecradotin.cz/uredni-deska?action=detail&id=362>

Občanská vybavenost a vlastnické vztahy

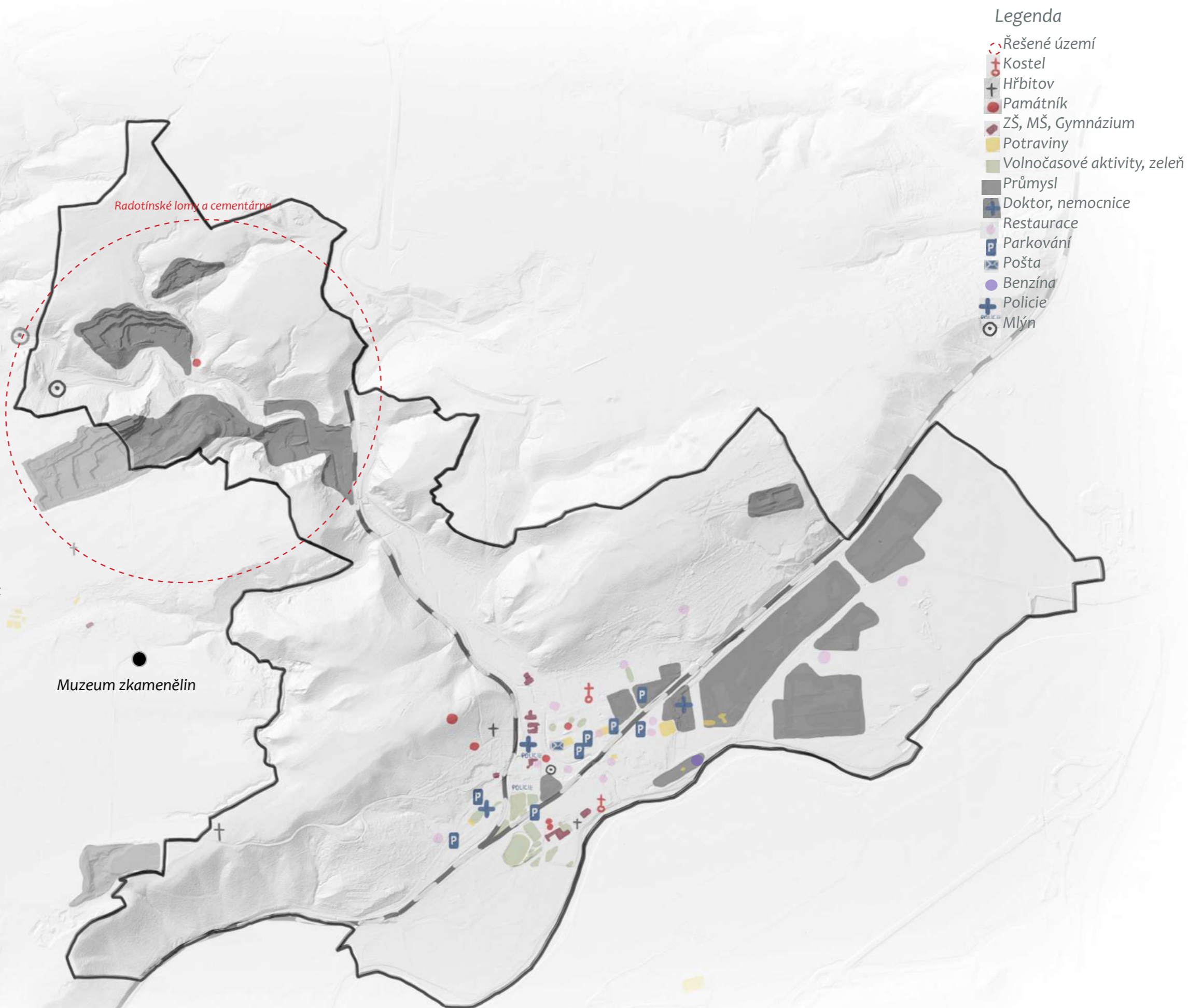
Radotín má velmi dobrou občanskou vybavenost. Z kulturních institucí je to Kulturní středisko U Koruny a Kino Radotín, jedno z nejmoderněji vybavených kin v Praze a Místní knihovna Radotín.

Základní škola Praha-Radotín má v současnosti díky své vybavenosti význam přesahující hranice Prahy 16, najdeme zde i další vzdělávací instituce: Základní uměleckou školu Klementa Slavického, Střední odborné učiliště, prestižní Gymnázium Oty Pavla nebo soukromou jazykovou školu Chanell Crossing.

Velmi vyhledávaným je areál přírodního koupaliště Biotop Radotín a Bazénu Radotín. V Radotíně dále najdeme například sportovní halu a atletický stadion. Městská část rovněž provozuje zdravotnické středisko a dva domy s pečovatelskou službou.

Průmysl

Dějiny průmyslu v Radotíně se začaly psát především po roce 1862, kdy sem byla přivedena železnice a obec Radotín se stala industriálním centrem oblasti. Průmyslová výroba se v Radotíně utlumovala především po roce 1963, kdy byla zrušena stará cementárna v centru obce a po roce 1989, kdy se Radotín definitivně přestal orientovat na průmysl.

Skansen těžby vápence a výroby cementu

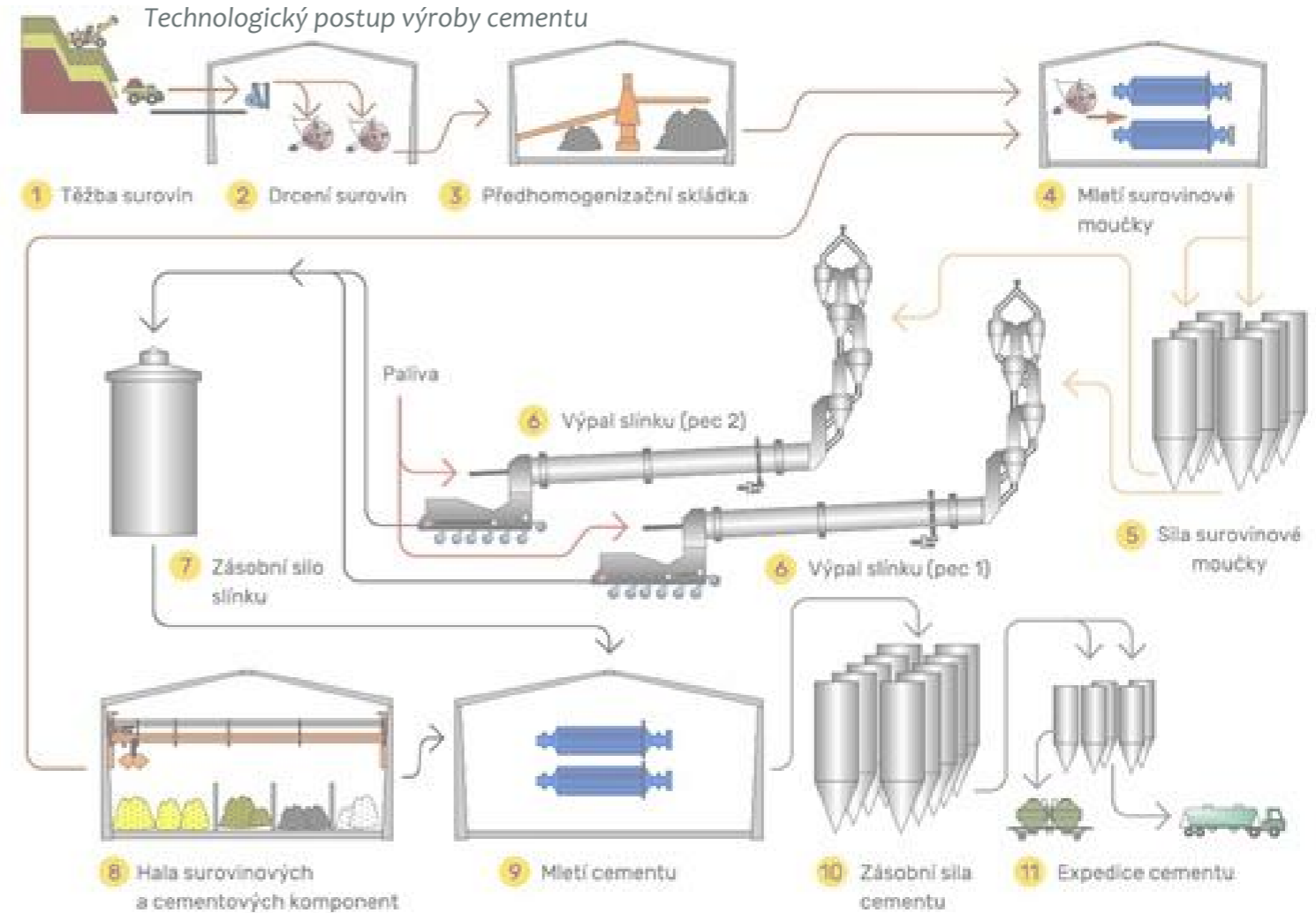
V situaci je vyznačeno umístění technologického postupu samotné výroby cementu. Prostory se nově promění na nový veřejný prostor. Vyjímkou budou prostory s nebezpečnými stroji, které budou součástí prohlídky skanzenu a vstup bude povolen pouze pod dohledem.

Vyznačení umístění technologického postupu výroby cementu a prostor

Technologický postup výroby cementu

7. Shrnutí analytické části

Silné stránky

- + Radotínské údolí
- + Snaha ochránit krajinu pomocí CHKO, PP, ÚSES
- + Výskyt vzácných druhů v lomech a jejich okolí
- + Při rekultivaci vzniknou nově plochy pro zadržení vody v krajině
- + Historické mlýny
- + Dobrá dostupnost, autobusy, vlak, auto, turistické a naučné trasy
- + Vyhlídkové body, body zájmu
- + Turisticky zajímavá oblast
- + Dobrá občanská vybavenost Radotína
- + Využití místních těžených materiálů - vápenec, mramor

S

Příležitosti

- + Zachování a obnova přírody
- + Vytvoření nových ploch zadržujících vodu v krajině
- + Zachování historicky cenných částí
- + Odstranění bariér
- + Zlepšení propustnosti vzájemného propojení
- + Vznik nových funkčních ploch
- + Vznik nového funkčního veřejného prostoru Radotína na území lomů a cementárny

O

Slabé stránky

- Rozrůstající se Praha
- Zdevastovaná krajina těžbou
- Nekvalitní antropogenní půdy
- Prohlubující se sucho
- Radotínský potok ve špatném stavu
- Absence ploch zadržujících vodu v krajině
- Špatné stavy pramenišť
- Lomy a cementárna tvoří bariéru v území
- Špatná propustnost v okolí lomů a cementárny, pěší cesty, cykloturistika, autobusové zastávky
- Nepochybné zájmových bodů
- Těžební a průmyslové oblasti - prašnost a hluk, které tvoří cementárna a těžba
- Sklárny, odpádky
- Ztráta vztahu obyvatel ke krajině
- Zaniklé historické památky
- Neodporované plány rekultivace

W

Hrozby

- Příroda pohlcena městem
- Ztráta přírodního charakteru
- Zánik některých druhů
- Krajina pohlcena těžbou a průmyslem a následnou expanzí
- Narušení stávající infrastruktury
- Lomy a cementárna tvoří bariéru v území
- Zhoršování znečištění a prašnosti
- Ztráta vztahu ke krajině
- Zánik cenné kulturní krajiny

T

7.2. Výkres hodnot

Hodnoty

1. Ochrana krajiny
2. CHKO Český kras
3. Zachovalé historické mlýny
4. Občanská vybavenost
5. Dopravní dostupnost
6. Rybářský revír na Radotínkém potoce

Souhr hodnot v Radotíně

Radotín se nachází se na okraji města, což mu umožňuje spojit prvky městského prostředí s přírodní krajinou. Oblast Radotína je obklopena lesy a zelenými plochami, což poskytuje obyvatelům a návštěvníkům možnost užívat si přírodního prostředí a rekreačních aktivit.

Přítomnost Berounky, která protéká u Radotína, dodává oblasti zajímavou atmosféru. Rovněž místní parky a zahrady přispívají k estetice a kvalitě života v tomto městském obvodu.

1. V katastrálním území se nachází hned několik maloplošně chráněných území, Úses a CHKO Český kras. Je snaha ochránit nejen faunu a flóru, ale také kulturní krajinu Radotína, včetně geologických objevů.

2. Chráněná krajinná oblast (CHKO) Český kras, zahrnující Radotín, je známá svými vápencovými útvary, jeskyněmi a bohatou biodiverzitou. CHKO hraje klíčovou roli v ochraně přírodního a kulturního dědictví, poskytuje prostor pro rekreaci a turistiku, a zajišťuje udržitelný rozvoj regionu.

3. Zachovalé historické mlýny jsou cennými památkami, které představují technické a kulturní dědictví minulých staletí. Tyto mlýny, často situované v malebné krajině u vodních toků, sloužily k mletí obilí a jiným hospodářským účelům. Dnes jsou mnohé z nich přestavěny na rodinné domy.

4. 5. Radotín nabízí širokou občanskou vybavenost, zahrnující základní a mateřské školy, zdravotní střediska, lékárny a sportovní zařízení. V městské části jsou dostupné také různé obchody, restaurace a kulturní instituce. Dopravní spojení je zajištěno městskou hromadnou dopravou a vlakovým nádražím, které usnadňuje přístup do centra Prahy. Místní obyvatelé mohou využívat i rekreační oblasti, jako jsou parky a cyklostezky, které přispívají k vysoké kvalitě života v Radotíně.

6. Radotínský potok je oblíbeným rybářským revírem, nabízejícím bohaté možnosti pro rybolov. Revír je dobře zarybněn, s výskytem různých druhů ryb jako pstruh obecný, lipan podhorní a siven americký.

Legenda

Přírodní poměry

Ochrana krajiny maloplošná

Ochrana krajiny CHKO

Voda v krajině

Vodní toky a plochy

Zachovalé historické mlýny

Prostupnost

Autobusová zastávka

Vlakové nádraží

Silnice

Současná pěší prostupnost

Vyhlídkové body

Cyklotrasy

Železnice

Člověk v krajině

Zástavba

Kostel

S

7.3. Výkres problémů

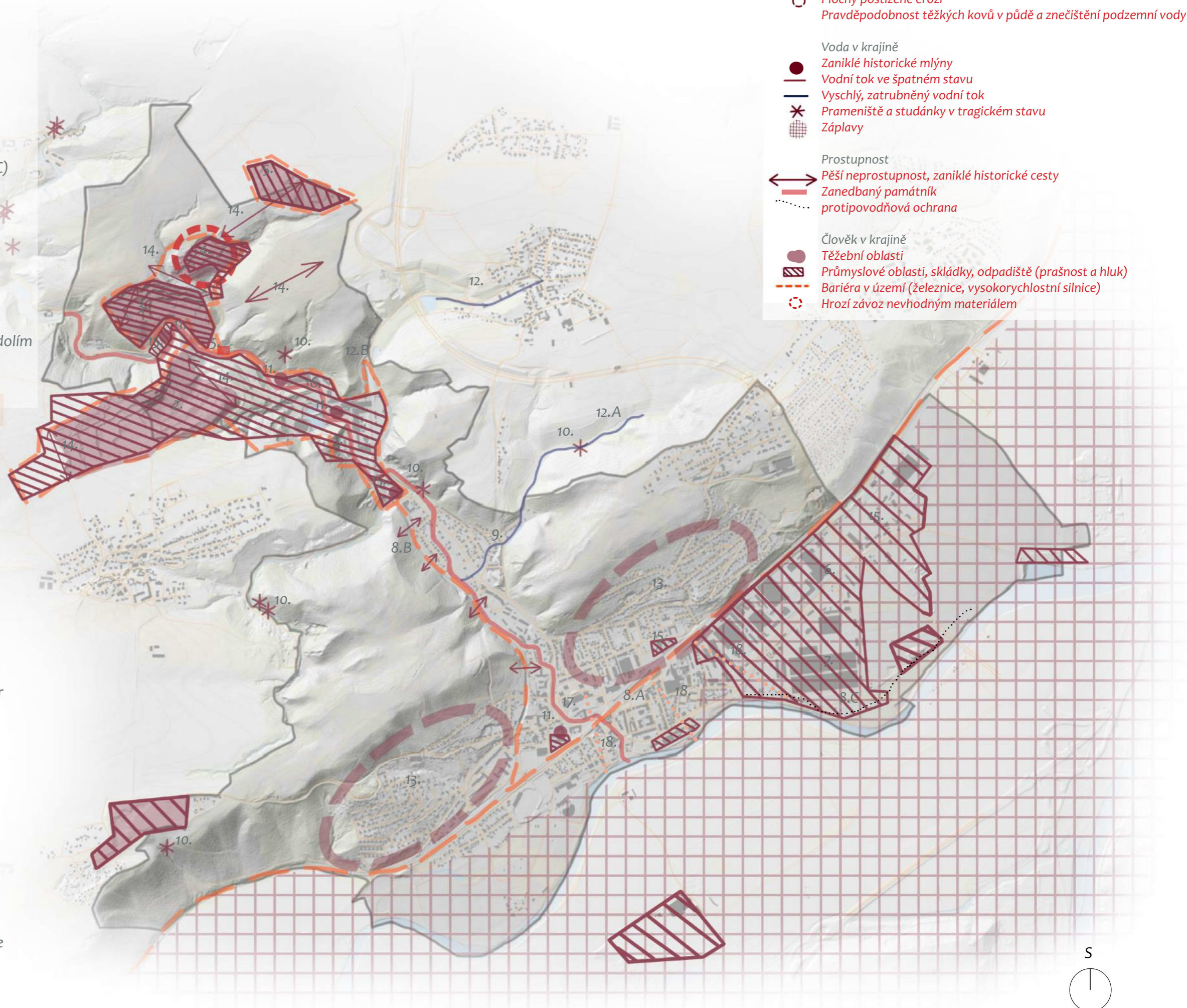
Problémy:

1. Hluk a prašnost z Radotínské cementárny
2. Těžební činnost lom Hvízdalka
3. Těžební činnost Lom Špička
4. Těžební činnost Lom Cikánka
5. Zanedbaný památník
6. Záplavová oblast, průmysl v nivě řeky
7. Skleníky v nivě řeky
8. Bariéry v území A) Železnice B) Železniční vlečka C) protipovodňová ochrana
9. Radotínský potok
10. Studánky
11. Zaniklé historické mlýny
12. Vyschlé vodní toky, zatrubněné vodní toky
13. Eroze u rodinných domů ve svahu
14. Zaniklé historické cestní sítě
15. Sklárky, odpadiště
16. Špatná pěší a cyklo prostupnost Radotínským údolím
17. Špatná pěší a cyklo prostupnost centrem
18. Špatný přístup přes intravilán k Berounce

Souhr problémů v Radotíně a jeho blízkém okolí

V Radotíně je město s krásnou kulturní krajinou, vedení města se snaží Radotín zlepšovat, avšak převážně se zaměřuje na samotný intravilán města a extravilán horní části Radotína směrem k Radotínskému údolí není tolik řešen. Problémová mapa vymezuje několik základních problémů, se kterými se potýká intravilán a extravilán města. Největším problémem, s kterým je spojeno mnoho problémů dílčích, jako je sucho, nízká retenční schopnost půdy, rozsáhlé povodně, snížené procento mozaikovitosti krajiny a postupná ztráta biodiverzity, zaniklé cestní sítě, bariéry v území a s tím spojená problematická prostupnost územím. Dále těžba a průmysl, jenž navždy změnil charakter krajiny.

Městská část bude mít nové centrum s náměstím, nový příměstský park soutok a nově má i rekonstrované nádraží. Ale otázkou je, co se stane s Radotínskými lomy, cementárnou a jejich okolím po skončení průmyslové a těžební činnosti? Co se stane s Radotínským údolím, do kterého je těžba a průmysl umístěn? Co se stane se zjiženou krajinou, která bude navždy poznamenána? Jsou vypracované plány rekultivace, ale co bude s okolím, které není dořešeno? Jak to bude s prostupností po odstranění bariér? Jak na tom bude vodní režim? A najdou si obyvatelé Radotína opět cestu k Radotínskému údolí? V diplomové práci se snažím nalézt odpovědi na tyto otázky.

1. Radotínská cementárna

Cementárna stála původně v centru města, předtím než byla později přesunuta do Radotínského údolí, kde vytvořila bariéru v území. Patří mezi největší znečišťovatele ovzduší v Praze a v jejím okolí je vyšší prašnost.

2. Těžební činnost lom Hvízd'alka

V tomto lomu stále probíhá těžba vápence. Na území lomu byla zničena velká část krajinného pokryvu a orné půdy. Původní fauna ztratila domovy a flóře byla zničena stanoviště. Avšak je zde velký potenciál v následné rekultivaci lomu. Těžbě musel ustoupit Šarbochův vodní mlýn, který byl zbourán. Negativními faktory jsou otřesy, znečištění a nakládání s těžkou technikou.

3. Těžební prostor lom Špička

Tato povrchová těžba také ovlivnila podobu krajiny, ale byla zastavena na základě otřesů, které doléhaly do nedaleké osady Cikánka. Kdysi na jejím území stával Kalinův válcový vodní mlýn, který byl zbourán. Lom v současnosti probíhá rekultivací.

4. Těžební prostor lom Cikánka

V lomu Cikánka se ještě do nedávna těžil slivenecký mramor, těžba je současně pozastavena. Část lomu je zrekultivována, avšak chybí mozaika stanovišť pro různorodé druhy. Také hrozí, že je zavezen nevhodným stavebním materiálem, čímž by došlo k narušení biodiverzity.

5. Zanedbané památníky

V Radotíně se nachází hned několik zanedbaných památníků, které nejsou reprezentativní a nerespektují takto památku. Památníky jsou často zarostlé, neudržované a je k nim horší přístup.

6. Záplavová oblast, průmysl v nivě řeky

Berounka se při povodních rozlévá i do katastrálního území Radotín. Nejničivější povodně proběhly v roce 2002. Dalším problémem je průmysl umístěný nevhodně v nivě řeky, který ohrožuje přirozené fungování nivy a voda se nemá kde vsakovat. Hrozí únik znečišťujících látek do půdy a vody a škody na majetku a životech.

7. Skleníky v nivě řeky

Česká inspekce životního prostředí v roce 2006 zjistila, že část území (na ploše, kde jsou skleníky) je kontaminována ropnými produkty a dalšími nebezpečnými odpady, například chlorovanými uhlovodíky. V zimě jsou navíc skleníky nevyužívané a leží v záplavové oblasti Berounky. Prostory skleníků jsou zahrnuty v návrhu na příměstský park Soutok.

zdroj skleníky - <https://arnika.org/praha/nase-temata/kauzu-prazskeho-rozvoje/radotinska-jezera>

8. Bariéry v území A) Železnice B) Železniční vlečka
Železnice a železniční vlečka vedoucí do cementárny, tvoří bariéru v území a separuje od sebe celé části města. Jedním z těchto míst je i Radotínské údolí, kde je území rozdělené železniční vlečkou na dvě části. Druhé místo je centrum Radotína, které rozděluje železnice. Ta funguje jako bariéra a překážka logického propojení dvou oblastí. V intravilánu pomáhají tuto překážku překonat různé podchody, avšak jich je málo a nejsou vždy příjemné k průchodu pěších a cyklistů. Železnicí je omezena i automobilová doprava.

8.C Protipovodňová ochrana

Současná protipovodňová ochrana z roku 2009 není nejvhodnějším řešením v podobě betonových stěn. Tyto stěny jsou nevhodné, neekologické, nákladné a vytváří bariéru v území pro člověka i faunu a flóru.

9. Radotínský potok

Radotínský potok byl v minulosti několikrát upravován a zmizely jeho přirozené meandry. Potok protéká skrz Radotínskou cementárnu, kde napájí rybník, ze kterého je následně využívána voda v areálu. V místech kde potok opouští prostory cementárny se nachází čistírna odpadních vod. Do vody se dostává nejen prach a nečistoty z cementárny, ale také z okolních odkládišť odpadů a skládek.

10. Studánky, prameny a prameniště

V současnosti jsou studánky v Radotíně a jeho okolí zanedbány a voda je z větší části pitná až po převaření. Je škoda kolik studánek a pramenů se časem začalo ztrácet v bahně. Přitom pramínek čisté vody, sloužící jako osvěžení nejen zvířatům, ale i lidem, do krajiny patří a měl by v ní i zůstat. Odtok z Travertinového pramene je zatrubněn a ústí v bazénu pod svahem.

11. Zaniklé historické mlýny

Zachovalé mlýny jsou v soukromém vlastnictví a do většiny z nich není možný přístup. Po dvou mlýnech zbyly pouze ruiny a pět z nich bylo zbořeno. Zaniklo i mnoho mlýnských cest, které musely ustoupit těžbě a průmyslu.

12.A Vyschlý Skalní potok - občasný vodní tok, zatrubněn
Po výstavbě Lochkovského tunelu potok vyschl a stal se z něj občasný vodní tok s občasnými tůňkami. V místě, kde ústí do Radotínského potoka je zatrubněn.

12.B Zatrubněný Lochkovský potok

Lochkovský potok je v části, kde přitéká do Radotínského potoka zatrubněn. Místo jeho původního toku stojí dnes železniční vlečka.

zdroj lochkovský potok - https://www.pvs.cz/files/pro-zakazniky/COV_Lochkov.pdf

13. Vodní eroze u rodinných domů ve svahu
Problémy začínají u přechodu intravilánu a ekstravilánu, kde se projevuje vodní eroze. Voda z lesů v kopci se při dešti valí spolu s lesním odpadem do příkrých ulic a končí následně v kanalizaci, který se odpadem zanáší.

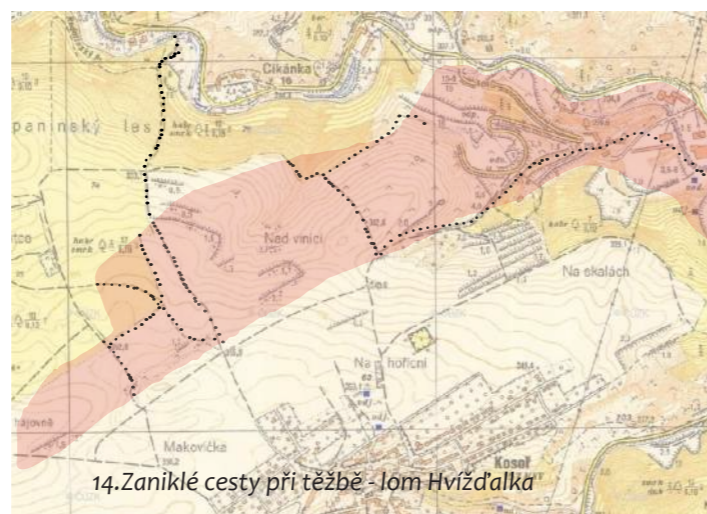
13. Vodní eroze

14. Zaniklé historické cestní síť
Těžební a průmyslovou činností zaniklo mnoho historických cestních sítí. Prostory jsou ohraničeny plotem a zateraseny závorami. Také tomu přispěla výstavba železniční sítě a železniční vlečky. V okolí lomů a cementárny v Radotíně a jeho blízkém okolí se nachází několik cest, které nejsou přístupné veřejnosti. Tyto cesty jsou často uzavřené z důvodu bezpečnosti a ochrany těžebních a průmyslových aktivit. Nepřístupné cesty u lomů a cementárny hrají klíčovou roli v průmyslovém provozu a bezpečnosti. Jejich budoucí zpřístupnění může přinést nové možnosti pro rekreační a vzdělávací aktivity v regionu.

14. Zaniklá mlynářská cesta na území lomu Špička

Zaniklé historické mlynářské cesty
Do každého mlýna dříve vedla cesta, kterou se dopravovalo obilí z polí navrchu Radotínského údolí. Tyto cesty musely ustoupit časem těžbě a nebo byly přerušeny. Přerušena byla i mlýnská cesta na území lomu Špička.

14. Zaniklé cesty při těžbě - lom Hvízd'alka

Cesta propojující Cikánku a Kosoř
Na území lomu Hvízd'alka zaniklo velké množství historických cestních sítí. Nejdůležitější bylo propojení Kosoře a Cikánky.

14. Zaniklé cestní síť

15. Sklárky, odpadiště odpadu
Sklárky odpadů jsou zdrojem nebezpečných chemikálií a emisí, které mohou vést k znečištění půdy, vody a vzduchu v okolí. Tyto nebezpečné látky mohou negativně ovlivnit biodiverzitu, zdraví lidí a zvířat a způsobit další environmentální problémy. S narůstajícím objemem odpadu roste tlak na sklárky, které jsou momentálně plné a nedostatečné pro zpracování všeho vytvářeného odpadu. To vede k problémům s kapacitou a nutnosti budovat nové sklárky, což může být finančně náročné a mít negativní dopad na okolní krajinu. Sklárky jsou nejen neestetické, ale i destruktivní pro krásu okolní krajiny a mohou bránit dalšímu rozvoji oblastí, kde se nacházejí.

15. Sklárka odpadu u lomu Špička

V Radotíně se nachází jedna sklárka odpadu Hlavního města Prahy nedaleko cementárny. Otázkou zůstává, co se se sklárkou a jejím prostorem stane po skončení činnosti? Další úložiště odpadu a nelegální sklárky jsou v Radotíně hojně zastoupeny a to nejen v intravilánu, ale také v extravilánu. Hrozí znečištění půdy a vody, zápach a estetická degradace, negativní vliv na zdraví a ztráta biotopů.

15. Sklárka odpadu u lomu Špička

16. Špatná pěší a cyklo prostupnost Radotínským údolím
Dalším problémem je špatná pěší a cyklistická prostupnost v Radotínském údolí. Úzká hlavní silnice obklopena skalními masivy a Radotínským potokem neumožňuje dostatečnou prostupnost územím. Tento problém je do jisté části ovlivněn Radotínskou cementárnou a k ní přilehlou železniční vlečkou, které tvoří bariéry v území. Na mapě z roku 1952 napravo je tečkovaně naznačena prostupnost před přemístěním původní vlečky. Vyznačená pěší cesta byla novou vlečkou přerušena.

16. Pěší a cykloprostupnost Radotínským údolím

17. Špatná pěší a cyklo prostupnost centrem
V současnosti je centrum zatíženo hustou dopravou každý den a na některých úsecích Radotína jsou zanedbané cyklostezky, pěší cesty či chybí přechody. Dalším problémem je velké množství bariér v podobě průmyslových areálů, železnice a protipovodňových stěn.

16. Prostupnost z mapy z roku 1952

18. Špatný pěší a cyklo přístup přes intravilán Radotína k Berounce
V intravilánu Radotína jsou velkou nevýhodou pro pěší a cyklistickou dopravu průmyslové oblasti, železnice, hustá zástavba a automobilový provoz, které negativně ovlivňují i přístup k Berounce přes intravilán.

8. ZDROJE

ZDROJE

Informace o lomech a Radotínské cementárně

https://www.quarrylifeaward.cz/quarries/czech-republic/dp-radotin-lom-spicka-o

https://mapy.geology.cz/zajimavosti/exkurze/radotin.pdf

https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

file:///C:/Users/M%C3%AD%C5%A1a/Downloads/Calcarius_Odborna_mapa%20(3).pdf

https://www.google.com/maps/@49.9959089,14.332475,4601m/data=!3m1!1e3?entry=ttu

https://m.praha16.eu/Naucna-stezka-Radotin-6-Rostlinstvo-Ceskeho-krasu

https://www.heidelbergmaterials.cz/cs

https://www.heidelbergmaterials.cz/cs/o-nas/cmc

https://www.heidelbergmaterials.cz/cs/tisk-a-media/dokumenty-ke-stazeni

https://www.virtualczech.cz/ceskomoravskycement-radotin/

Geoportál Praha (geoportalpraha.cz)

https://mistamehomesta.cz/cementarna-radotinske-lomy/

Informace o Radotíně

https://m.praha16.eu/

https://www.letopisciradotin.cz/mlyny/

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha16/radotin/radotin.htm

https://www.knihovna-radotin.cz/docs/101pk.pdf

https://iprpraha.cz/projekt/9/soutok

https://uap.iprpraha.cz/#/

http://oldmaps.geolab.cz/

https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/

https://geoportal.gov.cz/web/guest/map

https://ags.cuzk.cz/archiv/?start=lms

https://mapy.geology.cz/geocr50/

https://mapy.vumop.cz/

https://www.arcgis.com/

https://ndk.cz/

Mapové aplikace - Geoportál Praha (geoportalpraha.cz)

Mapové podklady

https://geoportal.gov.cz/web/guest/home

http://www.geologicke-mapy.cz

https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/#

https://geoportal.gov.cz/web/guest/map?permalink=23ced950d223a775a2ec60137a894114

https://geoportal.gov.cz/web/guest/map?permalink=23ced950d223a775a2ec6

http://oldmaps.geolab.cz

https://geoportal.gov.cz

https://mapy.vumop.cz/

https://www.google.com/maps/@49.9959089,14.332475,4601m/data=!3m1!1e3?entry=ttu

https://mapy.cz/zakladni?x=14.3140435&y=50.0217529&z=13

https://ags.cuzk.cz/archiv/

Širší vztahy

https://www.arcgis.com/index.html

Mapové aplikace - Geoportál Praha (geoportalpraha.cz)

https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

https://cs.wikipedia.org/

https://cz.pinterest.com/

Zdroj historické mapy - https://ags.cuzk.cz/archiv/

Zdroj obrázky - https://google/

https://temata.rozhlas.cz/priroda

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha16/radotinskeudoli/radotin_udoli.htm

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha16/radotinskeudoli/hostinec_na_cikance-ad_letopisciradotin_cz.jpg

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha16/radotinskeudoli/na_cikance-pomnik_2-2009.jpg

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/praha/praha16/radotinskeudoli/cementarna-vlecka_2-2009.jpg

https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=b1B%2bz9Rc&id=35BE9B632682783BFFCA1E3AC77305B9A73F0B72&thid=OIP.b1B-z9RcsAyyJEUQsnHFMAHaE7&mediaurl=https%3a%2f%2fitras.cz%2ffotogalerie%2fkonepruske-jeskyne%2fvelke%2fkonepruske-jeskyne-michal-musil-003.jpg&cdnurl=https%3a%2f%2fth.bing.com%2fth%2fid%2fR.6f507ecfd45cboocaf244b90b271c530%3frik%3dcgs%252f7kFc8c6Hg%26pid%3dImgRaw%26r%3do&exp=636&expw=955&q=%c4%8desk%c3%bd+kras&simid=608051508835804018&FORM=IRPRST&ck=04BA87F1E761D5917A9AAD594E04EB54&selectedindex=11&itb=0&ajaxhist=0&ajaxserp=0

https://www.hradkrivoklat.eu/wp-content/uploads/Cesky-Krad.gif

Zdroj: https://www.cestyvenkova.cz/index.php?id=280

https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2005/cislo-3/postindustrialni-krajina.html

https://www.pinterest.de/pin/530932243569365845/

https://www.casopisstavebnictvi.cz/clanky-konverze-staveb-dolu-hlubina-v-ostrove-vitkovicich.html

https://www.akceavylety.cz/ostrava-dolni-vitkovice-vitkovicke-zelezarny/

Zdroj - https://www.adaptterraawards.cz/Krajinny-park-Litoznice?fbclid=IwZXhobgNhZWoCMTAAAR3g1YPoBpxx-XtfeQji6oPNSg_ODImpvQAfcUJC7rRvLkUNtfj_tkPahTI_aem_AbJ4ozAmS4qsJkhz36Nv11W8vtJe3zSTeTZZc2TpWrsfodxbcND6QJ6h_xv4cue1J86Valgn_qGPgRFzSbpCmaql

https://arnika.org/praha/nase-temata/kauzy-prazskeho-rozvoje/radotinska-jezera

https://www.pvs.cz/files/pro-zakazniky/COV_Lochkov.pdf

https://www.blesk.cz/clanek/regiony-praha-praha-servis/559315/foto-protipovodnova-zed-v-radotine-roste-stavba-za-53-milionu-ma-prvni-steny-i-site.html

https://iprpraha.cz/projekt/9/soutok

Širší vztahy

https://www.arcgis.com/index.html

Mapové aplikace - Geoportál Praha (geoportalpraha.cz)

Zdroj - https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

Český kras a Praha

Jeskyně Českého krasu (ochranaprirody.cz)

Jeskyně - Český kras - AOPK ČR (nature.cz)

Český kras a Praha povrchová těžba

Zdroj - https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

lom Velká Amerika - https://www.dnesvyletujeme.cz/lom-velka-amerika

lom Homolák - https://mapy.cz/zakladni?source=base&id=2114483&gallery=1&sourcep=foto&idp=1190029&x=14.0882452&y=49.9025419&z=17

lom Malá Amerika - https://egeon.cz/cile/916/lom-mala-amerika?c=4545

https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

https://www.arcgis.com/index.html

Zhttps://mapy.geology.cz/zajimavosti/

lom Velká Amerika - https://www.dnesvyletujeme.cz/lom-velka-amerika

lom Homolák - https://mapy.cz/zakladni?source=base&id=2114483&gallery=1&sourcep=foto&idp=1190029&x=14.0882452&y=49.9025419&z=17

lom Malá Amerika - https://egeon.cz/cile/916/lom-mala-amerika?c=4545

Ztps://www.kudyznudy.cz/aktivita/lom-certovy-schody-v-ceskem-krasu

lom Čefinka - https://mapy.cz/zakladni?source=base&id=2110388&x=14.0648605&y=49.9164603&z=17

lom Tětín - http://podzemí.solvayovylomy.cz/techpam/kruhak/kruhak.htm

https://www.outdoortipy.cz/solvayovy-lomy-na-berounsku/

https://www.outdoortipy.cz/solvayovy-lomy-na-berounsku/

http://www.etf.cuni.cz/moravec/fotky/p5oi46-m.html

http://www.mistopis.eu/mistopiscr/podbrdsko/berounsko/tomaskuv_lom.htm

Zdroj - https://mapy.geology.cz/zajimavosti/

https://cs.wikipedia.org/wiki/Petzold%C5%AFv_lom

https://www.kudyznudy.cz/aktivita/vapencovy-lom-alkazar-u-berouna

https://www.lomy-morina.cz/soucasnost/

Analytická část

Zdroj - https://mistamehomesta.cz/cementarna-radotinske-lomy/

FOTO: Protipovodňová zeď v Radotíně roste: Stavba za 53 milionů má první stěny i sítě | Blesk.cz

Zdroj - https://www.meteoblue.com/

Zdroj půdní mapa - https://mapy.geology.cz/arcgis/rest/services/Pudy/pudni_typy_1mil/MapServer?f=jsapi

Dokumenty ke stažení | Heidelberg Materials CZ

Zdroj - https://geoportal.gov.cz/web/guest/map

https://mapy.geology.cz/geo/

geologie - http://www.geologicke-mapy.cz/regiony/ku-738620/

https://www.praha16.eu/file/nJ1/Infotabule-povodne.pdf

https://idobnet.cz/v-okoli-radotina-vede-nova-naucna-stezka

Zdroj - https://geoportal.gov.cz/web/guest/map

Zdroj rekonstrukce Radotínského nádraží - https://silnice-zeleznice.cz/zeleznice/nova-nadrazni-budova-v-radotine-nabizi-moderni-zazemi-893

Zdroj úprava skládky - https://www.facebook.com/groups/1704164936559313/search/?q=mok%C5%99ad

Zdroj park Soutok - https://iprpraha.cz/projekt/9/soutok

Zdroj . nové centrum Radotína - https://triarchitekti.cz/Nove-Centrum-Radotin

https://www.obecradotin.cz/uredni-deska?action=detail&id=362

Zdroj - https://geoportal.gov.cz/web/guest/map

Mapy Google

ttps://m.praha16.eu/Naucna-stezka-Radotin-13-Cementarna-a-dalsi-prumyslove-podniky

